

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1971 | ΑΡΙΘ. 25

Ε Ο Ρ Τ Ι Α

Ο ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΣ ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Α'

«Τοῖς τῶν αἱμάτων σου βέλθροις, Δημήτριε, τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Θεὸς ἐπορφύρωσεν, ὁ δούς σοι τὸ κράτος ἀήτητον καὶ περιέπων τὴν πόλιν σου ἄτρωτον· αὐτῆς γὰρ ὑπάρχεις τὸ στήριγμα».
(Κοντάκιον)

1. Εὐτυχῆ συγκυρίαν, ἣ τῆς θείας Προνοίας ἐπίνοιαν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν κατὰ τὴν 26ην Ὀκτωβρίου Ἑόρτιον Μνήμην τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ Μυροβλήτου, κειμένην ἐν μέσῳ δύο μεγίστων Ἑορτῶν, ἀφιερωμένων τῆς μιᾶς μὲν εἰς τὰ Νικητήρια τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξιας, τῆς δὲ ἄλλης εἰς τὰ Νικητήρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους; Τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 11ην Ὀκτωβρίου, ἣ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ τὴν Μνήμην «Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου» (787 μ.Χ.), τῆς κατὰ τῶν Εἰκονομάχων συνελθούσης, δι' ἧς καὶ διέλαμψεν ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξία. Τὴν δὲ 28ην Ὀκτωβρίου ἐπιτελεῖται ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῶν Νικητηρίων κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἀξονος, οἵτινες ἐπεβουλεύθησαν τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος. Οὕτω πως ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἐν μέσῳ τῶν δύο τούτων μεγάλων Ἑορτῶν πανηγυριζόμενος ὑπὸ τῶν Πανελλήνων, προβάλλεται οὐ μόνον ὡς πηγὴ

εὐόσμων Μύρων, ἀλλὰ καὶ ὡς κρουνὸς ἀκένωτος τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Λατρείας, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας. Ἀλλὰ συγχρόνως, τιμᾶται καὶ ὡς φιλόπατρις καὶ φιλόπολις καὶ ὑπερασπιστὴς καὶ ἀμύντωρ καὶ σωτὴρ τῆς Πόλεως τοῦ Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ καὶ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ.

2. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὑπερβολὴ νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ ἱερὰ μορφή τοῦ Ἁγίου Δημητρίου εἶναι μία ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ἐπιβλητικῶν μορφῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἀγιολογίας. Ἡ γενέτειρα αὐτοῦ Θεσσαλονίκη ἐτίμησεν αὐτὸν μεγάλως. Μετὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, τὴν μεγαλυτέραν τιμὴν εὐγνωμονοῦσα ἡ πόλις ἀπέδωκεν εἰς «τὸν μέγαν ἐν μάρτυσι καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν Μυροβλήτην, πολὺν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλόμενον», ὅπως λέγει ὁ Χρονογράφος Ἰωάννης Καμενιάτης. Τοῦτο δέ, διότι «ἐκ πολλῶν κινδύνων ὁ σωσίπατρις οὗτος ἐρρύσατο καὶ τὸ νικᾶν αὐτῆ καὶ μήπω τοῦ πολέμου πειραθείση, πολλάκις συμπαθῶς ἐδωρήσατο». Ἡ πίστις οὐ μόνον τῶν Θεσσαλονικέων, ἀλλὰ καὶ τῶν Πανελλήνων, εἰς τὴν ἰσχυρὰν δεξιὰν τοῦ πολιούχου τῆς ἐνδόξου Θεσσαλονίκης, ἦτο ἀπέραντος. Τὸ ἱερὸν καὶ θεῖον πνεῦμα τοῦ κρατεροῦ τῆς πεφλημένης πόλεως ἀμύντορος ἐνεψύχωσε

τούς Θεσσαλονικεῖς ν' ἀντεπεξέρχονται θαρραλέως καὶ νικηφόρως κατὰ παντοίων δεινῶν.

3. Ἡ ὠραία τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου νύμφη εὑρίσκει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πολιούχου Ἀγίου τῆς τὸν ἰσχυρὸν προστάτην καὶ ἀμύνορα καὶ νικητὴν τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιβουλευομένων τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πόλεως πολλῶν καὶ ποικιλωνύμων βαρβάρων. Οὕτω πως, ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἀπέβη σὺν τῷ χρόνῳ ὁ δημοφιλέστερος μάρτυς οὐ μόνον τῶν Θεσσαλονικέων, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ παντὸς τοῦ Πανελληνίου. Ὁ δημοφιλὴς Ἅγιος, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος, τιμᾶται περισσότερον ἢ οἱ παλαιότεροι δημοφιλεῖς καὶ οὗτοι στρατηλάται Ἅγιοι Πρωκόπιος, Ἀρτέμιος καὶ Μερκούριος. Καὶ ἡ μὲν πόλις τῆς Θεσσαλονίκης τὴν ἱεράν ἀφοσίωσίν τῆς πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ τὸν μέγιστον, τὸν ὁποῖον πρὸς αὐτὸν ἠσθάνετο σεβασμὸν ἀπέδειξε διὰ τῆς ἀνιδρύσεως τοῦ ἐκπάγλου εἰς ὠραιότητα καὶ πανθαυμάστου ἱεροῦ Τεμένους, τοῦ μέχρι σήμερον φέροντος, τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἕνεκα, τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος, ἦτοι τοῦ «Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου». Ἐπὶ πλέον, ἀνέθηκε μεγαλοπρεπεῖς εἰκόνας καὶ ὑπέροχα Μωσαϊκὰ καὶ ἄλλα ἀναθήματα. Τὸ πνεῦμα δὲ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας ἀναγνωρίζει τις ἐκτυπούμενον καὶ διακηρυττόμενον δι' ὅλων αὐτῶν τῶν παραστάσεων, τῶν εἰκόνων, τῶν τοιχογραφιῶν, ἰδίᾳ τῶν ψηφιδωτῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλων τῶν γλυπτῶν καὶ λοιπῶν ἱερῶν ἀφιερωμάτων. Καὶ οὕτω πως τὸ ἱστορικὸν καὶ ἱερώτατον τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας Τέμενος, καὶ διὰ τῶν ὀλίγων διασωθέντων ἱερῶν συμβόλων Τέχνης καὶ ἔργων ἀνεκτιμήτου ἀρχαιολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀξίας, διαλαλεῖ καὶ διακηρύττει τὴν δύναμιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Αἱ δὲ διασωθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τῶν ὀνομάτων διερμηνεύουν ἐν σιγῇ καὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ Ἑλληνορθόδοξον τοποθέτησιν αὐτῶν καὶ τοῦ Οἴκου των. Καὶ τὰ ὀνόματα ἀκόμη τῶν εἰκονιζομένων Ἀγίων καὶ λοιπῶν προσώπων, μήπως δὲν ἀποτε-

λοῦν ἐμφανεστάτην ἐνδείξιν, ἂν μὴ ἀπόδειξιν, ὅτι ἀναφέρονται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὰ τετιμημένα ὀμώνυμα πρόσωπα τοῦ ἐνδόξου Οἴκου τῶν μεγάλων Ἱεραποστόλων τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

4. Ἐν τῇ Μελέτῃ ἡμῶν, τῇ φερούσῃ τὸν τίτλον: «Οἱ ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, οἱ τῶν Σλάβων Ἀπόστολοι καὶ ἡ Βασιλικὴ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης, Ἀθῆναι 1969» ἀπεδείξαμεν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Θεόφιλος (829/42), ἄριστα μεμορφωμένος, ἀλλὰ καὶ προοδευτικός, ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας, οὐδαμῶς ἐμφανίζεται εἰκονομάχος, ὅπως ἐμφανίζεται ὀλίγα ἔτη βραδύτερον, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 837, ὅτε ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀναβιβάζεται ὁ σκληρὸς τῶν ἱερῶν εἰκόνων πολέμιος Ἰωάννης Ζ' ὁ Γραμματικός (837/43). Ὁ Θεόφιλος λοιπὸν οὐ μόνον ἀπέφυγε νὰ λάβῃ μέτρα κατὰ τῶν εἰκονολατρῶν ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸναντίον καὶ ζῆλον ἐπέδειξε πρὸς ἀνοικοδόμησιν σπουδαίων ἀρχιτεκτονικῶς ἔργων, τειχῶν, οἰκῶν, ὡς καὶ Μονῶν καὶ Ναῶν. Καὶ ὡς λέγει ὁ Χρονογράφος Κεδρηνός: «Ἐνέκειτο δὲ καὶ ταῖς οἰκοδομαῖς ὁ αὐτὸς βασιλεὺς...» (Migne, P.G. 121, 992 C). Οὐδαμῶς λοιπὸν ἀντέκειτο εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ βέκτου τούτου ἡγεμόνος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ὅλην ὑφισταμένην πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ἢ γνώμη, ὅτι ὁ μεγαλεπήβολος καὶ πολυπράγμων οὗτος αὐτοκράτωρ παρέσχε τὴν ἄδειαν εἰς τὸν συγγενῆ του, τὸν «Ἐπαρχον» τῆς Θεσσαλονίκης Λέοντα τὸν «δρουγγάριον», τὸν πατέρα τῶν ἐνδόξων Ἱεραποστόλων τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ν' ἀποκαταστήσῃ «τὸν πρότερον καυθέντα» περίπυστον Ναὸν τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Ὁ «Ἐπαρχος» λοιπὸν Λέων ὁ «δρουγγάριος», κοινῇ μετὰ τοῦ πρωτεξαδέλφου του Ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως Ἰωσήφ, τοῦ καὶ ὑμνογράφου, ἀνέλαβε τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπανοικοδομήσεως, ἐπανορθώσεως, ἀνακαινίσεως καὶ διακοσμῆσεως τοῦ ἐνδόξου τούτου Ναοῦ καὶ πρὸς ἐπιτέλεσιν ἱεράς ἐπιταγῆς ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος πρὸς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονί-

κης, ἣν διώκει, καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ τούτου τοῦ λαοῦ τῆς ἐνδόξου πόλεως· τοῦ λαοῦ, ὅστις κατ' ἐξοχὴν ἐσέβητο καὶ ἐτίμα τὸ ἱστορικὸν Τέμενος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνεπαύετο τὸ ἱερὸν σκῆνωμα τοῦ τετιμημένου πολιούχου τοῦ Ἁγίου.

5. Τὸ γεγονός δὲ τοῦτο διαλαλεῖ κραυγάζουσα ἢ ὅλη τοῦ ἀνακαινισθέντος μεγαλοπρεποῦς Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δ η μ η τ ρ ί ο υ διακόσμησις. Διότι, τῇ ἀληθείᾳ, ἢ ὅλη τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ διακόσμησις, καὶ μάλιστα τὰ περίφημα ψηφιδωτά, ἀποτελοῦν τὴν ζωσαν ἱστορίαν ὅλων ἐκείνων τῶν προσωπικότητων, αἵτινες στενῶς συνεδέοντο μετὰ τοῦ οἴκου τοῦ «Ἐπάρχου» Λέοντος τοῦ «δρουγγαρίου», τοῦ πατρὸς, ὡς εἴπομεν, τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων Ἱεραποστόλων τῶν Σλάβων, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου· ἀλλ' ἐπίσης καὶ τοῦ οἴκου τοῦ Φιλαρέτου τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ, τοῦ οἴκου τῆς αὐτοκρατείας Μαρίνης, πρώτης συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ' (780-797), τοῦ οἴκου τῆς αὐτοκρατείας Θεοδώρου (843/56), τοῦ οἴκου τοῦ Σεργίου, πατρὸς τοῦ Πλάτωνος Σακκουδίου (735-4 Ἀπριλίου 814), μητροθείου τῆς ἀδελφῆς ξυνωρίδος Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου (759-11 Ν/βρίου 826) καὶ Ἰωσήφ, Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (760-15 Ἰουλίου 832). Ἄλλ' ἢ διακόσμησις τοῦ ἱεροῦ τούτου Τεμένους, τοῦ ἀφιερωμένου εἰς μνήμην τοῦ μεγαλομάρτυρος Δ η μ η τ ρ ί ο υ, διαλαλεῖ πρὸ παντὸς τὸ μέγα γεγονός τῆς Νίκης τῆς Ὁρθοδοξίας, ἣτις οὐδὲν ἕτερον ἐσήμαινεν ἢ τὴν νίκην αὐτοῦ τούτου τοῦ πιστεύοντος καὶ βαθέως θρησκευόντος Ασαῦ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων· τὴν νίκην τῶν λαϊκῶν τάξεων, τῶν ἀπλοϊκῶν πιστῶν, ἐναντίον τῶν λεγομένων προοδευτικῶν καὶ μεταρρυθμιστῶν· ἐναντίον τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καὶ τῶν ξενικῶν ἰδεῶν, τῶν ὁποίων ἐκούσια ἢ ἀκούσια ὄργανα ἦσαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ εὐγενεῖς, οἱ πλεῖστοι ἐκ τοῦ κύκλου τῶν μεμορφωμένων, καὶ τινες τῶν Ἱεραρχῶν.

6. Ὡς καὶ τὰ ὀλίγα σχετικῶς ὀνόματα, τὰ ὁποῖα διεσώθησαν ἄνωθεν τῶν εἰκονίζο-

μένων ἁγίων καὶ ἐτέρων προσώπων ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δ η μ η τ ρ ί ο υ, ἐμφανέστατα ὑποδηλοῦσι, τὸ ἱερὸν τοῦτο Τέμενος προσλαμβάνει ἐκ τούτου, πέραν τῆς μεγίστης ἀρχαιολογικῆς του ἀξίας, καὶ ἐντελῶς ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα ἀπὸ πολιτικῆς, κοινωνικῆς, θρησκευτικῆς, θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικο-ἱστορικῆς ἀπόψεως, ἐν τῇ ἀναφορᾷ τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ πρὸς τὰ ὑποδηλούμενα πρόσωπα τῶν ἱερῶν Οἴκων τῶν εἰκονοφίλων, δι' ὧν ἐπεβλήθη ἡ Ἑλληνική Ὁρθοδοξία καὶ ἡ Ἑλληνική φιλοπατρία. Καὶ τὰ ἀπαντῶντα ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἄνωθεν τῶν εἰκονιζομένων προσώπων ὀνόματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς μνημονευθέντας ἐνδόξους Οἴκους τῶν εἰκονοφίλων, ἦσαν: Λέων-Λέοντες, Μαρία, Σέργιος, Σοφία, Κλήμης, Θεόδωρος, Νικόλαος, Γεώργιος, Ἰωάννα, Θωμᾶς, Ἄννα, Ματρώνα, Πελαγία, Εὐθύμιος, Ἰωάννης, Δαμιανὸς καὶ ἀσφαλῶς καὶ ἄλλα, ἅτινα ἀπεσβέσθησαν τῇ τοῦ χρόνου ῥοῇ. Θὰ ἦτο δὲ ἀληθὲς θαῦμα, ἂν εἰς ἀπλῆν σύμπτωσιν ὠφείλετο ἢ ὅλη σειρά τῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν, νὰ ταυτίζεται ἀπολύτως πρὸς τὴν σειράν τῶν ὀνομάτων τῶν ἐνδόξων Οἴκων, τοὺς ὁποίους ἀνεφέραμεν, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Οἶκον τοῦ Λέοντος «Ἐπάρχου», τοῦ καὶ «δρουγγαρίου», ὑπὸ τῶν βιογράφων τῶν ἐνδόξων υἱῶν τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου παρωνυμικῶς ὀνομαζομένου!

7. Ὁ μεστὸς λυρισμοῦ καὶ πάθους ὠραιότατος ὕμνος, ὁ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κωνσταντίνου - Κυρίλλου, ὡς πιστεύομεν, ποιηθεὶς, διαλαλεῖ καὶ τὸν δεσμὸν τοῦ Οἴκου τῶν ἁγίων τούτων Ἱεραποστόλων ἀδελφῶν πρὸς τὸ ἱερώτατον τοῦτο Τέμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν οὐ μόνον τῆς ἀδελφῆς ξυνωρίδος τῶν μεγάλων τούτων Ἱεραποστόλων τῶν Σλάβων, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν ὀλοκλήρου τοῦ θρησκευόντος λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὸν μέγαν προστάτην αὐτῶν Ἁγιον. Ἰδοὺ καὶ ἡ κατ' ἐλευθέραν μετάφρασιν ἀπόδοσις τοῦ πολυσήμου καὶ βαθυστοχάστου ὕμνου:

«Ἐπάκουσον, ὦ Ἐνδοξε, τῶν πτωχῶν δούλων σου καὶ δεῖξον τὴν εὐσπλαγγνίαν Σου εἰς ἡμᾶς, οἵτινες εἴμεθα μακρὰν τοῦ

Α΄ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ*

Τῇ Δευτέρᾳ, 19ῃ Ἰουλίου, ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐξηκολούθησε τὴν γενικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων τριῶν θεμάτων. Ἐν ἀρχῇ οἱ μητροπολίται Λένινγκραδ καὶ Μυτιλήνης ἐποίησαντο σύντομον ἀνάλυσιν τῶν εἰσηγήσεων τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ τετάρτου θέματος περὶ τῶν «κωλυμάτων τοῦ γάμου», περὶ ὧν ὠμίλησαν συντόμως καὶ ἱκανοὶ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι, διενεμήθησαν δὲ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ αἱ γνωματεύσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Ἐκκλησιῶν Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Κύπρου, Πολωνίας καὶ Τσεχοσλοβακίας. Ἀκολουθῶς, οἱ αὐτοὶ μητροπολίται ἐποίησαντο σύντομον ἀνάλυσιν τῶν εἰσηγήσεων τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ πέμπτου θέματος περὶ τοῦ «ἡμερολογιακοῦ ζητήματος». Γενικὰς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις ἐποίησαντο οἱ μητροπολίται Ἀζώμης, Μολδαβίας καὶ Τρανουπόλεως καὶ ὁ καθηγητὴς Γ. Κονιδάρης, διενεμήθησαν δὲ εἰς τὰ μέλη αἱ ὑποβληθεῖσαι γραπτὰ παρατηρήσεις καὶ γινώμαι ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Ἐκκλησιῶν Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Κύπρου, Πολωνίας καὶ Τσεχοσλοβακίας, ὡς καὶ αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πανορθόδοξου συνεδρίου τοῦ 1923 καὶ τοῦ ἐν Chambésy διαχριστιανικοῦ συνεδρίου μελέτης τοῦ θέματος καθορισμοῦ κοινῆς ἡμέρας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα τοῦ 1970. Τέλος ὁ μητροπολίτης Μολδαβίας ἐποίησατο ἀνάλυσιν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 564 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

ἀγίου καὶ μεγαλοπρεποῦς (ἐν Θεοῦ νίκη) Ναοῦ Σου καὶ τῶν ὁποίων αἱ καρδίαι καὶ σήμερον φλέγονται ὑπὸ τῆς νοσταλγίας, Ἄγιε, Σὲ ἀκόμη μίαν φοράν νὰ τιμήσωμεν εἰς τὸν Ναόν Σου καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν πρεσβειάν Σου! Στερούμεθα, ὦ Σοφέ, τῆς θέας τοῦ μεγαλείου Σου, διότι ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Σωτῆρα περιπλανώμεθα εἰς ξένας Χώρας καὶ ὑφιστάμεθα βιαίους διωγμούς ἐκ μέρους τῶν αἰρετικῶν...»!

Ἄλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

Κ Ω Ν . Γ . Μ Π Ο Ν Η Σ

Ομότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἔκτου θέματος περὶ τῆς «οἰκονομίας ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ», περὶ οὗ διενεμήθησαν εἰς τὰ μέλη γνωματεύσεις τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας καὶ σχετικὴ μελέτη τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Καρμίρη, ὑπὸ τὸν τίτλον «πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς προσιόντας τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἑτεροδόξους». Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐγένοντο γενικαί τινες παρατηρήσεις ὑπὸ τῶν μητροπολιτῶν Ἀζώμης, Τρανουπόλεως καὶ Λένινγκραδ καὶ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν Ἰ. Καρμίρη καὶ Π. Ροδοπούλου.

Περατωθεῖσης ἐνταῦθα τῆς γενικῆς κατατοπιστικῆς συζήτησεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἑξ συνοδικῶν θεμάτων καὶ τῶν εἰς αὐτὰ εἰσηγήσεων, ἐγένετο ὁ σχηματισμὸς τῶν τριῶν ὑποεπιτροπῶν διὰ τῶν ἐπομένων μελῶν. Α' ὑποεπιτροπὴ: Μύρων Χρυσόστομος, Ἀζώμης Μεθόδιος, Λένινγκραδ Νικόδημος, Μολδαβίας Ἰουστίνος καὶ οἱ καθηγηταὶ Ἰω. Καρμίρης καὶ Ν. Σιβάρωφ. Β' ὑποεπιτροπὴ: Σεβαστείας Γερμανός, Ζίτσης Βασίλειος, Στάρας-Ζαγόρας Παγκράτιος, Κ. Λευκωσιάτης, Π. Ροδόπουλος, Γ. Κονιδάρης καὶ Γ. Σκομπέυ. Γ' ὑποεπιτροπὴ: Πάφου Γεννάδιος, Μυτιλήνης Ἰάκωβος, Ἐλσινκίου Ἰωάννης, Πλοῖεστίου Ἀντώνιος καὶ Σ. Γκόσεβιτς. Ἐπηκολούθησεν εὐρεῖα συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ὑποεπιτροπῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν συνάξεως περιληπτικῶν εἰσηγητικῶν κειμένων, περιεχόντων τὴν πεμπτουσίαν τῶν εἰσηγήσεων μετὰ τῶν πορισμάτων τῶν συζητήσεων τῆς Ἐπιτροπῆς. Πράγματι δὲ αἱ ὑποεπιτροπαί, συνεδριάσασαι κεχωρισμένως κατὰ τὰς ἐπομένας ἡμέρας ἀπὸ 20 μέχρι 23 Ἰουλίου, ἀνέγνωσαν καὶ συνεζήτησαν λεπτομερῶς τὰς τε εἰσηγήσεις καὶ πάντα τὰ παραπεμφθέντα αὐταῖς σχετικά κείμενα, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ πάντων τούτων συνέταξαν ἴδια εἰσηγητικὰ πρὸς τὴν ὀλομέλειαν προσχέδια, περιέχοντα τὰ κύρια σημεῖα ἐκάστου θέματος μετὰ τῶν ἐαυτῶν προτάσεων.

Τῇ 24ῃ Ἰουλίου συνεδρίασεν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν ὀλομελείᾳ καὶ ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τῶν ὑπὸ τῶν ὑποεπιτροπῶν συνταχθέντων προσχεδίων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ περὶ τῶν κ ω λ υ μ α τ ὠ ν τ ο ῦ Γ ά μ ο υ. Εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τούτου ἀφιερῶθη ὀλόκληρος ἡ πρωῒνη συνεδρίασις καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀπογευματινῆς τοιαύτης, μετέσχον δὲ τῆς συζήτησεως πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὧν τινα διὰ πολλῶν παρεμβάσεων. Ἐν πρώτοις, κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ κειμένου περὶ τοῦ γάμου μεταξὺ Ὁρθόδοξων, ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐποίησατο ἱκανὰς παρεμ-

βάσεις ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον, ἐμειψήφισε δὲ εἰς τὸ ἀναρριφθῆν ζήτημα τοῦ γάμου τῶν Κληρικῶν, δηλώσασα ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θέτει τοιοῦτον ζήτημα, συμφώνως πρὸς τὴν ἐντυπον εἰσήγησιν αὐτῆς, ὡς καὶ πρὸς προγενεστέραν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ ἔτους 1961, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ ἀντιπροσωπεῖα αὐτῆς εἰς τὴν Α' Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου ἐματαιώσε τὴν ἀναγραφὴν τοῦ θέματος τούτου ἐν τῷ πίνακι τῶν συνοδικῶν θεμάτων. Τὴν αὐτὴν ἀποψιν ὑπεστήριξαν καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, ὡς καὶ ἄλλοι τινὲς ἀντιπρόσωποι. Ὁ καθηγητῆς Ἰω. Καρμίρης ἀπέκρουσε καὶ τὴν ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς ὑποεπιτροπῆς περιληφθεῖσαν αἰτιολογίαν τοῦ γάμου τῶν Κληρικῶν ἐκ τῆς ἀπὸ 5.6.1923 ἀποφάσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πανορθόδοξου συνεδρίου, ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον Δ', ἀπαλειφθεῖσαν τελικῶς ἐκ τοῦ ὀριστικοῦ κειμένου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ ὅμως περιελήφθη ἐν τέλει εὐχὴ, ὅπως ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὁ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμος τῶν διακόνων, κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐντύπου εἰσηγήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σ. 88: «δύναται νὰ γίνῃ συγκατάβασις εἰς τοὺς διακόνους, ἂν ἄγαμοι ὄντες πρὸ τῆς χειροτονίας δηλοῦν, ὅτι θὰ ἔλθουν εἰς γάμον». Πρβλ. καὶ σ. 23, ἐνθα ὅμως μεταξύ ἄλλων τονίζεται, ὅτι «γάμος πρεσβυτέρου οὐδέποτε ἐπετράπη μετὰ τὴν χειροτονίαν». Εἶτα, ὡς πρὸς τοὺς μικτοὺς γάμους μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων διεπιστάθη διαφορότροπος πρᾶξις μεταξύ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐφαρμοζουσῶν εὐρέως τὴν ἀρχὴν τῆς οἰκονομίας, ἡγουμένης ἐν τούτῳ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, συνωδᾷ τῇ ἐν τῷ κατωτέρῳ δημοσιευομένῳ εἰσηγητικῷ κειμένῳ τῆς Ἐπιτροπῆς δηλώσει τῆς ἀντιπροσωπεῖας αὐτῆς. Ἐζητήθη δὲ ὑπὸ πλειόνων ἀντιπροσωπειῶν, ὅπως ἀφεθῆ ἑλευθερία εἰς τὰς ἑκασταχοῦ Ἐκκλησίας, ἵνα ἀντιμετωπίζωσι κατ' οἰκονομίαν τὸ θέμα τῶν μικτῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων γάμων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑφισταμένων κατὰ τόπους συνθηκῶν. Ὁ καθηγητῆς Ἰω. Καρμίρης ἐποίησατο διασάφησιν τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς μεταξύ τῶν ἑτεροδόξων καὶ τῶν ἑτεροθρήσκων, ζητήσας συμμόρφωσιν πρὸς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας περὶ τῶν μικτῶν μετ' αὐτῶν γάμων προκειμένου. Εἰδικῶς προκειμένου περὶ τῶν ἑτεροθρήσκων, ἐζητήθη ὑπὸ τῆς ἀντιπροσωπεῖας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἡ ἐφαρμογὴ τῆς παραγγελίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Α' Κορ. 7,12 ἐξ. καὶ γενικῶς τῆς ἐπιεικοῦς πράξεως τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας, διότι ἐτονίσθη ὑπ' ἄλλων, ὅτι καὶ σήμερον «τὰ ὀγδοήκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῆς Ὁρθοδόξιας ζωσιν ἐν μέσῳ ἑτεροθρήσκων καὶ ἀπίστων». Οἰκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι τῶν ἑτεροθρήσκων δέον νὰ διακρίνονται οἱ ἄθεοι καὶ οἱ ἄπιστοι, ἀλλὰ βεβαπτισμένοι χριστιανοί, ὑπὲρ ὧν ἐζητήθη ἰδιάζουσα οἰκονομία, ὡς «ἔτι ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ὄντων»⁶, κατὰ τὴν ὑποστηρικθεῖσαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἰω. Καρμίρη ἀποψιν.

6. Μ. Βασιλείου, Καν. 1, παρὰ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Ρ, σ. 275.

Μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὀριστικοῦ κειμένου περὶ τῶν καλυμάτων τοῦ γάμου, ἀνεγνώσθη τὸ προσχέδιον τῆς Γ' ὑποεπιτροπῆς περὶ τοῦ ἡμερολογίου καὶ πασχαλίου. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν συζήτησιν ἔλαβον δι' ὀλίγων τὸν λόγον οἱ μητροπολίται Μύρων, Ἀξώμης, Λέσβου, Μολδαβίας, Μυτιλήνης καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κ. Λευκωσιᾶτης, μεθ' ὃ τὸ κείμενον ἐψηφίσθη ὡς εἶχε, μετὰ μόνην τὴν προσθήκην τοῦ μητροπολίτου Μολδαβίας, ὅτι ἐνιαχοῦ παροικίαι ἑτέρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀκολουθουσῶν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον καὶ πασχαλίον, συνεορτάζουσι μετὰ τῆς ἀκολουθούσης τὸ νεο-ορθόδοξον ἡμερολόγιον τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὰνάπαλιν συμβαίνει.

Τῇ ἐπομένῃ, Κυριακῇ 25ῃ Ἰουλίου, μετὰ τὴν πρωϊνὴν θείαν Λειτουργίαν, τελεσεῖσαν ὑπὸ τῶν μητροπολιτῶν Μύρων, Σεβαστείας, Ζίτσης, Μυτιλήνης, Καλαβρίας καὶ Πλοϊεστίου καὶ τῶν πρεσβυτέρων Π. Ροδοπούλου, Β. Ἀρχοντῶν καὶ Α. Φυρίλλα, συνήλθε τὸ ἀπόγευμα ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τοῦ ὑπὸ τῆς Β' ὑποεπιτροπῆς συνταχθέντος προσχεδίου περὶ νηστείας. Κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν μακρὰν ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν, ἔλαβον τὸν λόγον πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, προτείναντα διαφόρους τροποποιήσεις καὶ βελτιώσεις τοῦ κειμένου. Ὁ καθηγητῆς Ἰω. Καρμίρης ἐπρότεινε, ὅπως ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 πρότασις τῆς ὑποεπιτροπῆς, ὅτι «οἱ μοναχοὶ δέον νὰ τηροῦν τὰς περὶ νηστείας ἰσχυούσας σήμερον διατάξεις», πρέπει νὰ τεθῆ ἐν ἀρχῇ καὶ νὰ συμπληρωθῆ ὡς ἐξῆς: «Πᾶσαι αἱ περὶ νηστείας ἰσχύουσαι διατάξεις τηροῦνται ὑπὸ τῶν μοναχῶν, τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ἐπιθυμούντων τοῦτο εὐσεβῶν λαϊκῶν». Ἡ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτή. Ὁμοίως ἐπρότεινε, ὅπως εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 προτάσεως, ἀντὶ «τῶν τριῶν τελευταίων ἡμερῶν», ὀρισθῆ «πέντε τελευταίων ἡμερῶν», ὡς καὶ προηγουμένως. Ἄλλ' ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἐγένετο ἀποδεκτή. Περαιτέρω ἐπρότεινε, ὅπως διαγραφῆ ὀλοσχερῶς ἡ ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς ὑποεπιτροπῆς γιγνομένη διάκρισις τῶν τροφῶν εἰς ἀρτησίμους καὶ νηστησίμους καὶ ἡ ἀπαριθμησις αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν ποτῶν γραφόμενα. Ἡ πρότασις αὕτη, ὑποστηρικθεῖσα καὶ ὑπ' ἄλλων ἀντιπροσώπων, ἐγένετο ἀποδεκτή. Τέλος, μικρὸν πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ διαμορφωθέντος ὀριστικοῦ κειμένου, ἐπρότεινε, ὅπως ἐν ἀρχῇ τῶν ἐν τέλει αὐτοῦ δέκα προτάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς προστεθῆ ἡ γενικὴ φράσις: «Ὁ ἱερός θεσμὸς τῆς νηστείας διατηρεῖται, ὡς παρεδόθη ἀρχαίῳθεν, καὶ ἔκτοτε ἐπιβάλλεται ἐν τῇ πράξει καὶ τῇ ζωῇ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέχρι σήμερον». Ἡ πρότασις ὅμως αὕτη δὲν ἐγένετο ἀποδεκτή, μετὰ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ὑπάρχει κατ' ἐννοίαν ἐν τῷ κειμένῳ...

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ*

Ἡ ἀγαμία, ὡς δωρεὰ τοῦ Θεοῦ ἐν ἀποκαταδοκίᾳ τῆς βασιλείας καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔργου αὐτῆς, παρουσιάζει τὴν σχετικότητα τοῦ χαρακτήρος τοῦ γάμου. Ἐντὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ νυμφεύονται· «ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν» (Ματθ. 22,30 καὶ παράλλ.). Ἐνώπιον τῆς ἐρχομένης βασιλείας, ὠρισμένοι ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἰησοῦ (ὅχι κατ' ἀνάγκην Ἀπόστολοι ἢ οἰοιδήποτε ἄλλοι ἡγῆται τῆς Ἐκκλησίας) δύνανται νὰ ἐκλέξουν τὴν ἀγαμίαν, ἐφ' ὅσον τοὺς ἔχει δοθῆ τὸ χάρισμα τοῦτο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Περὶ τῆς ἀγαμίας ὡς χαρίσματος θὰ γίνῃ καὶ πάλιν λόγος ἐν τοῖς ἐφ' ἑξῆς. Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ σημειωθοῦν τὰ ἀκόλουθα: α) Ὁ γάμος, εἰς τοὺς ὑπὸ ἐξέτασιν στίχους, παρουσιάζεται ὡς θεσμὸς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πορείᾳ του πρὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐν δὲ τῇ πορείᾳ ταύτῃ, κατόπιν εἰδικῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ, ψυχαί τινες, ἐνώπιον τῆς ἐρχομένης νέας καταστάσεως, βιοῦν ἐν ἀγαμίᾳ. β) Ἡ ἀγαμία, πιθανῶς, συνδέεται πρὸς τὸ ἔργον τῆς βασιλείας ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῆς ἱεραποστολῆς («..διὰ τοῦ σωφρονισμένου λογισμοῦ ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν ἑαυτὸν τοὺς καὶ εὐνούχισαν τὸν ἑαυτὸν τοὺς δι' αὐτοπραϊρέτου ἀποχῆς ἀπὸ τὸν γάμον καὶ αὐστηρᾶς ἐγκρατείας. Αὐτοὶ παραμένουν ἄγαμοι καὶ παρθένοι διὰ νὰ ἐργασθοῦν χωρὶς κανένα περισπασμὸν διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ διὰ νὰ τὴν κερδήσουν εὐκολώτερον» — Π. Τρεμπέλας), χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι ἀπαραίτητον, ἀφοῦ ἔχομεν πληθὺν ἀναχωρητῶν καὶ ἀσκητῶν, οἱ ὅποιοι οὔτε ἀμέσως μὲ τὰ προβλήματα τοῦ κόσμου ἡσχολήθησαν οὔτε μὲ τὴν ἱεραποστολήν. γ) Ἡ ἀγαμία εἶναι χάρισμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος («οἷς δέδοται»), ὅπως ἡ προφητεία ἢ τὸ χάρισμα τῶν ἱαμάτων καὶ τὰ ἄλλα ἁγιοπνευματικὰ χαρίσματα (βλ. Α' Κορ. κεφ. 12-14), καὶ ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θεωρῆται ὡς ἀπλή νομικὴ ἀπαίτησις. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι τὰ κύρια προβλήματα τοῦ γάμου κλήρου σήμερον προέρχονται ἀκριβῶς ἐκ τῆς συγχύσεως τοῦ χαρισματικοῦ μετὰ τοῦ νομικοῦ χαρακτήρος τῆς ἀγαμίας. δ) Τίθεται ἓνα πολὺ σοβαρὸ ἐρώτημα: Διατί, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἔχει δημιουργηθῆ ἄρσεν καὶ θῆλυ, δηλ. ἀνδρόγυνον, καὶ ἀφοῦ ἡ μεταξὺ ὡς βιολογικῶν ὑπάρξεων καὶ ὡς προσώπων βοήθεια εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν αὐξῆσιν καὶ ὀλοκλήρωσιν αὐτῶν, ἐντὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ γάμος δὲν θὰ ὑπάρχῃ, τινὰ δὲ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ ἰδιαιτέραν θεῖαν δωρεάν, ἤδη ἀπὸ τοῦδε ἀποφεύγουν τὸν γάμον; Πρόκειται περὶ ἐρωτήματος, τὸ ὅποιον ἡ Κ. Διαθήκη δὲν ἀντιμεταπίττει. Ἐναντι τῶν παχυλῶν ἰουδαϊκῶν ἀντιλήψεων περὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὁ Ἰησοῦς τονίζει ὡς πρὸς τὸ φύλον, καὶ εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὸ θέμα

τῆς ἀναπαραγωγῆς, ὅτι ἐντὸς τῆς βασιλείας, μετὰ τὴν ἀνάστασιν, δὲν θὰ ὑπάρχῃ θέμα ἀναπαραγωγῆς καὶ γάμου («ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ...»). («...τίνος τῶν ἐπτὰ ἔσται γυνή;...»), ἀλλὰ πάντες θὰ εἶναι ὡς οἱ ἄγγελοι (Ματθ. 22,23 ἐξ. καὶ παράλλ.), ἢ δὲ Ἀποκάλυψις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (19,6 ἐξ.) ἐκτενῶς περιγράφει τὸν γάμον τοῦ ἀρνίου μετὰ τῆς μαρτυρικῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας προτείνουν διαφόρους ἀπαντήσεις εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα. Σχεδὸν ὅλοι ὁμιλοῦν περὶ ἐνὸς ἱεροῦ γάμου (βλ. π.χ. ἐν Μεθοδίου, Συμπόσιον ἢ περὶ Ἀγνείας, τὴν ὑπακοήν· «ἀγνέω σοι καὶ λαμπάδας φασφόρους κρατοῦσα, νυμφίε, ὑπαντάνω σοι»). Ὁ γάμος ὡς ἡ ἔνωσις τῶν προσώπων εἶναι ἀπαραίτητος. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ κατὰ Χριστὸν ἄγαμοι συναπτουν ἱερὸν γάμον μετὰ τοῦ Χριστοῦ (βλ. ἡμετ. μετάφρ. τοῦ ἔργου Ὁρθόδοξος Πνευματικότης, ὑπὸ Μοναχοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις, σελ. 110-112), πέραν, βεβαίως, τῆς σχέσεως ἐκείνης τοῦ Χριστοῦ πρὸς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἐκφράζεται ὡς γάμος τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καθόλου (Β' Κορ. 11,2-3· Ἐφεσ. 5,23 ἐξ.). Ἐντὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ πλήρης ἔνωσις ἡμῶν μετὰ τῆς Εἰκόνας μας, δηλ. μετὰ τοῦ Χριστοῦ, θὰ εἶναι τόσοον πλήρης, ὥστε οὐδεμία ἄλλη ἔνωσις καὶ κοινωνία νὰ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν ἡμῶν. Τινὲς ἐκ τῶν Πατέρων σχετίζουν στενώτερον τὸν γάμον πρὸς τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν φθορὰν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Τοῦτο πράττουν εἴτε διὰ νὰ καταστήσουν σαφεστέρην τὴν μετάδοσιν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ἀπὸ τῆς μιᾶς γενεᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ἀσφαλῶς δὲ πρὸς ἐξομοίωσιν τῆς τελικῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀρχικὴν ἐν τῷ παραδείσῳ. Οὕτω π.χ. ὁ Μ. Ἀθανάσιος (Ἐξηγήσεις εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, Ν' 24 ἐξ., Β.Ε.Π. 32, σελ. 128) γράφει: «Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθη καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ἐπειδὴ ὁ προηγούμενος σκοπὸς τοῦ Θεοῦ ἦν τοῦ μὴ διὰ γάμου γενέσθαι ἡμᾶς καὶ φθορᾶς· ἡ δὲ παράβασις τῆς ἐντολῆς τὸν γάμον εἰσήγαγε διὰ τὸ ἀνομῆσαι τὸν Ἀδάμ, τοῦτέστιν ἀθετῆσαι τὸν ἐκ Θεοῦ δοθέντα αὐτῷ νόμον. Πάντες οὖν οἱ ἐξ Ἀδάμ γενόμενοι ἐν ἀνομίαις συλλαμβάνονται ὑποπίπτοντες τῇ τοῦ προπάτορος καταδικῆ». Ἄλλοι ἐκ τῶν Πατέρων σαφέστερον ὑποστηρίζουν ὅτι εἰσήχθη μὲν ὁ γάμος πρὸ τῆς πτώσεως, ἡ θέσπισις του ὅμως αὕτη ἀπέβλεπεν εἰς τὴν μεταπτωτικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν, εἰς τὴν ζωὴν δηλ. τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἀδυναμίᾳ, ἐν τῇ πορείᾳ του πρὸς μετάνοιαν, ὠρίμανσιν καὶ ἐπιστροφῆν εἰς τὸν παράδεισον τοῦ Θεοῦ. Γράφει ὁ Χρυσόστομος: «Πλασθεὶς δὲ ἐκεῖνος ἔμεινεν ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ γάμου λόγος οὐδεὶς ἦν. Ἐδέησεν αὐτῷ γενέσθαι καὶ βοηθόν, καὶ ἐγένετο, καὶ οὐδὲ οὕτως ὁ γάμος ἀναγκαῖος εἶναι ἐδόκει. Ἄλλ' οὐδὲ ἐφαίνετό που, ἀλλ'

* Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 517 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21-22 τεύχους.

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΕΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΗΜΕΡΟΝ*

Μακαριώτατοι,
Σεβασμιώτατοι,
Κύριοι Ὑπουργοί,
Κύριε Πρότασι,
Κύριοι Συναδέλφοι,
Κυρίες και Κύριοι,
Ἀγαπητοὶ Φοιτηταί,

Αἰσθήματα χαρᾶς και συγκινήσεως προκαλεῖ πάντοτε ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρουσία τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἀποκεφάλων Ἐκ-

* Ὀμιλία γενομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὴν 3-5-1971, ἐν τῷ πλαίσίῳ τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι ἀπὸ τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας.

ἔμενον ἐκεῖνοι τούτου χωρὶς καθάπερ ἐν οὐρανῷ τῷ παρεδείσῳ διαιτῶμενοι και ἐντροφῶντες τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ὁμιλίᾳ. Μίξεως δὲ ἐπιθυμία και σύλληψις και ὠδίνες και τόκοι και πᾶν εἶδος φθορᾶς ἐξῴριστο τῆς ἐκείνων ψυχῆς» (Περὶ Παρθενίας 14,3). Μετὰ τὴν πτώσιν και τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ παραδείσου, τότε τὸ πρῶτον, κατὰ τὴν Γραφήν, «ἐγνώρισεν» Ἀδάμ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, και ἔτεκεν αὐτῇ εἰς αὐτὸν τέκνα.

Εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐξήγησις τῆς Γραφῆς (Γεν. 1-3) θέλει νὰ ἐπισημάνῃ ὅτι ὁ γάμος δὲν ἦτο ἀναγκαῖος διὰ τὸν ἄνθρωπον παρὰ μόνον μετὰ τὴν πτώσιν, ἐν τῇ πορείᾳ τῆς μετανοίας και ἐπιστροφῆς του πρὸς τὸν παράδεισον τοῦ Θεοῦ. Ὁ γάμος δηλ. δὲν εἶναι σημεῖον οὔτε τῆς ἀρχεγόνου οὔτε τῆς ἐσχολογικῆς τελειότητος· εἶναι ἐφόδιον διὰ τὴν πορείαν ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι ἡμῶς φανερόν, ὅτι μία τοιαύτη ἀποψις, ἐκτὸς ἄλλων ἐρωτημάτων ποῦ γενῶν, διακρίνει, καθὼς φαίνεται, σαφῶς μεταξὺ τοῦ γάμου και τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ παράδοσις αὐτῆ τῶν Πατέρων ἔχει τὰς ρίζας τῆς παλαιότερον. Ἰδοὺ π.χ. πῶς ὁ Εἰρηναῖος (Ἐπίδειξις Ἀποστολικοῦ Κηρύγματος, 14, κατὰ μετάφρ. Ἰω. Καραβιδουπόλου, Θεσ/νίκη) περιγράφει τοὺς πρωτοπλάστους ἐν τῷ παραδείσῳ: «Ὁ Ἀδάμ και ἡ Εὐὰ — τοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τῆς γυναικός — ἦσαν γυμνοὶ και δὲν ἠσχύνοντο, διότι ἦσαν ἄθῳοι, και αἱ σκέψεις των ἦσαν καθαρὰὶ ὡς αἱ σκέψεις τῶν παιδίων· οὐδὲν εἰσῆρχετο εἰς τὸ πνεῦμα και τὸν νοῦν των, τὸ ὅποῖον θὰ προεκάλει ἐν τῇ ψυχῇ των βλαβεράς και ἐπαισχύντους ἐπιθυμίας. Διετήρουν τὴν ἀκεραιότητά των, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς δημιουργίας ἐνεφυσήθη εἰς αὐτοὺς ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς. Ὅθεν, ἐφ' ὅσον ἡ πνοὴ αὐτῆ διετήρει τὴν ἔντασιν και τὴν ἰσχύν της, ἐπροστάτευε τὴν σκέψιν και τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἐκ τοῦ κακοῦ. Διὸ και οὐδόλως ἠσχύνοντο, ὅταν ἐνηγκαλίζοντο ἀλλήλους και ἀντήλασσαν ἀθῳάς θωπείας ὡς παιδία».

Ἀναγινώσκων τις τὴν σχετικὴν πρὸς τὰ ἀνωτέρω

κλησιῶν. Ἰδιαίτερος, τοῦτο εἶναι ἀληθές δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας σήμερον, ἐφ' ὅσον ἡ παρουσία αὐτῆ ἀποτελεῖ ἐπὶ πλέον συμμετοχὴν τῶν ἀδελφῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατοπενητηκονταστηρίδος ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος μας και εἰς τὴν θεμελίωσιν τοῦ Νασοῦ τῶν Ἱεραποστόλων Μεθοδίου και Κυρίλλου.

Ἡ παρουσία ὅμως αὐτῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς αὐτοῦ, πέραν τῶν αἰσθημάτων τῆς χαρᾶς και τῆς συγκινήσεως, γίνεται δι' ἡμᾶς αἰτία ὠρισμένων σκέψεων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπηρεσίας τῆς Θεολογίας εἰς τὴν ἐμπέδωσιν και προαγωγὴν τῶν διορθοδόξων ἐκ-

φιλολογίαν, αἰσθάνεται ὅτι οἱ Πατέρες, χωρὶς νὰ ἀγνοοῦν ἢ νὰ περιφρονοῦν τὴν σημασίαν τοῦ γάμου, δι' ὧν αὐτῶν τῶν θεωριῶν θέλουν μᾶλλον νὰ δικαιώσουν τὴν ὑπαρξίν και ἀνθησιν τῆς ἀγαμίας ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας και νὰ τονίσουν τὸν ἐσχολογικὸν αὐτῆς χαρακτήρα. Καθὼς φαίνεται, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὰς ἀπόψεις ταύτας ὁ καθηγητῆς κ. Παν. Τρεμπέλας κατατάσσει ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: «Ἐπὶ μέρος γυνῶν μὴ θίγεται τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου». (Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 330). Δὲν πρέπει, βεβαίως, νὰ δίδη τις τόσην προσοχὴν εἰς τὴν μορφήν, ὅσον εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ποῦ θέλουν νὰ τονίσουν οἱ Πατέρες, και τοῦτο εἶναι ὁ ἐσχολογικὸς χαρακτήρ τῆς ἀγαμίας, ἀντιστοίχως δὲ ὁ σχετικὸς χαρακτήρ τοῦ γάμου ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Θὰ ἠδύνατό τις, ἴσως, νὰ διατυπώσῃ τὸ πρᾶγμα ἀπλοῦστερόν πως, ὡς ἐξῆς: Ὁ γάμος εἶναι θεῖος θεσμός, μυστήριον συνδεόμενον πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φύλου, τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ προσώπου, τὴν γέννησιν τέκνων και τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐντὸς τῆς περιόδου ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Ἡ μετὰ τὴν πτώσιν ἀπώλεια τῆς ἀμέσου μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίας εὐρίσκει ἐντὸς τοῦ γάμου ποιάν τινα θεραπείαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν προσώπων, ἐν τῇ ἐξαρτήσῃ τοῦ ἐνός ἐκ τοῦ ἐτέρου. Ἐντὸς τοῦ γάμου βοηθεῖται ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίσῃ, ἐν μέσῳ τῶν ἐμποδίων τῆς ἀμαρτίας, τῆς ἀσθενείας και τοῦ θανάτου, τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἕνα μέρος τῆς ἐννοίας «κοινωνία». Ἐν τέλει ὅμως, μετὰ τὴν ἀνάστασιν, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα ἐν Χριστῷ, τότε και ἡ πλήρης μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνία ἐν τῇ βασιλείᾳ θὰ ἀποκατασταθῇ, ὁ δὲ γάμος δὲν θὰ ἔχη πλέον λόγον ὑπάρξεως. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἀγαμία ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας δέον νὰ θεωρῆται ὡς μία πρόκλησις και πρόγευσις τῆς τελικῆς αὐτῆς καταστάσεως.

(Συνεχίζεται)

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΟΥΡΙΑΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

κλησιαστικῶν σχέσεων, ιδιαίτερος κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς προετοιμασίας τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου ὑπὸ τὴν πνευματικὴν πρωτοβουλία τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Αἱ σκέψεις αὗται εἶναι ἀναπόφευκτοι ἐντὸς τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου χώρου, διότι ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία εἶναι πάντοτε βαθύτατα Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιστήμη, τελοῦσα εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωρίας καὶ αποτελοῦσα τὴν ἐπιστημονικὴν κατοχύρωσιν αὐτῆς. Συγχρόνως, ὅμως, ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία εἶναι μία ἀφωσιωμένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐκ τῶν ἔνδον αὐτῆς αὐτοκριτικῆ προσπάθεια, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐμβριθύνσεως εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς πρὸς ἐπίτευξιν δυναμικωτέρας παρουσίας καὶ διακονίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον τοῦ πνεύματος, τὴν ἐν ἀγάπῃ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, τὴν συνεχῆ ἐποικοδομητικὴν ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ τὸν διάλογον μετὰ τῶν ἰδεολογιῶν τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τούτων, αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ τῶν κατὰ τόπους Ἀποκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς συνεχῆ συνεργασίαν ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ ἐπὶ τῶν βασικῶν τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι διαγράφονται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐντὸς τῆς μακρῶν Θεολογικῆς παραδόσεως αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἐκπληρώσεως ἀπὸ κοινοῦ τοῦ καθήκοντος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου. Παρίσταται ἄμεσος ἀνάγκη αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐπομένως, ὅπως συσκεφθῶμεν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν καὶ ἀνανεώσωμεν τὰς Θεολογικὰς δυνάμεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Φέρομεν, κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης τοῦ ἔργου ἀνακαινίσεως τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς Θεολογικαὶ Σχολαί, τεραστίαν εὐθύνην. Ἡ Ὁρθοδοξία ἀναμένει ἀπὸ ἡμῶν τὴν δυναμικὴν διακονίαν τοῦ πνεύματος, προκειμένης τῆς ἐκ νέου ἀναλήψεως ὑπ' αὐτῆς τοῦ σοβαροῦ καὶ πρωταρχικοῦ τῆς ἔργου, δηλαδὴ τῆς ζώσης παρουσίας τῆς ἐντὸς μιᾶς τεχνοκρατικῆς καὶ βραδαίως μεταβαλλομένης ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν συγχρόνου κοινωρίας.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς συνεργασίας αὐτῆς μετὰ τῶν Θεολογικῶν Ὁρθόδοξων δυνάμεων, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν ἀρχῶν, ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ εἰς τρία βασικὰ θεολογικὰ προβλήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων καλούμεθα νὰ συσκεφθῶμεν ἐκ νέου κατὰ βαθύτερον καὶ πληρέστερον τρόπον, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τυχόν ἀκροτήτων καὶ τῶν ἐκ τούτων προερχομένων στατικῶν μονομερειῶν.

1. Τὴν στιγμήν αὐτὴν φαίνεται νὰ ἀντιτίθενται εἰς τὰς βάσεις τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας, ὡς μὴ ὄφελε, δύο κατευθύνσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως εἰς ἄλλας ἐποχὰς διακεκριμένης ἐπιδόσεως τῆς Θεολογίας μας συνυπῆρξαν ἁρμονικῶς καὶ ἀπετέλεσαν, μέσῳ τῆς συνπάρξεώς των, τὴν δυναμικὴν ἐκκίνησιν τῆς Θεολογικῆς σκέψεως πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἐννοῶ τὴν ἐν πολλοῖς ὑποφώσκουσαν καὶ κεκοιμημένην ἀντίθεσιν μετὰ τῶν δύο Θεολογικῶν μεθόδων, δηλαδὴ τὴν καταφατικὴν καὶ τὴν ἀποφατικὴν. Εἰς τὴν σημερινὴν κεκοιμημένην διαμάχην τῶν κατ' ἀποκλειστικὸν καὶ μονομερῆ τρόπον τασσομένων ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης τάσεως Ὁρθόδοξων Θεολόγων, πρέπει νὰ ἀντιταχθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκ νέου συνπάρξεώς των, ἔστω ἐν τῇ ἀναποφεύκτῳ ἐντάσει τῆς σχέσεως μετὰ τῶν αὐτῶν. Διότι, ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία, ἐπιστημολογικῶς θεωρουμένη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιάζεται οὔτε ὡς ἀκριβής, προκαθορισμένη εἰς τὴν μεθόδον τῆς, σχολαστικὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' οὔτε ἐξ ἄλλου ὑπερκόσμιος, ὁραματικὴ, μυστικιστικὴ, ἀφηρημένη διάθεσις δι' ἑνὸς ὑποκειμενικοῦ στοχασμοῦ. Τοῦτο ἴσως ἀποτελεῖ τὴν ἀδυναμίαν τῆς Θεολογίας ἐντὸς τοῦ θετικιστικοῦ ἐπιστημονικοῦ χώρου, ἀλλὰ συγχρόνως τοῦτο ἀκριβῶς προσδίδει εἰς αὐτὸν ὅ,τι ὠραιότερον ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἥτοι τὴν βαθύτεραν σκέψιν, συγχρόνως ἐντὸς καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ὁρθοῦ λόγου. Διὰ τοῦτο, αἱ δύο μέθοδοι δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὰς ἐσφαλμένοι, ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζονται συγχρόνως κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογικὴν ἔρευναν. Γίνονται ὅμως αὗται αἰτίαι μονομεροῦς Θεολογικῆς ἐνοράσεως, ὅταν ἐκλαμβάνονται καθ' ἑαυτὰς καὶ μόνον, ἐκάστη ἐξ αὐτῶν κερωρισμένως καὶ ἀποκλειστικῶς.

Ἀσφαλῶς, δὲν δύναται καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ὁ θεολογῶν νὰ εἶναι ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς καταφατικὸς καὶ ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς ἀποφατικὸς. Τοῦτο εἶναι εὐσεβῆς διπλοσωπεία. Οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδεικνύηται ὡς καταφατικὸς σχολαστικὸς μὲν εἰς τὴν σχολικὴν παιδείαν, νὰ εἶναι ὅμως καὶ νὰ ζῆ ὡς πιστὸς μέσῳ τοῦ μυστηρίου ὡς ἀποφατικὸς. Ὁ θεολογῶν πρέπει συνεχῶς νὰ προσπαθῆ νὰ ὑπερβαίη τοὺς κινδύνους αὐτοῦς τῆς Θεολογικῆς μονιστικῆς μεθολογίας· καὶ τοῦτο εἶναι δύσκολον, σχεδὸν ἐνέφικτον, ἐν πολλοῖς, καθήκον. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι κανεὶς συγχρόνως ὡς θεολογῶν ἀδιαιρέτως καθ' ἑαυτὸν καταφατικὸς ἅμα καὶ ἀποφατικὸς; Ἄλλ' αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας, ἀλληλοεμπεριχωροῦσης ὁρθὸν λόγον καὶ μυστηριον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολογητικῆς, πολεμικῆς καὶ μαχητικῆς διαθέσεως.

Ἀσφαλῶς, ὑπάρχει καταφατικὴ Θεολογία εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Βεβαίως, ἔχομεν ἐπιστημολογικῶς καὶ ἀριστοτελιζούσας προϋποθέσεις εἰς τὴν συστηματικὴν ἐκθεσιν τῆς πίστεως, ἐφ' ὅσον ἔχομεν τὴν δογματικὴν ἐκφρασιν αὐτῆς. Πραγματικῶς, πιστεύομεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐσία ἄνευ μορφῆς ἢ γεγονὸς ἄνευ σχετικῆς δυνατότητος λογικοῦ καθορισμοῦ αὐτοῦ. Ἀληθῶς, ὑποστηρίζομεν, ὅτι ὁ ὁρθὸς λόγος ἔχει ἐν τῇ μέτρῳ τὰς ἀπαιτούμενας ἀξιολογικὰς κατηγορίας τῆς σκέψεως πρὸς ἐπίτευξιν τούτου καὶ ὅτι ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης, τὰ πράγματα καὶ τὰ γεγονότα τῆς ἱστορίας εἶναι θετικαὶ προϋποθέσεις ἀξιολογήσεως τῆς πραγματικότητος καὶ μεταφυσικῆς, μέσῳ αὐτῶν, ἀνα-

τάσεως τοῦ πνεύματος. Τὰ πάντα, ὅμως, εἶναι ἐμφυχωμένα ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τῆς ὑποστατικῆς πραγματικότητος τῆς κινήσεως ἀπὸ τῆς οὐσίας εἰς τὴν μορφήν, ἢ ὅποια παραμένει ἀσύλληπτος λογικῶς καὶ καθ' ἑαυτὴν ὡς ἐξερχομένη ἐκ τοῦ πρώτου ἀκινήτου, τοῦ τὰ πάντα κινούντος. Τοῦτο ὅμως, μετὰ τὴν Ἀποκάλυψιν συμβαίνει, ἦτοι προσωπικῆς κινήσεως κοινωνίας καὶ σχέσεως δυναμικῆς, ἐν συνεχείᾳ, ἀενάῳ κινήσει μεταξὺ Ἐκείνου, ὡς προσωπικοῦ πλέον καὶ τῆς ἱστορίας, μετὰ τῆς κοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας, Ἐκείνου ὡς ἀσύλληπτου οὐσίας, ἀλλὰ ὑποστάσεως καὶ τῆς προσωπικῆς Αὐτοῦ ἀποκαλύψεως ἐν ἱστορίᾳ, διὰ τῆς Ἐκκλησίας, Ἐκείνου ὡς ἀκατάληπτου, ἀλλ' ὑποκειμένου καὶ ἡμῶν ὡς προσώπων, ἀποδεχομένων τὴν γνώσιν Αὐτοῦ μέσῳ τῆς ἰδικῆς μας προσωπικῆς κοινωνίας εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς χάριτος Αὐτοῦ.

Ταῦτα σημαίνουν, ὅτι ἡ καταφατικὴ μέθοδος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὡς ἡ μόνη καὶ ἀρκετὴ Θεολογικὴ μέθοδος διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν. Αὕτη ἐμπερικλείει, κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην ὡς τὴν προϋπόθεσιν καὶ τὸ τέλος αὐτῆς, τὴν ἀποφατικὴν. Πᾶσα κατάφασις ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου τῆς Ἀποκαλύψεως, τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐμπεριέχει τὴν διάκρισιν μεταξὺ οὐσίας καὶ μορφῆς, τοῦ ἐφ' ἧμαξ συντελεσθέντος ἱστορικοῦ γεγονότος καὶ τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπινου λόγου. Ἄλλως, ἀρνούμεθα τὴν διηρηκτὴν κίνησιν μεταξὺ οὐσίας καὶ μορφῆς ὡς ὑποστατικῆς καὶ ταυτίζομεν ἀπρεπῶς ἐνανθρωπήσαντα Λόγον καὶ ἀνθρώπινον Λόγον καὶ διδάσκομεν ὀντολογικὴν ἀνθρωπολογία ἢ τοῦ Θεοῦ, ἀντὶ τῆς Θεολογίας τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου.

Ἐπομένως, πᾶσα κατάφασις περιέχει τὴν ἄρνησιν τῆς ἀπολύτου ταυτίσεως Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου μέσῳ τοῦ ὀρθοῦ Λόγου, ἀλλὰ καὶ πᾶσα εὐλαβῆς ἄρνησις αὐτῆς καὶ εὐσεβῆς ἀγνωστικισμὸς ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως ἐμπεριέχει τὴν δυνατότητα τῆς ἐπαρκοῦς ἐκφράσεως τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ ὡς ἱστορικοῦ γεγονότος. Αὕτη εἶναι ἡ παλινοδρομικὴ κίνησις τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας, κατὰ τὴν μεθοδολογίαν αὐτῆς θεωρουμένη. Ἡ ἀποφατικὴ Θεολογία δὲν ἀκολουθεῖ, ὡς ἄλλη τις ὑπερκόσμιος σχέσις, τὴν καταφατικὴν, ὡς ἡ θεολογικὴ μεταφυσικὴ αὐτῆς οὔτε ἀποτελεῖ τὸ καταφύγιον τῶν ἀπογοητευμένων ἐκ τῶν ὀρίων τοῦ ὀρθοῦ λόγου Θεολόγων, ὅπως εὔρουν ἐν αὐτῇ τὴν γαλήνην μετὰ τὴν ἀποτυχίαν των νὰ συλλάβουν τὴν ἀκατάληπτον οὐσίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ αἱ δύο πρέπει νὰ συνυπάρχουν ἐν τῇ μιᾷ θεολογικῇ Ὁρθόδοξῳ κατευθύνσει, ἢ ὅποια οὕτως ἀψευδῶς θὰ προσπαθῇ νὰ ἀντικατοπτρίξῃ τὸ λογικῶς παράδοξον καὶ τὸ παραδόξως λογικὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θείου Λόγου, ἀνευ τοῦ ὁποίου καὶ μέσῳ τοῦ πνεύματος, ἦτοι τῆς μυστηριακῆς καὶ εὐχαριστηρίου Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, δὲν δύναται κανεὶς νὰ θεολογήσῃ, ἦτοι νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ὀμιλήσῃ περὶ ἀποκεκαλυμμένου προσωπικοῦ Θεοῦ.

Ἐνώπιον τῆς Θεολογίας αὐτῆς, ὁ σημερινὸς ἐπιστημονικὸς κόσμος ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ὀμολογίαι καὶ ἰδεολογίαι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνδιαφεροθῶν διὰ μίαν

σκέψιν, ἢ ὅποια ἀποδέχεται μὲ ἀπόλυτον συνέπειαν τὰ ὀριά της, ἀλλὰ καλεῖ εἰς βαθντέραν διεϊσδύσιν εἰς τὰς προϋποθέσεις καὶ εἰς τὸ Τέλος, ἦτοι τὴν σκοπιμότητα αὐτῆς, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν προσωπικὴν ὑποστατικὴν παρουσίαν τοῦ Λόγου ὡς τῆς δυναμικῆς ἐκφράσεως προσωπικῆς σχέσεως ἀγάπης καὶ θυσίας, ἢ ὅποια διαποτίζει ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ἱστορίας καὶ ὀλόκληρον τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν.

2. Τὸ δεύτερον πρόβλημα, τὸ ὅποιον ἐπιθυμῶ νὰ θίξω ὠθούμενος ἀπὸ τὴν σημερινὴν παρουσίαν τῶν Ὁρθόδοξων ἀντιπροσώπων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν σχέσει μετὰ τοῦ ἀνωτέρου ἀναφερόμενου, εἶναι αὐτὸ τῆς Ὁρθόδοξου κατανοήσεως τοῦ θέματος τῆς Παραδόσεως.

Ἐφθάσαμεν νὰ ὑποστηρίξωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἡ Παράδοσις εἶναι μόνον ἢ μία ἐκ τῶν δύο πηγῶν τῆς Ἀποκαλύψεως, συμπληρωματικῆς καὶ ἐπεξηγηματικῆς μορφῆς τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ νὰ αὐτοικανοποιούμεθα, ὅτι διὰ τῶν ὀρισμῶν τούτων ἐδώσαμεν ἀπάντησιν εἰς τὸ ζωτικωτάτης σημασίας διὰ τὴν ἀνακαινίσαν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας θέμα. Θὰ χρειασθῇ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο βαθντέρα Θεολογικὴ, πραγματικῶς Ὁρθόδοξος σκέψις, ἢ ὅποια θὰ ὑπερβαίῃ τὰς ἀκρότητας καὶ τὸν διχασμὸν τῆς διομολογιακῆς ἀντεγκλήσεως τοῦ 16ου αἰῶνος εἰς τὴν Δύσιν, χωρὶς τῆς θετικῆς συμβολῆς ἀπὸ Ὁρθόδοξου ἐπόψεως πρὸς ὑπέρβασιν αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Θεολογίας μας. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις, ὡς ἱστορικὴ πραγματικότης τῆς συνεχείας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν τῆς πίστεως, κρύπτει ὑπ' αὐτὴν βαθντάτην θεολογικὴν ἔννοιαν, ἀνευ τῆς ὁποίας ἡ κατανόησις της ὑπὸ τὴν ἱστορικὴν της μορφήν ὄχι μόνον εἶναι ἀδύνατος, ἀλλὰ καὶ ἐλλειπτικὴ κατὰ τὸ κύριον, πρωταρχικὸν καὶ δυναμικὸν αὐτῆς μέρος. Ἄλλως, κινδυνεύομεν καὶ πάλιν νὰ ταυτίσωμεν αὐτὴν μεθ' ἑνὸς χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ παρελθόντος κατὰ μονιστικὸν τρόπον, κατ' εἰκόνα ἄλλων Ὀμολογιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξυψοῦν ἄλλους αἰῶνας. Ὅποτε ἀρχεται ἡ ἀγωνία τοῦ πῶς τῆς διαφυλάξεως, μαχητικῆς ὑποστηρίξεως καὶ, κυρίως, τῆς τυφλῆς ἐπαναλήψεως τῶν μορφῶν ἐκφράσεως αὐτῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἄρνησιν τῆς διηρηκοῦς κινήσεως τῆς ὑποστατικῆς προσωπικῆς κινήσεως τοῦ Λόγου μεταξὺ οὐσίας καὶ μορφῆς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ Παράδοσις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἢ ὅποια διὰ τοῦτο ὀρθῶς ἀπεκλήθη ἢ Ἐκκλησία τῆς Παραδόσεως, ἔχει τὴν πηγὴν της βαθντέρον ἐντὸς τῆς ἐνεργείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὡς Τριαδικῆς, ὑποστατικῆς, προσωπικῆς κινήσεως, «Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου» (Ματθ. 11,27). Οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν τῆς σκέψεώς μας ἐν προκειμένῳ. Παράδοσις εἶναι ἢ ἐν κινήσει τιθεμένη οὐσία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ Πατρὸς πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ ἢ ἐν συνεχείᾳ δι' αὐτοῦ παράδοσις πάλιν ἐξ ἀγάπης ἐνεαυτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ὥστε «τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ παρέδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται» (Ἰωάν. 3,16) καὶ ἢ ἐν συνεχείᾳ ἀποστο-

λή δι' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς πραγμάτωσιν τῆς Παραδόσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, δι' ὅλας τὰς ἐπερχομένας γενεάς καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ Παράκλητος «ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. 16, 13), διότι «ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήφεται (παραλάβη) καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν» (Ἰωάν. 16, 14).

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν βαθύτερον τὴν Παράδοσιν ὡς δημιουργικὴν, δυναμικὴν καὶ ἀνακαινιστικὴν δύναμιν ὁλοκληρῶν τῆς Δημιουργίας καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς, ἄνευ ὀξυτάτης ἀξιολογικῆς διακρίσεως μεταξὺ αὐτῶν μέσῳ τῆς Μιάς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Αὐτὴ ἡ Παράδοσις ἀποκρυσταλλοῦται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν ἀνεπαναλήπτως καὶ ἐφ' ἅπαξ, ὡς ζῶσα καὶ γραπτὴ μαρτυρία αὐτῆς, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἱστορικὰ σχήματα καὶ τὰ θεολογικὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι συνεχῶς ἐκ τῶν ἔνδον καὶ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀνακαινιζόμενα ἐκφάνσεις τῆς Παραδόσεως ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον.

Ἡ κατανόησις αὐτῆς τῆς Παραδόσεως ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς τριπλοῦν καθήκον. Πρῶτον, τῆς ὀρθῆς στάσεώς μας πρὸς ἐκτίμησιν τῆς εὐθύνῃς μας ὡς θεολογούντων αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐναντι τῆς ὀφειλομένης ἀποδόσεως ἀξίας εἰς τὸ παρὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν μετοχὴν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ζωῆς αὐτῆς (τώρα), ὅπως ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ παρελθόν καὶ ὅπως θὰ γίνῃ, ἀσφαλῶς, καὶ εἰς τὸ μέλλον. Δεύτερον, τῆς τεραστίας ὑποχρεώσεώς μας πρὸς τὰ ἔξω, πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία ὡς Ἐκκλησία τῆς δυναμικῆς αὐτῆς Παραδόσεως, καὶ τρίτον, τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ προσοχῇ συμμετοχῆς μας εἰς τὴν σύγχρονον διεκκλησιαστικὴν κίνησιν πρὸς συμβολὴν, μέσῳ τῆς ἐννοίας αὐτῆς τῆς Παραδόσεως, εἰς τὴν πραγμάτωσιν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς δημιουργικῆς παρουσίας τῆς Χριστιανικῆς πίστεως εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ εἰς ὑπηρεσίαν αὐτοῦ. Δηλαδή, καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ τῆς πραγματικῆς ἐννοίας τῆς Παραδόσεως πρέπει νὰ ἀποφευχθῇ οἰαδήποτε ἀκρότης τῆς ἀπολύτου παρελθοντολατρίας ἢ τῆς ἐγκόλου μελλοντολογίας.

Τὸ καθήκον μας ὡς Ὁρθοδόξων Θεολόγων διαγράφεται ὑπὸ τοῦ παρόντος, ὡς τοῦτο ὅμως ὑποβασιτάζεται ὑπὸ τοῦ παρελθόντος καὶ στρέφεται ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ μέλλοντος.

Παράδοσις εἶναι, ἀπὸ τῆς Θεολογικῆς ἐπόψεως θεωρουμένη, ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ σύναξις καὶ ἐνέργεια κατὰ τὴν παρούσαν στιγμὴν ὅλων ἡμῶν («ὁμοθυμαδόν») ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρελθόντος καὶ τῆς φορᾶς μας πρὸς τὰ πρόσω. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εὐχαριστηρίου ἀναφορᾶς, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν: Ζῶμεν τὸ παρελθόν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνθυμούμεθα τὸ μέλλον. Διότι ὠθούμεθα εἰς πάντα ὑπὸ τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ προσβλέπομεν ἐπ' ἐλπίδι καινῆς ζωῆς εἰς τὸ μέλλον, ὅποτε θὰ τελεσθῇ ἡ πληρωσις τῶν πάντων. Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ «ἐδῶ» καὶ «τώρα» τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ συγχρόνως ἢ ἐσχατο-

λογία γίνεται ἤδη πάλιν «ἐδῶ» καὶ «τώρα», ἐμπειρία μετοχῆς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ τέλους τῆς ἱστορίας.

Ἡ θεώρησις αὐτῆ τῶν τριῶν διαστάσεων τοῦ χρόνου καὶ ἡ βίωσις αὐτῶν ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ παρόντος δίδει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπὸ θεολογικῆς ἐπόψεως, νόημα καὶ ὑπόστασιν καὶ ἀξιολογεῖ αὐτὴν ὡς τὴν ἀνεπαναλήπτου Δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐξ αὐτῆς πηγάζει ἡ θετικὴ θέσις τῆς Ἐκκλησίας μας ἐνώπιον τῆς συνεχοῦς μεταβολῆς καὶ προσόδου τοῦ κόσμου, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ ἄνευ μισαλλοδοξίας ὑποχρεώσις ὑπομνήσεως, ἐντὸς τῆς συνεχοῦς αὐτῶν ἐξελίξεως, τῆς τεραστίας ἠθικῆς εὐθύνῃς πάντων, πολιτικῶν, θετικῶν ἐπιστημόνων, ἀνθρώπων χειριζομένων τὴν τεχνικὴν δύναμιν, ὅπως πάντα τεθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνωτέρου ἐπιδικωμένου ἀνθρωπισμοῦ. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι διὰ τοῦτο ὑπὲρ τῆς θετικῆς ἐνοράσεως τῆς ἱστορίας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν κρίσιν πάντοτε τελοῦσης τοῦ ἤδη ἐνανθρωπήσαντος ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ συνεχῶς ἐρχομένου πρὸς αὐτὴν Λόγου. Οὕτως, ἱστορία δὲν εἶναι τὸ παρελθόν ἢ μία χρονικὴ αὐτοῦ διάστασις ἢ ἡ διήγησις περὶ αὐτοῦ μόνον, ἀλλ' ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης αὐτῆς τῆς στιγμῆς κυρίως. Καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία μέσῳ τῆς πραγματικῆς ἐννοίας τῆς Παραδόσεως πρέπει νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ἱστορικότητα τῆς πίστεώς της, ἤτοι εἰς τὴν πραγματικότητα, ἐνέργειαν, ἀποτελεσματικότητα, συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

3. Καὶ ὡς πρὸς τὸ τρίτον θέμα, ἤτοι τοῦ καλουμένου διαλόγου μετὰ τῶν ἄλλων Ὁμολογιῶν καὶ ἰδεολογιῶν, ἡ δυναμικὴ αὐτῆ κατανόησις τῆς Παραδόσεως δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν πραγματικῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας εἰς τὴν διεκκλησιαστικὴν σήμερον Θεολογικὴν συζήτησιν καὶ συνεργασίαν. Καὶ τὸ θέμα τοῦτο χρήζει ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ μελέτης, ἐν συσχετίσει μετὰ τῶν προαναφερθέντων δύο ἄλλων θεμάτων ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν διορθοδόξων Ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων. Ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ἀντιθεσις Θεολογικῶν τάσεων, ὡς μὴ ὄφελε. Αὐτὴ προέρχεται κυρίως ἐκ τῆς ἐλλείψεως βασικῶν πληροφοριῶν καὶ σχετικῆς ἐμπειρίας ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες ὁμιλοῦν περὶ Οἰκουμενισμοῦ ἐν ἀφηρημένῃ ἐννοίᾳ, ἐννοοῦντες συρμὸν νεωτεριζούσης δῆθεν Θεολογικῆς τάσεως, διακινδυνεύουσας τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως εἰς μίαν συγκρητιστικὴν διεκκλησιαστικὴν προσπάθειαν. Ὅταν ὁμιλῇ τις ὅμως περὶ Οἰκουμενισμοῦ, πρέπει νὰ ἐννοῇ, κατὰ πρῶτον λόγον, τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν, τὴν ἰδρυθεῖσαν καὶ τῇ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς τὴν συγκεκριμένην ἔκφρασιν αὐτῆς, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον μετέχουν τώρα ἐπισήμως ὡς τακτικὰ μέλη αὐτοῦ ἅπασαι αἱ κατὰ τόπους Ἀττοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Ὁ σκοπὸς τῆς Κινήσεως αὐτῆς δὲν εἶναι οὔτε ὁ δογματικὸς συγκρητισμὸς, οὔτε ἡ ἐπίτευξις ἀμοιβαίων παραχωρήσεων εἰς τὰ ζητήματα πίστεως, οὔτε ἡ παντὶ σθένει εὐκολος

έπιτυχία Ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως τὴν ἐπαύριον, καίτοι τοῦτο παραμένει ὁ ἀπώτερος σκοπὸς αὐτῆς. Κύριος καὶ ἄμεσος σκοπὸς εἶναι ἡ μέσῳ τῆς κοινω- νίας αὐτῆς ἀνακαίνισις τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ οὕτως ἡ ἐξέυρεσις τρόπων συνεργασίας αὐτῶν, διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ δυναμικῆς παρουσίας τῆς Χριστιανικῆς πίστεως εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ἡ πρακτικὴ αὐτῆ συνεργασία καλλιερθεῖ τὸ κλίμα ἀγάπης καὶ ἀλληλοκατανοήσεως πρὸς καλυτέραν ἐν αὐτῇ συζή- τησιν τῶν δογματικῶν διαφορῶν καὶ προετοιμάζει οὕτω τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐπανένωσιν, ἡ ὁποία εἶναι ὁμοῦς ἔργον, κυρίως, τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, εἰς τὴν ἀπόλυτον δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων τοῦτο ἐπαφίε- ται. Πῶς ὁμοῦς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἔνωσις ἄνευ ἀνακαίνισεως καὶ ἄνευ δυναμικῆς παρουσίας ἀπὸ κοινοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸν σύγχρονον κό- σμον; Μετὰ τῆς δεούσης πάντοτε προσοχῆς ἡ Ὁρθο- δοξία, ἐπανασυντασσομένη, πρέπει νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ προσδώσῃ εἰς τὴν δυναμικὴν τῆς συμμετοχῆν βαθύτεραν ἐννοίαν καὶ περιεχόμενον οὗ- τως, ὥστε νὰ συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς αὐτήν, ἐφ' ὅσον φύσει καὶ θέσει ἀποτελεῖ τὸ κέντρον, τὸν ἄξονα, τὴν καρδίαν αὐτῆς.

Πάντες οἱ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν προσβλέπουν εἰς αὐτήν καὶ ἀναμένουν τὴν θετικὴν συμβολὴν τῆς, μέσῳ τῆς Οἰκουμενικῆς τῆς Θεολογίας. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, ὁμοῦς, καταφαίνεται, ὅτι ὁ πραγμα- τικὸς καὶ δύσκολος διάλογος δὲν εἶναι αὐτὸς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν. Οὗτος δὲν εἶναι πλέον διάλογος μεταξὺ ἀντιτιθεμένων ῥιζικῶς θέσεων. Πρόκειται πλέον περὶ συνεργασίας ἐν τῇ μιᾷ πνευματικῇ οἰκο- γενεῖα. Δύσκολος διάλογος διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν εἶναι ὁ μετὰ τῶν συγχρόνων ἰδεολογιῶν, φιλοσοφικῶν καὶ οὐμανιστικῶν, τῶν πλέον ῥιζικῶς ἀντιτιθεμένων εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖ καλούμεθα νὰ μετά- σχωμεν μὲ εὐρύτατον πνεῦμα, μὲ κατανόησιν καὶ σε- βασμὸν καὶ ἐτοιμότητα, νὰ ἀκούσωμεν κατὰ πρότον λόγον καὶ καθότι νὰ ὁμιλήσωμεν. Καὶ ἐν τέλει, ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα εἰς πανεπιστημιακὸν ἥχρον, πρέ- πει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὀφειλόμενον διάλογον καὶ ἐκεῖνον μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν, τὸν διασχολικόν, μακρὰν πάσης ἀπολογητικῆς διαθέσεως ἐκ μέρους τῆς Θεολογίας. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο, ἡ ἀνάγκη συντόμως θὰ εἶναι τεραστία πρὸς σύμπραξιν τῶν θετικῶν καὶ θεω- ρητικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ Ὁρθοδοξία ποτὲ δὲν εἶχε δυσ- κολίαν νὰ συνεργασθῇ διὰ τῆς Θεολογίας τῆς διὰ τὴν μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν ἐπαφήν. Σήμερον, εἰς μίαν περίοδον ἐπιβαλλομένης ἐπιστημονικῆς ἐξειδικεύσεως, ἡ ἐπιθυμία τῆς μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν συνεργασίας ἐντείνεται εἰς ὅλα τὰ Πανεπιστήμια. Τὸ κῆριον ἐν- διαφέρον στρέφεται, ὡς εἶναι ἐπόμενο, ἐντὸς μιᾶς τεχνολογικῆς ἐξελιγμένης ἱστορικῆς περιόδου, περὶ τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, περὶ τὸν ἄνθρω- πον, ὡς τῆς ἀδιασπᾶστου ψυχοσωματικῆς ὁργανικῆς ὄντοτος, περὶ τὸ πρόβλημα τῆς χρήσεως τῆς συνε- χῶς κατ' ἄξοντα βαθμὸν συσσωρεύσεως τεχνικῆς δυνάμεως μέσῳ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ἀντιπροσωπευόντων ῥιζικῶς ἀντιτιθεμέ-

νας ἀπολύτους ἰδεολογίας, περὶ τὴν συνεχῶς ἐπανξά- νομένην οικονομικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν διάστασιν μεταξὺ ἀνεπτυγμένων καὶ ὑπὸ ἀνάπτυσιν λαῶν.

Σχεδὸν ὅλαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εὐρίσκονται εἰς ἐπιστημονικοκρατούμενας ἢ ἰδεολογικῶς ἀπολύ- τως χειραφετημένας τῆς Χριστιανικῆς Παραδόσεως Χώρας, εἴτε λόγῳ πολιτικῶν ἰδεολογιῶν εἴτε λόγῳ τοῦ προοδευτικῶς κυριαρχούντος θετικισμοῦ, ἢ καλύτερον καὶ τῶν δύο συγχρόνως. Ἡ διατήρησις ὁμοῦς τῆς σχέ- σεως μετ' αὐτῶν εἶναι τὸ δύσκολον ἔργον τῆς αὐτῆν τὴν στιγμήν καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία πρέπει νὰ ὑπη- ρετήσῃ εἰς τοῦτο μὲ τὸ εὐρύτατον Ὁρθόδοξον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνέχεται τὴν ἀποξένωσιν ἀπὸ τοῦ κό- σμου. Θὰ ἔλθουν ἴσως οἱ χρόνοι, κατὰ τοὺς ὁποίους τὸ ἴδιον αὐτὸ περιβάλλον, κεκορεσμένον τεχνικῶς, ὑλικῶς καὶ ἰδεολογικῶς, θὰ ἐπιζητήσῃ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι σήμερον τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ἀνθρωπίνης προσπαθείας καὶ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας. Τὸ ἐρώτημά μας, ὁμοῦς, πρέπει νὰ εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμήν: Πῶς θὰ προετοιμασθῇ ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία διὰ νὰ συζητήσῃ ἐν ἀλληλεγγύῃ ὑπάρξεως καὶ σκέψεως μετὰ τῶν ἐπι- θυμούντων μίαν νέαν σχέσιν μετ' αὐτῆς ἐξειδικευ- μένων ἐπιστημονικῶν πνευμάτων καὶ ἰδεολογιῶν; Πρὸς ἐπίτευξιν τούτου, δὲν πρέπει καμμία ἐσωστρέ- φεια, κανεὶς ὑπέρομετρος ἱστορισμὸς πρὸς διαφύλαξιν ἀπλῶς καὶ ὄχι ἀνακαίνισιν τῶν ἱστορικῶν σχημάτων καὶ μορφῶν, καμμία ἀποκρουστάλλωσις εἰς δύσκαμ- πτον σύστημα δογματισμῶν τῆς ζωῆς παρουσίας τῆς πίστεως, καὶ τέλος, καμμία τυχόν ἔλλειψις αὐτο- κριτικῆς καὶ προβληματισμοῦ νὰ στερήσῃ τὰς Ὁρθο- δόξους Θεολογικὰς Σχολὰς νὰ προσφέρουν ἀληθῆ ὑπηρεσίαν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τὰς προϋποθέσεις ἐπαξίας παρου- σίας εἰς οἰανδήποτε ἐκκοσμοκενήμενὴν καὶ πολιτικῶς ῥιζικῶς διαφοροποιημένην πολιτικὴν κατάστασιν τῶν διαφορῶν Κρατῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπάρχει. Ἐν τῶν κυρίων ἔργων τῶν Ὁρθόδοξων Θεολογικῶν Σχολῶν εἶναι ἡ διαρκὴς φροντίς, ὅπως καταστήσῃ ἐμφανεῖς, ἀξιοποιήσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τὰς θετικὰς προ- ὑποθέσεις ταύτας μέσῳ τῶν συγγραφῶν, τῆς διδασκα- λίας, τῶν διεπιστημονικῶν καὶ ἰδεολογικῶν καὶ διο- μολογιακῶν ἐπαφῶν, καὶ κυρίως τῆς δημιουργίας μιᾶς νέας Θεολογικῆς γενεᾶς, ἱκανῆς νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ δράσῃ μὲ εὐρύτατον, πραγματικῶς Ὁρθόδοξον, πνεῦ- μα. Τοῦτο θὰ καταστῇ δυνατόν, ὅταν ἐμφοροῦμεθα ὑπὸ τῆς ἀκλονήτου πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία διε- θνῶς εἶναι μία καὶ ἀδιάσπαστος εἰς πᾶσαν Χώραν καὶ εἰς οἰανδήποτε πολιτικὴν, οικονομικὴν καὶ κοινωνι- κὴν κατάστασιν τῶν λαῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἀχωρίστως ὑπάρχει, προσφέρουσα τὴν διακονίαν τῆς, ἄνευ θριαμ- βολογιῶν ὡς ἡ πνευματικὴ δημιουργικὴ δύναμις ἐν ταπεινοφροσύνῃ, μέσῳ συμπαραστάσεως, ἀλλὰ καὶ εὐλικρινοῦς κριτικῆς, ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς καταστάσεις, ὅπου ζῆ καὶ κινεῖται. Διότι αὐτῆ, τιθεμένη ὡς κῆριον σκοπὸν τῆς τῆν δια- κονίαν τοῦ κηρύγματος τῆς ἀνακαίνισεως τῶν πάν- των, θὰ προσφέρῃ πάντοτε διὰ τῆς Θεολογίας τῆς ὑπη- ρεσίαν εἰς ὄφελος τῆς γενικῆς προόδου, τῆς μορφώ-

ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ*

Ὁ ὑπερκόσμιος ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὁ Μοναχισμὸς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀντικοινωνικός. Μᾶλλον ἀνέλαβε καὶ ἐνίσχυσε κάθε ἀπόπειραν πρὸς οἰκοδομὴν μιᾶς ἄλλης πολιτείας. Τὸ Μοναστήριον εἶναι ἐκ μιᾶς ἀπόψεως «ἀποκία εἰς τὸ ἐξωτερικόν», ἀπὸ τοῦ ματαίου τούτου κόσμου. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐρημίται διαβιοῦν, συνήθως, καθ' ὁμάδας καὶ παροικίας, ἠνωμένοι ὑπὸ τὴν κοινὴν καθοδήγησιν ἐνὸς πνευματικοῦ πατρός. Κυρίως τὰ «Κοινόβια» ἐθεωρήθησαν ὡς ἡ προσφορωτέρα ἐνσάρκωσις τοῦ ἀσκητικοῦ ιδεώδους. Ἡ Μοναστικὴ κοινότης εἶναι, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, κοινωνικὸς ὀργανισμὸς. Εἶναι ἐν ἰδιότυπον «σῶμα», μικρὰ Ἐκκλησία. Ὁ Μοναχὸς κατέλιπε τὸν κόσμον διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ νέαν κοινωνίαν, νέαν κοινοτικὴν ζωὴν. Τοῦτο ἦτο, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ πρόθεσις ὄλων τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Μοναχισμοῦ, καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Μ. Βασιλείου.

Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, εἰς τῶν μεγαλυτέρων ἐπιρροῆς ἡγετῶν τοῦ μεταγενεστέρου Βυζαντινοῦ Μοναχισμοῦ, ἦτο ἀκαμπτότερος καὶ ἐμφαντικώτερος ἐν προκειμένῳ. Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία,

ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, μετ' ἀδημονίας ἐξήτει νὰ ὑποτάξῃ τὸν Μοναχισμὸν καὶ νὰ τὸν ἐνσωματώσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν γενικὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν καὶ τάξιν τῆς Χώρας. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ὑπῆρξε μόνον μερικὴ καὶ ὠδήγησε τελικῶς εἰς παρακμὴν. Ὅπως ὅποτε, τὰ Μοναστήρια πάντοτε ἀπέμειναν, ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως, ἑτερογενεῖς ἐντάξεις καὶ οὐδέποτε ἐνσωματώθησαν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν τάξιν τῆς πολιτείας. Θὰ ἠδύνατό τις ἴσως νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ὁ Μοναχισμὸς, ἱστορικῶς εἰπεῖν, ἦτο μία προσπάθεια πρὸς ἀποφυγὴν ἰδρύσεως ἐπιγείου Χριστιανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ Ὀριγῆνης ἰσχυρίζετο εἰς τὴν ἐποχὴν του, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ δὲν θὰ ἔδει νὰ συμμετέχουν εἰς τὴν γενικὴν τῶν πολιτῶν ζωὴν, διότι εἶχον ἰδίαν ἑαυτῶν «πόλιν». Εἰς ἐκάστην πόλιν εἶχον ἰδιαιτέραν «τάξιν ζωῆς», «τὸ ἄλλο σύστημα πατρίδος» (κατὰ Κέλσου ἡ' 75). Ἐζῶν ὅλως διόλου ἀντιθέτως πρὸς τὴν τάξιν τῆς κοσμικῆς πόλεως. Ἦσαν, κατὰ τινὰ τρόπον, οἱ «ἀντιπολιτευόμενοι».

* * *

Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Μοναχισμὸς φεύγει καὶ ἀπαρνεῖται τὰς ἀντιλήψεις ἐνὸς ἐπιγείου χριστιανικοῦ πολιτεύματος, δὲν ἐξυπακούεται, ὅτι οὗτος ἀντιτίθεται πρὸς τὸν ὑγιῆ ἀνθρωπισμὸν καὶ τὸν ἐν γένει πολιτισμὸν. Τὸ ζήτημα εἶναι λίαν περίπλοκον. Καὶ πρῶτιστα, ὁ Μοναχισμὸς ἐπέτυχε πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον ποτὲ ἡ Πολιτεία εἰς τὸν καθαρῶς ἐγκόσμιον τομέα. Διετήρησε τὸ ἀληθινὸν ιδεῶδες τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ πλέον ἀθθεντικῇ του μορφῇ, ἐν τῇ ἀγνότητι καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ. Ὅπως ὅποτε, πᾶσα πνευματικὴ δημιουργικὴ κίνησις πλουσίως ἐξετράφη καὶ ἐγιγαντώθη χάρις εἰς τὰ νάματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγιότης συγκεντρώνει, ἐναρμονίζει καὶ συνθέτει ἐντὸς αὐτῆς πάντας τοὺς θεμελιώδεις καὶ ἐσχάτους πόθους συμπάσης τῆς ἀρχαίας σκέψεως καὶ Φιλοσοφίας. Τὸ κύριον ρεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς ἐρεῦνης, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Μ. Ἑλλάδος, ἔρρευσε διὰ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θηβαΐδα. Οἱ Βράχοι, αἱ ἐρημοὶ καὶ τὰ σπῆλαια καθίστανται νέα κέντρα τῆς θεουργικῆς σοφίας, ἀντὶ Πανεπιστημίων καὶ Στοῶν. Τὸ ταπεινὸν κελλίον ἀναδεικνύεται φωτῶριον τῆς καλλιέργειας τῶν γραμμάτων καὶ τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἔρευναν καὶ τὴν παιδείαν ὑπῆρξε πολὺ μεγάλη ἡ Μοναστικὴ συμβολὴ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους τόσον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅσον καὶ ἐν τῇ Δύσει. Τὰ Μοναστήρια ἀνεδείχθησαν μεγάλα κέντρα μαθήσεως. Δὲν θὰ παραβλέψωμεν δὲ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 511 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21-22 τεύχους.

σεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ πνευματικοῦ, τεχνικοῦ, διὰ τῆς δημιουργίας κυρίως πνευματικῶν προσωπικοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπίγνωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν ἐθνῶν.

Πάντως, τὸ ἀγωνιώδες ἐρώτημα τοῦ πῶς τοῦτο θὰ κατορθωθῇ, πῶς δηλαδὴ ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία θὰ ὑπερβῇ τὰς συγχρόνους δυσκολίας πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς δυναμικῆς τῆς ἐννοίας τῆς Παραδόσεως, ὥστε νὰ διαλεχθῇ ἱκανοποιητικῶς μετὰ τῶν ἄλλων, τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἔργον τῶν Ὁρθοδόξων Σχολῶν.

Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἂς γίνῃ ἡ διαρκὴς κεκρυμμένη ἀνησυχία μας καὶ ὡς τοιαύτη ἂς γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑφ' ἡμῶν, ὡς ἐπισχυτικὴ προτροπὴ εἰς τὸ δύσκολον ἔργον μας. Αὐτὴ ἂς εἶναι, ἐν τέλει, ἡ εὐχαριστία μας πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι μᾶς τιμοῦν διὰ τῆς ἐπισκέψεώς των σήμερον καὶ γίνονται ὡραία ἀφορμὴ διὰ τῆς παρουσίας των ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν συντόμου περισυλλογῆς μας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὑψηλότερον ἔργον καὶ ἐναντὶ των καθήκον μας ὡς Θεολογικῆς Σχολῆς, δηλαδὴ τῆς ὑπηρεσίας μας εἰς τὴν προώθησιν τῶν διορθοδόξων Ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων διὰ μιᾶς συνεχῶς ἀνακαινιζομένης Θεολογικῆς σκέψεως.

ΝΙΚ. Α. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

καὶ τὴν ἄλλην ἄποψιν τοῦ ζητήματος. Ὅτι ὁ Μοναχισμὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑπῆρξεν ἀξιοπαρατήρητον φαινόμενον πολιτισμοῦ καὶ μορφώσεως τῆς ἀτιθάσους ἀνθρωπίνης φύσεως. Δὲν εἶναι τυχαῖον, ὅτι ἡ ἀσκητικὴ προσπάθεια ἐπιμόνως ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς «Φιλοσοφία», ὡς «ἔρως τῆς σοφίας», ὡς ἐπιστήμη ὑπερβατικὴ, εἰς τὰ συγγράμματα τῆς περιόδου τῶν Πατέρων. Οὔτε εἶναι συμπτωματικὸν τὸ γεγονός, ὅτι αἱ μεγάλαι παραδόσεις τῆς Ἀλεξανδρινῆς Θεολογίας ἀνεπτύχθησαν καὶ ἠνθισαν ἰδιαιτέρως εἰς τὰς μοναστικὰς περιοχάς. Οὔτε ἀκόμη ἦτο τυχαῖον, ὅτι παρὰ τοῖς Κατπαδόκαις τοῦ Δ' αἰῶνος αἱ ἀσκητικαὶ καὶ καθαρῶς ἐρμηνευτικαὶ μορφωτικαὶ προσπάθειαι ἦταν τόσον ὀργανικῶς ἀλληλένδετοι· βραδύτερον Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἀνήγειρε τὴν μεγαλοπρεπῆ θεολογικὴν σύνθεσίν του, ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ἀσκητικῆς ἐμπειρίας του. Τέλος, οὐδόλως εἶναι συμπτωματικόν, ὅτι κατὰ τὴν Εἰκονοκλαστικὴν περίοδον οἱ Μοναχοὶ συνέβη νὰ εἶναι οἱ ὑπεραπισταὶ τῆς τέχνης, τῆς ποιήσεως, τῶν καλλιτεχνικῶν παραδόσεων. Αὐτοὶ περισσότερον παντὸς ἄλλου περιέσωσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς τέχνης. Τὴν ἐπροστάτευσαν ἀπὸ τὸν παρεμβατισμὸν τῆς Πολιτείας, ἀπὸ τὴν ἐκκοσμίκευσιν καὶ ἀπὸ τῆς «πεφωτισμένης» καταπιέσεως καὶ τῆς χρησιμοθηρικῆς ἀπλοποιήσεως.

Μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις εἰς τὴν Δύσιν τῆς Μοναστικῆς ζωῆς τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Κέλται εἰς τὴν Ἰρλανδίαν ἀντέγραψαν τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ. Ὁ ἱ. Ἰερώνυμος, ἀσκητῆς-συγγραφεὺς, μετέφρασε τὸ 404 μ.Χ. πλείστα ἀσκητικὰ ἔργα. Ὁ Ἰωάννης Κασσιανὸς μετέφερεν ὅ,τι σημαντικὸν ὁ ἴδιος εἶδεν εἰς τὴν περιόδειαν του εἰς Μ. Ἀνατολήν. Ὁ Ρουφίνος καὶ ὁ Παλλάδιος ἐπεσκέφθησαν τὴν Μ. Ἀνατολήν καὶ περιγράφουν τὰ κατορθώματα τῶν ἀσκητῶν Αἰγυπτίων. Ἐπεσκέφθησαν, κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτῶν, τοὐλάχιστον 50 κοινότητες, σκήτας ἢ ἐρημίτας. Παντοῦ ἐξεπλήσσοντο διὰ τὴν ἄκραν φιλοξενίαν καὶ τὴν τελείαν διοργάνωσιν των. Μόλις οἱ ἀσκηταὶ τοὺς ἀντελαμβάνοντο, ἐξήρχοντο διὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦν μὲ ὕμνους. Ἐπλυνον τοὺς πόδας των, τοὺς ἀνέψυχον διὰ νὰ δείξουν τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην των. Ἴδου τί γράφει σχετικῶς ὁ Παλλάδιος:

«Οὐδαμοῦ ἄλλοῦ εἶδομεν τόσῃν ἐφηρμοσμένην καλωσύνην, συνοδευομένην μὲ αἴσθημα θερμὸν καὶ μὲ ἀυτάληρνησιν! Οὐδαμοῦ ἄλλοῦ εὗρομεν τόσῃν τελείαν εὐλάβειαν καὶ λιτότητα! Οἱ Μοναχοὶ ἦσαν τέλειοι γνάσται τῶν Γραφῶν, κατατοπισμένοι εἰς ὅλα ἀπὸ τὴν συχνὴν ἐπαφήν μὲ τὴν πνευματικότητα τῶν ἁγίων. Μέχρι τοιοῦτου μάλιστα βαθμοῦ, ὥστε οὐδεὶς εὗρέθη ἀπὸ αὐτοὺς νὰ μὴ ἀξιοῦται τοῦ τίτλου διδασκάλου τῆς θ. Σοφίας»¹.

1. Historia Monachorum in Egypto, 21 P.L. 21,435.

Οἱ ἴδιοι περιγράφουν τὴν ἐπίσκεψιν των εἰς τὴν Θηβαΐδα, τὸν Ὁξύριγγον ἢ Beni - Souef τῆς ἄνω Αἰγύπτου. Οἱ ναοὶ των, πρῶν εἰδωλεῖα, κατὰ τὴν διάρκειαν ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπληροῦντο μοναχῶν, ἀδιακόπως ψαλλόντων. Ὅλη ἡ περιοχή μετεβλήθη εἰς ἓνα ἀπέραντον λατρευτικὸν χώρον². Οἱ ἱερεῖς ἐκήρυττον εἰς τὰς πλατείας, ὡς νὰ ἐκήρυττον ἐντὸς τῶν ἰδίων τῶν ναῶν. Οἱ ἄρχοντες, οἱ κλητῆρες ἦσαν εἰς τὰς πύλας διὰ νὰ ἀγρεύσουν ξένους καὶ ἐνδεεῖς, ἔτοιμοι νὰ τοὺς βοηθήσουν. Οἱ ἀσκηταὶ ἐπίσης ἡμιλλῶντο πῶς νὰ περιποιηθοῦν τοὺς ξένους, ὡς νὰ ἦσαν ἄλλοι ἄγγελοι³.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι οἱ μεγάλοι διοργανωταὶ τοῦ Μοναχισμοῦ εἰς τὴν Αἰγύπτου συνέχισαν μίαν παράδοσιν, μεταδίδοντες ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τὴν τεχνικὴν τοῦ ἀοράτου πολέμου. Κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, ὁ Παχώμιος (290-348) ἐσυστηματοποίησε τὸ κοινοβιακὸν σύστημα καὶ ἀφῆκεν ὑπόδειγμα εἰς τοὺς ἐπέρχομένους. Ὁ Μ. Ἀντώνιος (285) συνέχισεν ἐπὶ τῆς ἰδίας γραμμῆς, περισσότερον ἀκόμη συστηματοποιήσας τὸν θεσμόν. Ἀμμούν ὁ Νιτρίας (325) διέδωσε τὸν Μοναχισμὸν εἰς τὴν ἐνδοχώραν τῆς κάτω Αἰγύπτου καὶ πολλὰ θαύματα ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀγιότητά του. Ὁ Μακάριος El - Masry (394) διεκρίθη ὡς ἡγούμενος μοναστικῶν συγκροτημάτων.

* * *

Ὅλα ταῦτα συνδέονται στενῶς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ ἀσκητισμοῦ. Ἡ ἄσκησις δὲν δεσμεύει τὴν δημιουργικότητα, τὴν διάθεσιν πρὸς παραγωγὴν καὶ ἀνάπτυξιν. Ἀντιθέτως, τὴν ἀπελευθεροῖ, διότι ἀκριβῶς τὴν ἀναγνωρίζει ὡς βασικὸν σκοπὸν ἐν ἑαυτῇ. Καὶ ὑπεράνω πάντων τονίζει τὴν χρησιμότητα τῆς δημιουργικότητος, ὡς πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἀσκούντα αὐτήν. Ἡ δημιουργικότης κατ' ἔσχατον λόγον σώζεται ἀπὸ παντὸς εἶδους ἐκτροπᾶς καὶ ὠφελιμιστικᾶς ὑπερβολᾶς μόνον δι' ὀρθῆς ἀσκητικῆς ἐπανερμηνεύσεως. Ἡ ὀρθὴ ἄσκησις δὲν συνίσταται εἰς καταθλιπτικὴν ἄρνησιν καὶ συνεχεῖς ἀπαγορεύσεις. Εἶναι ἐνεργητικότης, δρῶσα ἐκδήλωσις τῶν ἀγνωτέρων διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι δυναμικὴ, παραγωγικὴ, μετασχηματίζουσα τὰ ὑπάρχοντα καὶ τελειοποιούσα τὰ ἀτελεῖ. Ἐκμεταλλεῖται κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον τὴν ἔφεισιν τοῦ ἀπείρου, τὴν ἐμφυτον καὶ αἰωνίαν κλίσιν, τὴν ἐσωτερικὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἀκατάπαυστον κίνησιν πρὸς τὰ πρόσω. Ὁ λόγος τῆς πηγαίας αὐτῆς χωρὶς ἀνάπαυαν στροφῆς εἶναι διπλοῦς.

Τὸ ἔργον εἶναι ἄπειρον, διότι καὶ ὁ τύπος τῆς τελειότητος εἶναι ἄπειρος. Εἶναι ἡ τελειότης τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν ὁ μοναχὸς ἔχει ὡς πρότυπον καὶ

2. Rofail Farag Roforic Farag: Sociological and Moral Studies in the field of Coptic Monasticism. - B.A. Inst.tute of Coptic Studies. Cairo Leiden E. Brill, 1964 for Leeds University Oriental Society. PX 148.

3. Historia Monachorum in Egypto, 5 P.L. 21,408.

Ο ΟΡΘΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑΝ*

Γ'

Τὸ Χακοντάτε κατέστη τὸ κέντρον τῆς χριστιανικῆς ἱεραποστολῆς εἰς βόρειον Ἰαπωνίαν. Ὡς μνημονεύει ὁ Anesaki εἰς τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἰαπωνικῆς θρησκείας», ὁ Νικολαΐ «προσήλκυσε ἀρκετοὺς σαμουράϊ ἀπὸ τὴν βορειοανατολικὴν Ἰαπωνίαν· ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἑλληνο-ορθόδοξος Ἐκκλησία (sic) ἔχει τὴν πλειονοψηφίαν τῶν ὁπαδῶν τῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτάς»²¹. Εἰς ἐκ τῶν κυρίων παραγόντων εἰς τὴν προσέλκυσιν τῶν Ἰαπώνων αὐτῶν ἵπποτῶν ὑπῆρξεν ὁ ζήλος τοῦ Παύλου-Σαβάμπε καὶ μερικῶν ἄλλων ἀξιολόγων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους κατάρθωσε νὰ ἐλκύσῃ εἰς τὸν χριστιανισμόν ὁ π. Νικόλαος Κασάτκιν²². Μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπιτυχιῶν του ἦτο ὁ Κανάρι, ὁ ὁποῖος ἀργότερον ἐξελίχθη εἰς διακεκριμένον κήρυκα, καὶ εἰς νέος διανοούμενος, ὁ Ἀράϊ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας εὕρισκετο ἐν ἀναβρασμῷ. Τὰ πλεῖστα μέλη τῆς φρατρίας Σεντάϊ ἦσαν ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ εἶχον σχέδιον νὰ ὀργανώσουν ἰδιαιτέραν δη-

μοκρατίαν εἰς τὴν περιοχὴν Γιέζο. Κατὰ τὰς ἐκκαθαριστικὰς ὁμῶς ἐπιχειρήσεις τῶν αὐτοκρατορικῶν δυνάμεων εἶχον ὑποστῆ πολλὰς ἀπωλείας εἰς ἀνθρώπους καὶ γόητρον²³. Ὁ Ἀράϊ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του πρὸς τοὺς κύκλους αὐτοὺς τῶν σαμουράϊ τῆς περιοχῆς Σεντάϊ. Ἡ νέα θρησκεία ἐδημιούργει τὴν ἐλπίδα διαμορφώσεως καταλλήλων συνθηκῶν διὰ μίαν νέαν τάξιν πραγμάτων. Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1870 ὁ Ἀράϊ ἔφερεν εἰς Χακοντάτε τὴν εἶδησιν ὅτι οἱ σαμουράϊ τῆς Σεντάϊ ἐνδιέφεροντο διὰ τὸν Χριστιανισμόν. Ἡ σκέψις τῆς προσελκύσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς δυναμικῆς αὐτῆς ὁμάδος ἐνεθουσίασε τὸν Σαβάμπε, ὁ ὁποῖος ἔβλεπεν εἰς τὸ γεγονός αὐτὸ μίαν ἀκόμη δυνατότητα πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναμορφώσεως τῆς Ἰαπωνίας. Πολλοὶ ἐκ τῶν σαμουράϊ-ἵπποτῶν ἦσαν ἀνθρώποι τῶν γραμμάτων²⁴ καὶ ἤσκουν πολλαπλὴν ἐπιρροήν. Ὁ Ἀράϊ κατόπιν σχετικῶν συνεννοήσεων ἀπέστειλεν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν ἐνδιαφερομένων σαμουράϊ ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέπτυσε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ νέα θρησκεία ἦτο εἰς θέσιν νὰ δώσῃ νέαν πνοὴν εἰς τὴν χώραν καὶ νὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 572 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

21. Anesaki, History (1963), σ. 338.

22. Kishimoto, Religion (1956), σ. 182-183. McCoy, Greek Catholic (1938), 164.

23. Ὁ Αὐτοκράτωρ Μείζι τὸ ἔτος 1868 κατάρθωσε νὰ καταργῆσθαι τὴν στρατιωτικὴν ἐξουσίαν τοῦ Σογκούν καὶ νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ἀρχὴν εἰς χεῖράς του, μετέφερε δὲ τὴν ἔδραν του ἀπὸ τὸ Κιότο εἰς τὸ Τόκυο.

24. McCoy, Greek Catholic (1938), 164.

ἐναυσμα συνεχές. Οὐδεμία ἐπίτευξις δύναται ποτε νὰ ἐξισωθῆ πρὸς τὸν τελικὸν αὐτὸν σκοπὸν. Τὸ ἔργον εἶναι δημιουργικόν, διότι κατὰ οὐσιαστικῶς νέον πρόκειται νὰ δημιουργηθῆ, νὰ ἔλθῃ εἰς ὑπαρξίν. Ὁ ἀνθρώπος κατεργάζεται τὸ ἴδιον ἐγὼ του, ἐν πλήρει ἀφιέρωσει πρὸς τὸν Θεόν. Καθίσταται ὁ ἀληθὴς ἑαυτὸς του μόνον μὲ μίαν τοιαύτην δημιουργικὴν ἐξέλιξιν. Ὑπάρχει μία ἀντινομία εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀσκήσιν. Ἄρχεται αὕτη ἐν ταπεινώσει, ἀπαρνήσει, ὑπακοῇ. Ἡ δημιουργικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀδύνατος ἀνευ τῆς ἀρχικῆς αὐτῆς ἀταπαρνήσεως. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ σπὸρος δὲν ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. Ἡ ἀταπαρνήσις ὑπονοεῖ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἰδίων περιορισμῶν καὶ μεροληψιῶν, καὶ τὴν ἀπόλυτον ὑποταγὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Δὲν σημαίνει: Πρῶτον ἀταπαρνήσιν καὶ ἔπειτα ἐλευθερίαν. Ἡ ταπεινωσις αὕτη καθ' ἑαυτὴν εἶναι ἐλευθερία. Ἡ ἀσκητικὴ ἀταπαρνήσις λύει τὰ δεσμὰ τοῦ πνεύματος, ἀπελευθερῶνει καὶ ἐλκύει τὴν ψυχὴν. Ἄνευ ἐλευθερίας ὅλοι αἱ σωματικαὶ νεκρώσεις εἶναι στεῖραι καὶ ἀποβαίνουν εἰς μάτην. Ἐξ ἄλλου, διὰ μέσου τῆς ἀσκητικῆς δοκιμασίας μεταβάλλεται καὶ ἀνακαινίζεται αὕτη αὕτη ἡ ἀποψις τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῶν ἐν αὐτῷ γενομένων.

Ἡ ἀσκητικὴ πνευματικότης δὲν ἐπιβάλλεται, δὲν ἐκτελεῖται δι' ἀπειλῶν τοῦ προϊσταμένου Ἠγουμένου μὲ κυρώσεις, δι' ὑποδείξεων καὶ ἀφορισμῶν. Εἶναι αὐτοπροαίρετος, ἐνδόμυχος, αὐθόρμητος, πηγαία, ἐλευθέρως ἐκλογὴ. Δὲν εἶναι, ἐπομένως, ὁ τόπος, ἀλλὰ ὁ τρόπος, ὅστις θὰ δώσῃ βαρύτητα καὶ τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατεύθυνσιν. Ἀποτελεῖ ἄτυχον λύσιν ἢ σκέψιν, ὅτι εἰς τὴν μοναξίαν, πλησίον γερόντων καλοκαγάθων μοναχῶν, αὐτομάτως ὁ δόκιμος θὰ ἀλλάξῃ καὶ θὰ μιμηθῆ τὸ βαθύ πνεῦμα τῆς ἀσκήσεως. Βεβαίως, ἐν τινι μέτρῳ θὰ ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὸ παράδειγμα καὶ τὴν καλὴν ἀτμόσφαιραν. Ἀλλὰ τὴν ἀποφασιστικὴν ὄψιν θὰ δώσῃ εἰς τὰ ἐσώτατά του ὁ ἴδιος ὁ μονάζων. Ἄνευ τῆς προϋποθέσεως αὐτῆς θὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἐκτελεῖ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν τὰ διακονήματα καὶ τὰ ἐπιβελλόμενα ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς, τυπικῶς, μὲ μηχανικὴν διάθεσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι, μὲ συνήθειαν, χωρὶς νὰ δο- νῆται ὁ ἐσωτερικὸς του κόσμος καὶ χωρὶς, ἐπομένως, νὰ ἐμφανίσῃ τὸν ἀντίκτυπον εἰς τὴν αὔξησιν τῆς πνευματικῆς του ζωῆς.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

ένωση ὄλους, ὅσοι ὠραματιζόντο ἐν καλύτερον μέλλον διὰ τὴν πατρίδα. Ἄρκετοὶ ἀπὸ τοὺς παραλήπτας ἐν-διεφέρθησαν διὰ τὴν πρόσκλησιν, ἄλλοι συμμεριζόμενοι τὰς σκέψεις περὶ ἐνότητος τοῦ ἔθνους, ἄλλοι μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐδίδοτο μία διέξοδος εἰς τὴν φρατρίαν Σεντάϊ διὰ τὴν ἀνάληψιν νέων πρωτοβουλιῶν, ἄλλοι σκεπτόμενοι πρακτικώτερον, ὅτι αἱ σχέσεις μὲ ἕνα ξένον ἱερέα ἤνοιγον θύραν μεταβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὁρισμένοι ἐξ αὐτῶν ἀπεφάσισαν νὰ μεταβοῦν εἰς Χακοντάτε διὰ νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν κατάστασιν²⁵.

Ὅταν ἡ πρώτη ὁμάς, ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν ἀτόμων, ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν, ἀντεμετώπισε βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν: ὁ π. Νικολαΐ ἔλειπεν εἰς τὴν Ρωσίαν· ὁ Σαβάμπε, τὸν ὅποιον ἐφαντάζοντο εὐκατάστατον καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν συμπαράστασιν τοῦ ὁποίου ὑπελόγιζον, εἰργάζετο διὰ τὸν ἐπιούσιον· αἱ χριστιανικαὶ ἰδέαι ἦσαν ἐντελῶς διάφοροι ἀπὸ ἐκείνας, τὰς ὁποίας εἶχον φαντασθῆ· ὅσα τοὺς ἀνέπτυσεν ὁ Ἀράϊ ἐπὶ τῆ βράσει ἐνὸς μικροῦ ἐγγχειριδίου, τοὺς ἐφαίνοντο παράδοξα. Πρὸς στιγμὴν ἐοκέφθησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν τόπον των, ἀλλ' ὁ φόβος τῶν εἰρωνικῶν σχολίων τῶν ἐκεῖ γνωστών των τοὺς ὠδήγησε τελικῶς εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ παραμείνουν καὶ ν' ἀσχοληθοῦν κάπως περισσότερον μὲ τὴν νέαν θρησκείαν.

Τὰ μέσα κατηχήσεως ἦσαν πενιχρά· οἱ πρῶτοι βαπτισθέντες, ὁ Παῦλος-Σαβάμπε καὶ ὁ Ἰωάννης-Σακάϊ, εἶχον εὑρεῖ μίαν μετάφρασιν τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν Κινεζικὴν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐμοίρασαν μεταξύ των. Ἡ τριανδρία τῶν σαμουράϊ τῆς Σεντάϊ, ἡ ὁποία μετ' ὀλίγον ἀπέκτησε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Χριστιανισμόν, ἀπεφάσισε νὰ ἀντιγράψῃ τὸ τμήμα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον κατεῖχεν ὁ Σαβάμπε. Ἀργότερον ἔφθασε μία ἀκόμη, πενταμέλης, ὁμάς. Μεταξὺ αὐτῶν εὕρισκετο εἰς διαπρεπῆς σαμουράϊ, ὁ Καγκέτα, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μακροῦ ἐκρύπτετο φοβούμενος μήπως συλληφθῆ παρὰ τῶν ἀντιπάλων του, οἵτινες ἐν τῷ μεταξύ εἶχον ἐπικρατήσῃ. Ὁ Σαβάμπε μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος ἐδέχθη τοὺς ἀφιχθέντας, ἡ φιλοξενία των ὅμως παρουσίαζε δυσχερείας, διότι ἡ οἰκία του εἶχε καὶ ὁ ἴδιος ἔμενον εἰς ἐν παράπηγμα πλησίον τοῦ παλαιοῦ σιντοϊκοῦ ἱεροῦ, ὅπου κάποτε εἶχε διατελέσει ἱερεὺς. Παρὰ τὴν στενότητα χώρου κατώρθωσε νὰ τακτοποιήσῃ ὄλους τοὺς ξένους πλὴν δύο, οἱ ὁποῖοι κατέλυσαν εἰς ἑτέραν οἰκίαν. Ὁ τέως στρατιωτικὸς Παῦλος-Σαβάμπε δὲν ἔτρεφε παλαιότερον μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ βιβλία καὶ τώρα ἐδυσκολεύετο νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι διεκρίνοντο διὰ τὴν μόρφωσίν των. Διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ἐλλείψεις του ἤρχι-

σε νὰ δανείζηται βιβλία ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, ἰδιαιτέρως δὲ ἀφωσιώθη εἰς τὴν μελέτην κινεζικῶν κλασικῶν κειμένων, ὥστε νὰ διευκολυνθῆ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς κινεζικῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ ἥμισυ εἶχεν ἀποκτήσει.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ κατήχησις τῶν ἀνησύχων σαμουράϊ τῆς Σεντάϊ καθίστατο προβληματικὴ. Οἱ «κατηχηταὶ» ἐγνώριζον ὀλίγα σχετικῶς πράγματα ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὅποιον ἤθελον νὰ ἀναπτύξουν, οἱ δὲ κατηχούμενοι ἦσαν δύσκολοι καὶ ἀπαιτητικοί. Ἡκουον διδασκαλίας τόσον ἐπαναστατικὰς καὶ παραδόξους· ἰδίως ἐκεῖνο τὸ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν», ἐρχόμενον μετὰ τὸν πολιτικὸν ἀναβρασμόν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον ζήσει, ἐδημιούργησε θύελλαν ἀντιδράσεως, διότι ἀπετέλει ἀκατανόητον ἄρνησιν τοῦ θεμελιώδους ἐθιμικοῦ κώδικος τῆς Ἰαπωνίας. Ἐκ τῶν πλέον ἀνικανοποιήτων καὶ ἀντιδραστικῶν ἦτο ὁ Καγκέτα· ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως Θεοῦ τοῦ ἐφαίνετο κυριολεκτικῶς παραφροσύνη· εἰς πολλὰ ζητήματα ἔθετε κρισίμους ἐρωτήσεις, αἱ ὁποῖαι ἔφερον τοὺς ἄλλους εἰς ἀμηχανίαν. Ὑπῆρχεν ἐν τούτοις μία εἰλικρινὴς ἀναζήτησις ἐκ μέρους ὄλων καὶ ἄρκετοὶ τελικῶς κατέληξαν, παρὰ τὴν ἑλλιπῆ κατατόπισιν, εἰς μίαν ἐσωτερικὴν βεβαιότητα διὰ τὴν ὀρθότητα τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Καγκέτα ἔφθασε νὰ γίνῃ ἐνθουσιώδης ὁπαδὸς τῆς διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν μὲ τόσῃν ὀξύτητα εἶχεν ἀρχικῶς ἀντιμετωπίσει, καὶ νὰ ἐξελιχθῆ εἰς ἐνθουσιώδη κήρυκα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ μικρὰ ὁμάς δὲν ἤργησε νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἕτερον ἀδιέξοδον: τὸ οἰκονομικόν. Δύο ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Σεντάϊ πρὸς ἀναζήτησιν πόρων καὶ διάδοσιν αὐτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον πιστεύσει. Οἱ ὑπόλοιποι ἐσκέπτοντο νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν. Ὁ Σαβάμπε ἤθελε πάση θυσίᾳ νὰ τοὺς κρατήσῃ εἰς τὸ Χακοντάτε μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ π. Νικολάου. Διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διατροφήν των ἔφθασε μέχρι σημείου ν' ἀποφασίσῃ κατὰ ἀπίθανον δι' ἕνα σαμουράϊ: νὰ πωλήσῃ τὸ ξιφὸς του. Λέγεται ἀκόμη ὅτι, διαπεποτισμένος ὅπως ἦτο μὲ τὰς παλαιὰς ἀντιλήψεις τοῦ λαοῦ του, ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν νὰ πωλήσῃ τὴν σύζυγόν του, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαμονὴν τῶν ἀνθρώπων τῆς Σεντάϊ, πράγμα τὸ ὅποιον οἱ ἄλλοι ἀπέκρουσαν. Ὁ ὑπερήφανος σαμουράϊ ἠναγκάσθη ἀργότερον νὰ κατασκευάζῃ καὶ νὰ πωλῆ ζῦθον ἐξ ὀρύζης διὰ νὰ συντηρηθῆ, ὅπως δὲ ἦτο ἀσυνήθιστος εἰς τοιοῦτου εἴδους ἐργασίαν, δὲν εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ οἰκονομικοῦ ἀδιεξόδου ἡ μικρὰ ὁμάς τῶν κατηχουμένων εἶχε μίαν ἀκόμη δοκιμασίαν· ὁ Σακάϊ, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Χακοντάτε ἐργαζόμενος ὡς ἱατρός, ἐκέρδιζεν ἄρκετά, ἐδείκνυεν ὅμως μίαν περιέργον ἀδιαφορίαν, ἡ ὁποία ἐπύκρνε τοὺς ὑπολοίπους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Σαβάμπε· μερικοὶ μάλιστα περισσότερον θερμῶς ἐσκέφθησαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ ἐκδηλώσωσιν τὴν ἀγανάκτησίν των. Ἐν τούτοις ὁ Σακάϊ, ὡς θὰ ἴδωμεν εὐθύς ἀμέσως, δὲν εἶχε ψυχρανθῆ, ὅπως ἐφαίνετο ἐξωτερικῶς.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ Δρ. Θ.

25. Ἡ ἀκολουθοῦσα ἐξιστόρησις στηρίζεται βασικῶς εἰς τὸ ἔργον τοῦ Cary, τὸ ὅποιον, ὡς ἀνεφέρθη (σημ. 11) ἔχει ἐνσωματώσει τὴν ὑπὸ αὐτοπτῶν μαρτύρων Ἰαπωνιστῶν γραφεῖσαν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου ἱεραποστολῆς (Nihon Seikyo Den-do Shi). Πρὸς ἐπιτροπῶσιν μόνον ὀρισμένων πληροφοριῶν προσθέτομεν παραπομπὰς τινὰς εἰς ἑτέρους συγγραφεῖς. Ὁ Cary διευκρινίζει ὅτι παραθέτει συχνάκις αὐτοῦσιον τὸ ὕλικόν τῆς πηγῆς του: Ἐξιστορεῖ ἀπλῶς τὰ γεγονότα «συνήθως μὲ τὰς λέξεις αὐτῶν τούτων τῶν πρωταγωνιστῶν ἢ μὲ τὰς χρησιμοποιουμένας ὑπὸ συγγραφέων ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν κοινότητα». History (1903), vol. I, σ. 6. Πρβλ. Kishimoto, Religion (1956), σ. 182.

ΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΙΚΕΙΩΝ ΤΩΝ ΕΦΙΕΜΕΝΩΝ ΟΠΩΣ ΜΟΝΑΣΩΣΙ ΝΕΑΝΙΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ Μ. Σ. Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΚΟΥ ΒΙΟΥ*

“Αγιε Πρόεδρε,

Τὴν καθ’ ἡμᾶς Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ Μοναχικοῦ βίου, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 17ης Μαρτίου ἐ.ε., ἀπησχόλησεν ἡ ἀντίδρασις τὴν ὁποίαν συναντῶσι πολλάκις ἐκ μέρους τῶν οἰκείων αὐτῶν εὐσεβεῖς νεάνιδες ἐνήλικες, ἐφιέμεναι ὅπως ἀσπασθῶσι τὸν ἀγγελικὸν ἢ μοναχικὸν βίον. Καὶ ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην, ὅπως ἀνατεθῆ εἰς τὴν ταπεινότητα ἡμῶν, ἵνα μελετήσωμεν τὸ ὅλον ζήτημα, κατόπιν μάλιστα καὶ τῆς ἀναμείξεως ἐνίοτε καὶ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ εἰσαγγελικῶν Ἀρχῶν, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ τοῦ τύπου, καὶ εἰσηγηθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου ἀντιμετώπισεως τοῦ διαληφθέντος προβλήματος κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, προτείνωμεν δὲ τὰς, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν κρίσιν, ἐνδειγμένας λύσεις.

Εὐχαρίστως ἀποδεχθέντες τὴν πρότασιν ταύτην, ἣν ἐπεκύρωσε καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 20ῆς Μαρτίου ἐ.ε., κατόπιν δὲ καὶ τοῦ ἀποσταλέντος ἡμῖν ἐν συνεχείᾳ ὑπ’ ἀριθμ. 2120/1149/8-4-70 Συνοδικοῦ ἐγγράφου, εὐλαβῶς εἰσηγοῦμεθα τῇ καθ’ ἡμᾶς Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος τὰ κάτωθι.

1. Ἡ ὑπαρξίς τοῦ προβλήματος.

Ὅντως ὑφίσταται πρόβλημα, οὐχὶ ὅμως τόσον ὀξὺ καὶ εἰς διαστάσεις προκαλούσας ἀνησυχίαν. Ἐχομεν βεβαίως ἱκανὰς περιπτώσεις ἀντιδράσεως τῶν οἰκείων ἐνηλίκων νεανίδων, ἐκδηλουσῶν τὴν πρόθεσιν αὐτῶν, ὅπως ἀκολουθήσωσι τὴν μοναχικὴν ζωὴν καὶ πολιτείαν. Οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ ἀνάμειξιν τῶν ἀστυνομικῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τῶν εἰσαγγελικῶν Ἀρχῶν, κατόπιν προσφυγῆς πρὸς αὐτὰς τῶν οἰκείων, προφασίζομένων, κατὰ κανόνα πάντοτε, ὅτι ἡ κόρη αὐτῶν «παρεπλανήθη καὶ κατεπίσθη ὑπὸ μοναστικῶν παραγόντων», ὅτι δῆθεν «ἔπεσε θῦμα μοναστικῆς προπαγάνδας», ὅτι «τῆς ἐγέμισαν τὸ μυαλὸ νὰ ὑπάγῃ καὶ γίνῃ καλογραία» κλπ. κλπ. Δὲν εἶναι δὲ καὶ σπάνια αἱ περιπτώσεις, καθ’ ἃς οἱ συγγενεῖς τῶν φιλομονάχων γυναικῶν ἀναμειγνύουσι καὶ τὸν τύπον, ὅστις, ἔχων πλήρη ἀγνοίαν τοῦ μεγαλείου τῆς μονα-

χικῆς ζωῆς, συμμαχεῖ μετὰ τῶν ἀντιδρώντων οἰκείων, γράφει φανταστικὰς καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ψευδεῖς πληροφορίες περὶ τῶν συνθηκῶν, ὑφ’ ἃς προσελήφθη εἰς τὸ Μοναστήριον ἢ νεᾶνις, καὶ οὕτω δυσφημεῖ τὸν τιμιώτερον ἐπὶ γῆς βίον.

Βεβαίως, θὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔχουν διαπραχθῆ σφάλματα ἐκ μέρους Μονῶν τινῶν κατὰ τὴν εἰσδοχὴν δοκίμων μοναζουσῶν. Ἐχει, ἐνίοτε, ἐπιδειχθῆ σπουδὴ τις καὶ προχειρότης. Καὶ ἔχουν γίνῃ ἀβασανίστως προσλήψεις δοκίμων, ἐνηλίκων μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν, οὐχὶ ὀρίμων ὅμως κατὰ τὸν πόθον καὶ τὴν ἀπόφασιν ὅπως μονάσωσι. Καὶ τὸ ἀνώριμον ἢ καὶ ἐπιπόλαιον τοῦ μοναχικοῦ πόθου τῶν θυγατέρων τῶν ἐκμεταλλεῦνται, συχνάκις, οἱ γονεῖς καὶ οἰκεῖοι αὐτῶν διὰ νὰ δημιουργήσωσι θόρυβον καὶ δυσφημήσωσι τὸν Μοναχισμόν. Εὐτυχῶς ὅμως, ὅτι αἱ περιπτώσεις αὗται δὲν εἶναι συχναί. Τὰς περισσοτέρας φορὰς, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ πλήρης ἐπίγνωσις ὑπὸ τῆς ὑποψηφίας μοναχῆς τῶν ἰδεωδῶν τοῦ Μοναχισμοῦ, ὑπάρχει ὅμως ἀγνότης ἐλατηρίων καὶ καρδίας καὶ εἰλικρινῆς μοναστικῆς κλίσις. Δὲν εἶναι ὀλίγα, εὐτυχῶς, καὶ αἱ περιπτώσεις, καθ’ ἃς ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν νεάνιδας μὲ πλήρη ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀποφάσεως, γνήσιον θεῖον ἔρωτα καὶ ἀβίαστον, ἐλευθέραν καὶ σταθερὰν ἀπόφασιν μοναστικῆς ζωῆς. Εἰς πάσας ὅμως τὰς περιπτώσεις παρουσιάζεται ἡ ἰδία σχεδὸν ἀντίδρασις τῶν οἰκείων. Κατὰ κανόνα, ὡς εἴπομεν, οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν στέργουσιν, ὅπως ἐγκρίνωσι τὴν ἀπόφασιν τῆς θυγατρὸς ἢ ἀδελφῆς τῶν, ὅπως γίνῃ μοναχῆ. Τοῦτο δὲ δὲν συμβαίνει μόνον μὲ τὰς θρησκευτικῶς ἀδιαφόρους οἰκογενείας, ἀλλὰ, δυστυχῶς, καὶ μὲ ἀνθρώπους θρησκευομένους. Ἐχομεν πλείστας ὅσας περιπτώσεις ὑπ’ ὄψιν, καθ’ ἃς γονεῖς μὲ εὐσέβειαν ἀντετάχθησαν πεισιμόνας καὶ σθεναρῶς εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν τέκνων τῶν, ὅπως ἀσπασθῶσι τὸν ἄγαμον καὶ παρθενικὸν βίον. Οἱ γονεῖς συνήθως ἐπιθυμοῦσιν, ὅπως ἀποκαταστήσωσι δ’ αὐτοῦ γάμου τὰ τέκνα τῶν, διὰ νὰ ἀντικρῶσωσιν ἀπογόνους καὶ ἴδωσι διαιωσιζόμενον τὸ ὄνομα αὐτῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀντιδρῶσιν εἰς πᾶσαν σκέψιν τῶν τέκνων τῶν περὶ ἀγάμου βίου.

Ἐπάρχουσιν ὅμως καὶ βαθύτερα αἰτία τῆς ἀντιπαθείας αὐτῶν πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπιγραμματικῶς ἀναφέρομεν, διότι ἡ γνώσις αὐτῶν ὑποβοηθεῖ τὰ μέγιστα τὰς σκέψεις ἡμῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ προβλήματος τούτου.

* Ἡ ὡς ἄνω εἰσήγησις ἀναγνωσθεῖσα ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἐνεκρίθη ὑπ’ Αὐτῆς.

2. Τὰ βαθύτερα αἷτια τῆς ἀντιδράσεως τῶν οἰκείων.

— Οἱ οἰκεῖοι τῶν ὑποψηφίων μοναστηρίων, ἔγγαμοι ὄντες ἢ πρὸς τὸν γάμον φερόμενοι, ἀντιπαθοῦσι τὸν ἄγαμον βίον καὶ δὲν δύνανται νὰ τὸν ἐννοήσωσι. Θεωροῦσι δέ, κρίνοντες ἐξ ἰδίων, ὡς ἀκατόρθωτον καὶ ἀδύνατον, ἀφύσικόν τε καὶ ἀκατανόητον τὴν ἄγαμον κατὰ Χριστὸν ζωὴν.

— Θεωροῦσι τὰ Μοναστήρια ὡς καταφύγια τῶν ἀπογοητευμένων, τῶν ἀπηλπισμένων, τῶν παραστρατημένων καὶ ὀκνηρῶν.

— Θεωροῦσι τὸν μοναχικὸν βίον ὡς δουλικὸν καὶ ἀναξιοπρεπεῖ.

— Τὸν ἐκλαμβάνουσιν ἀκόμη ὡς ἄχρηστον καὶ ἄνευ συγκεκριμένου τινὸς σκοποῦ, ἰδίᾳ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν.

— Καὶ πάντα ταῦτα, διότι ἔχουσι πλήρη ἄγνοιαν τῆς παμμεγίστης ἀξίας τοῦ Μοναχισμοῦ. Ἄγνοοῦσι τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ. Δὲν δύνανται νὰ κατανοήσωσι τὴν μυστικὴν ζωὴν τοῦ Πνεύματος, τὸν πόνον τῆς ἀπολύτου ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν Κύριον τῶν εὐγενῶν ψυχῶν, τὰ σκιρτήματα τῆς καρδίας, ἡ ὅποια ἐθέλχθη καὶ ἐτρέθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔρωτος. Ἄγνοοῦσι τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Εἰσὶ τινες οἵτινες εὐνούχισαν ἐαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ιθ', 12), καὶ τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου «ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἦ ἅγια καὶ σώματι καὶ πνεύματι» (Α' Κορινθ. ζ', 34). Καὶ ἀντιμετωπίζουσι τὴν πρὸς τὴν παρθενίαν κλίσιν τῆς κόρης των ὑπὸ τὸ πρῶσμα τοῦ κοσμικοῦ, σαρκικοῦ καὶ υἱόφρονος πνεύματος τῆς ἐποχῆς. Ἄγνοοῦσιν ὅτι μία γυνὴ ἀφιερωμένη δύναται νὰ ἐξελιχθῆ εἰς σπουδαῖον παράγοντα κοινωνικῆς ἐξυγιάνσεως, νὰ γίνῃ ὄργανοτρόφος, γηροτρόφος, νοσοκόμος κ.λ.π. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀντιδρώντες ἔχουσι ἐπηρεασθῆ ὑπὸ διεστραμμένων φημῶν περὶ σφαλμάτων μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν, κυκλοφορουσῶν μὲ δόσιν τινὰ ὑπερβολῆς καὶ διογκώσεως.

Πάντως, ἐξ ὧν γνωρίζομεν, αἱ ἀντιδράσεις αὐταὶ ἐξασθενοῦσι, κατὰ κανόνα, μὲ τὴν πάροdon ὀλίγου χρόνου ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς νεάνιδος εἰς τὴν Μονήν. Ὀλίγιστα εἶναι αἱ περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀντίδρασις τῶν οἰκείων λαμβάνει ἔκτασιν καὶ ὀξύτητα παρατεινομένην. Καὶ ἐλάχισται εἶναι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐδημιουργήθη σκάνδαλον καὶ θόρυβος μέγας διὰ τοῦ τύπου. Καὶ εἰς τὰς ἐλάχιστας αὐτὰς περιπτώσεις, φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἡ δέουσα ἀντιμετώπισις τοῦ δημιουργηθέντος προβλήματος ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἢ ὑπῆρξεν ἀσύνετος τρόπος ἀναχωρήσεως τῆς νεάνιδος ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς. Εἶναι δὲ γνωστὰ τοιαῦτα περιπτώσεις, καθ' ἃς νύκτωρ καὶ κρυφίως ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας τῆς, κατευθυνομένη πρὸς τὴν Μονήν τῆς προτιμῆσεώς της νεάνις τις εὐσεβῆς, συναποκομίσασα καὶ χρήματα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀναστατώσῃ οἱ οἰκεῖοι τῆς τὰς Ἀρχὰς καὶ

τὸν κόσμον ὅλον, ἐπιδιώκοντες παντὶ σθένει ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ μοναστικὸν κρυψύγετον τῆς θυγατρὸς των. Τὸν τοιοῦτον τρόπον ἀναχωρήσεως θεωροῦμεν ὄχι συνετὸν καὶ ἐνδεδειγμένον. Καὶ τὴν Μονήν, ἣτις δέχεται νεάνιδας, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀναχωρησάσας, ὡς διαπράττουσαν σφάλμα τακτικῆς. Νομίζομεν ὅτι συνετώτερον καὶ σωφρονέστερον εἶναι νὰ δώσῃ ἡ ὑποψηφία μοναχὴ ἢ ἰδίᾳ μάχην μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῆς, ἀποκαλύπτουσα εὐθαρσῶς εἰς τούτους τὴν ἄγίαν αὐτῆς πρόθεσιν, καθὼς καὶ τὴν Μονήν πρὸς ἣν ἐπιθυμεῖ, ἵνα κατευθυνθῆ καὶ ἐγκαταβιῶσῃ. Εἰς τὴν περιπτῶσιν ταύτην οἱ οἰκεῖοι ἢ θὰ πεισθῶσιν ἢ θὰ δοκιμάσωσι μὲν πικρίαν, ἀλλ' οὐδὲν πλέον τούτου θὰ πράξωσι. Αἱ σκέψεις ἡμῶν αὐταὶ δὲν εἶναι ἀπλή θεωρία, διότι ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν συγκεκριμένας περιπτώσεις.

3. Τὸ πρόβλημα ἐξεταζόμενον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀπαρβίαστον τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ συμφέροντος αὐτῆς καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Εὐαγγελίου.

α) Τὸ ἀπαρβίαστον τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας.

Ἐφ' ὅσον ἡ γυνὴ εἶναι ἐνήλιξ, δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως περὶ τοῦ βίου τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῆς προτιμῆσεως, τὸν ὅποιον καὶ θὰ ἀκολουθήσῃ. Εἶναι ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως κανονίξῃ ἐκεῖνος τὰ τῆς ζωῆς καὶ πορείας του. Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, μεθ' ἀπασῶν τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῆς, προστατεύεται διεθνῶς, ἐν δὲ τῇ πατρίδι ἡμῶν τυγχάνει συνταγματικῆς κατοχυρώσεως. Ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως ἀποτελεῖ δῶρον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ καθοδηγητικὸν μόνον ῥόλον διαδραματίζει ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως τοῦ ἀτόμου, ὑποδεικνύων τὸν κίνδυνον τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ αὐτεξουσίου, οὐχὶ δὲ δεσμευτικόν.

Εἶναι δὲ τραγικὸν ἐν προκειμένῳ τὸ ὅτι μία ἐνήλιξ γυνὴ δύναται ἀκωλύτως νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἀρεσκείας τῆς ἢ τὴν ἐπιστήμην τῆς προτιμῆσεώς της ἢ τὸν σύντροφον τῆς ζωῆς της, ἐνῶ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν ἀγιώτερον καὶ τιμιώτερον ἐπὶ γῆς βίον.

Οἱ γονεῖς ὅθεν, καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς οὐδὲν ἀκωλύτως δικαίωμα ἔχουσιν, ὅπως δεσμεύωσι τὴν θέλησιν τῶν ἐνηλίκων θυγατέρων των καὶ συγγενῶν των. Δύνανται, βεβαίως, νὰ ὑποδείξωσιν εἰς ταύτας τὰ ὑπ' αὐτῶν ὡς ὀρθὰ νομιζόμενα. Οὐδὲν ὅμως πλέον τούτου. Καὶ ὅταν τὸ ἄτομον πρόκειται νὰ ἀκολουθήσῃ ἐσωτερικῶν ἱερῶν κλίσιν, οὐδεμίαν ἀπολύτως ὑποχρέωσιν ἔχει ὑποταγῆς πρὸς τὴν τυχὸν ἀντίθετον γνώμην τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν του. Ἡ Ἀγ. Γραφή πλειστάκις τονίζει τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πραξ. ε', 29).

Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσει ἄτομα ἐνήλικα, ὦριμα εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, ἐφ' ὅσον πληρώσι πάσας τὰς λοιπὰς τεταγμένας προϋποθέσεις, ἀπὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἀγίας ἀποφάσεως αὐτῶν. Ὑποχρέωσιν ἔχει νὰ συντρέξῃ καὶ βοήθησῃ, νὰ μὴ κλείσῃ δὲ πρὸς αὐτὰ τὴν θύραν τῶν Μονῶν τῆς, ἐπειδὴ καὶ μόνον διαφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν οἱ γονεῖς καὶ οἰκεῖοι τῶν προσώπων τούτων. Δὲν δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ στραγγαλίξῃ ἱεροῦς πόθους, ἀλλὰ καθήκον ἔχει νὰ τοὺς διευκολύνῃ.

Ὡσαύτως καὶ αἱ ἀστυνομικαὶ καὶ εἰσαγγελικαὶ Ἀρχαὶ δὲν ἔχουσι δικαίωμα ἐπεμβάσεως ἐν προκειμένῳ. Τυχὸν ἐπέμβασις αὐτῶν εἶναι ἀυθαίρετος ὑπερβάσις ἐξουσίας, κολαζομένη αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων. Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, καταφύρου παραβιάσεως τῶν Νόμων τοῦ Κράτους ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν, ἔχει ὑποχρέωσιν ἡ Ἐκκλησία, προστατεύουσα τὰ ἐνήλικα καὶ ὦριμα πρὸς μοναχισμόν πρόσωπα, νὰ ἐπεμβαίῃ ἀρμοδίως προλαμβάνουσα τὰς τοιαύτας ὑπερβάσεις τῆς ἐξουσίας.

β) Ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας.

Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τῆς τὰς φωνασίας τῶν συγγενῶν τῶν πρὸς τὸν Μοναχισμόν φερομένων προσώπων, ἐφ' ὅσον ταῦτα ἦσαν ἐνήλικα. Ἔχομεν πληθὺν τοιούτων περιπτώσεων. Τὰ Συναξάρια καὶ τὰ Πατερικὰ καὶ Νηπτικὰ βιβλία γέμουσι τοιούτων παραδειγμάτων. Οἱ δὲ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ καὶ οἱ Νηπτικοί, ἐφιστῶσιν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιεικῶν ὅπως μονάσωσι πρόσωπων, ἵνα οὐδόλως λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς ἀντιδράσεις τῶν οἰκείων των, ἀλλ' ἵνα ἐμμείνωσιν εἰς τὴν κλήσιν των σταθεροί, ἀδιαφοροῦντες ἐὰν τοιουτοτρόπως λυπηθῶσι τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς των. Προτρέπουσι δὲ τὰ πρόσωπα ταῦτα οἱ Πατέρες, ὅπως προτιμῶσι τῶν γονέων καὶ οἰκείων αὐτῶν τὸν Ἐπουράνιον Νυμφίον Χριστόν.

Θὰ ἠδυναίμεθα νὰ παραθέσωμεν πλείστας ὅσας τοιαύτας γνώμας Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἐπιφανῶν. Ἄλλ' ἵνα μὴ μακρύνωμεν τὸν λόγον, περιοριζόμεθα εἰς τὴν παράθεσιν μικρᾶς παραγράφου ἐκ τοῦ «περὶ ξενιτείας» λόγου τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ συγγραφέως τῆς Κλίμακος· «Ὅταν σὲ περικυκλῶσιν οἱ γονεῖς καὶ οἰκεῖοι σου ὡς μέλισσαι, ἢ νὰ εἰπῶ οἰκειότερον, ὡς σφήκες ἄγριαι καὶ θρηνώσι καὶ κόπτωνται διὰ σέ, καὶ δὲν σὲ ἀφήνωσι νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν πόθον σου, τότε στρέψε ἀμεταστρέπτως τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς σου εἰς τὰς ἀμαρτίας σου καὶ ἐνθυμήσου τὸν θάνατόν σου καὶ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως, καὶ τὰς νοητὰς σφήκας, ἤγουν τοὺς δαίμονας, οἱ ὅποιοι σὲ ἀποτυφλοῦσιν ἐνταῦθα καὶ σὲ κεντοῦσι, καὶ σὲ ἀναγκάζουσι νὰ τρέχῃς κατὰ τὰς γνώμας των, διὰ νὰ σὲ δάκνωσιν αἰωνίως εἰς τὴν ἀτελεῦτητον γένεον. Καὶ μὴ ἀφήσῃς τὸν νοῦν σου νὰ στραφῇ ἀλλοχού καὶ νὰ πάυσῃ ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοιούτων σωτηριωδῶν ἐνθυμήσεων, διὰ νὰ δυνηθῇς νὰ

διώξῃς διὰ τούτων τοὺς σαρκικοὺς πόνους καὶ τὰς λύπας ὅπου κεντοῦσιν ἀκαταπαύστως τὴν καρδίαν σου» (παρ. κδ').

Ἡ παράδοσις, ὅθεν, τῆς Ἐκκλησίας φανερώνει ὅτι αὕτη ὑπεβόηθει τοὺς ἐπιεικῶν τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὅπως προχωρῶσιν εἰς τὴν πραγματῶσιν τοῦ πόθου των καὶ ὅπως μὴ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν των τὰς ἀντιδράσεις τῶν οἰκείων των, χωρὶς τοῦτο νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀσέβεια πρὸς τοὺς γεννήτορας. Εἰρήσθω εἰσέτι ὅτι, καὶ εἰς περιπτώσεις ἀκόμη καθ' ἃς ὁ εἰς τὸ Μοναστήριον προσερχόμενος ἐνήλικος ἦτο ὁ μοναδικὸς τῆς οἰκογενείας προστάτης, ἡ πατερικὴ διδασκαλία δὲν προέβλεψεν ἐξαιρέσιν ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἀπεναντίας δὲ μετὰ πάθους ὑπεστήριξε τὴν δόξαν, καθ' ἣν περὶ τῆς οἰκογενείας θὰ μεριμνήσῃ ὁ Θεός, ἀρκεῖ τὸ πρὸς ἀφιέρωσιν πρόσωπον νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην.

γ) Τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Εἰς τὸν μαθητὴν ὅστις ἐζήτησε παρὰ τοῦ Κυρίου τὴν ἄδειαν, ὅπως ἀπέλθῃ, ἵνα θάψῃ τὸν πατέρα του, ἐδόθη ἀρνητικὴ ἀπάντησις: «Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς» (Ματθ. γ', 22). Σαφῶς ὁ Κύριος ὁμιλεῖ λέγων ὅτι ἔλαθε «διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς... καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος» (Ματθ. ι', 35-37). Καὶ «παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ ἀδελφῶν καὶ φίλων καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν καὶ ἔσσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου» (Λουκ. ιστ' 17). Μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὁμιλεῖ πολλαχού ἡ Ἀγ. Γραφή, ἀναφερομένη βεβαίως εἰς τὴν ἐμμογήν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἀναχώρησιν πρὸς ὀλοκληρωτικὴν ἀφιέρωσιν.

δ) Τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας.

Βεβαίως, δὲν συμφέρει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν θόρυβος καὶ δὴ καὶ δημοσιογραφικός, εἰς ἐποχὴν μάλιστα ἀποχρωματισμένην θρησκευτικῶς. Πολλῶ μᾶλλον διότι δὲν λέγονται καὶ δὲν γράφονται ἀντικειμενικῶς καὶ ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, ἀλλ' ἀναμειγνύονται φανταστικά καὶ ὅλως ψευδεῖς ὑποθέσεις καὶ εἰκασίαι, τρεφόμεναι ἐκ τῆς παρεξηγημένης καὶ ἐσφαλμένης περὶ Μοναχισμοῦ ἀντιλήψεως τῶν πολλῶν σήμερον. Καὶ θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ προλαμβάνῃ ἡ Ἐκκλησία τοιούτους θορύβους. Ὅμως, πρῶτιστον συμφέρον αὐτῆς εἶναι ἡ προσέλκυσις μοναχῶν. Ἡ ἐρήμωσις τῶν μονῶν ἀποτελεῖ μεγίστην ζημίαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ζημίαν τὴν ὅποιαν ὀφείλει νὰ μὴ ἀντιπαρέλθῃ ἐν σιγῇ καὶ ἀπραξίᾳ. Διότι, ἄλλως, θὰ θρηνήσῃ μεγαλύτερα πνευματικὰ ἐρείπια.

Συμφέρον ἔχει ἡ Ἐκκλησία νὰ καλλιεργῇ μοναστικά κλίσεις. Νὰ τὰς κατευθύνῃ ὀρθῶς καὶ νὰ τὰς προστατεύῃ. Δὲν εἶναι νοητόν, ἐκ φόβου μὴ δυσαρραστηθῶσιν οἱ οἰκεῖοι τῶν ἐπιεικῶν ὅπως μονάσωσι, νὰ

δουλεύη ἡ Ἐκκλησία εἰς σκοπιμότητος. Δὲν συντάσσεται μετὰ τοῦ κόσμου ἡ Ἐκκλησία. Οὐδὲ «συσχηματίζεται τῷ αἰῶνι τούτῳ» (Ρωμ. ιβ', 2). Βαδίζει ἡρωικῶς, ἀντιθέτως πρὸς τὰς σαρκικὰς καὶ υλόφρονας ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου. Καὶ ἐργάζεται διὰ τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνύψωσιν τοῦ κόσμου. Μέγιστον δὲ πνευματικὸν προτύργιον καὶ ὄπλοστάσιον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι αἱ Μοναὶ καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς. Καὶ εἶναι συμφέρον τῆς τῶ ὄπλοστάσιον τοῦτο νὰ εἶναι πλήρες. Ἡ Ἐκκλησία βλάπτεται ἀπὸ τὰς υποχωρήσεις καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ἐμμονὴν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς.

Βεβαίως ὅμως, οἱ προσλήψεις ὑποψηφίων μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν θὰ πρέπει νὰ γίνονται μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς καὶ τῆς συνέσεως. Καὶ θὰ πρέπει τὰ Ἐγχομμενοσυμβούλια καὶ οἱ Πνευματικοὶ Πατέρες τῶν διαφόρων Μονῶν νὰ ἐξετάζωσι μετὰ πολλῆς περισκεψέως ἐκάστην περίπτωσιν ὑποψηφίου, διὰ νὰ μὴ ἐκθέτωσι τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀδίκους ἐπικρίσεις μετὰ τὰς ἐπιπολαίας, προχείρους καὶ ἀσυνέτους προσλήψεις μοναχῶν.

4. Συμπέρασμα.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ἄτομον ὄριμον κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὴν σκέψιν καὶ τὸν πόθον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Θεόν.

Αἱ ἀστυνομικαὶ καὶ εἰσαγγελικαὶ Ἀρχαὶ στεροῦνται ὡσαύτως τοιοῦτου δικαιοῦματος.

Οὐδεὶς θεῖος ἢ ἀνθρώπινος νόμος δίδει ἐπίσης εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς τὸ δικαίωμα ἐπιβολῆς τῶν ἀπόψεων αὐτῶν εἰς τὰ ἐνῆλικα τέκνα των ἢ τὰς ἀδελφάς των, ἐφ' ὅσον ἔχουσι γνήσιον πόθον μοναστικῆς ζωῆς καὶ ἐνδόμυχον κλίσιν.

Πᾶς νέος καὶ πᾶσα νεᾶνις, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐνῆλικος, ἔχουσι ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλέξωσιν ἀντὶ τοῦ τιμίου γάμου τὴν σὺφρονα παρθενίαν.

Ὁ ἄνθρωπος εὐτυχεῖ εἰς τὸν τρόπον ζωῆς, εἰς ὃν καὶ ἐπαναπαύεται. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν περιπτώσεις, καθ' ἃς ἠναγκάσθησαν νεᾶνιδες, παρὰ τὴν ἀντιθετον θέλησίν των, νὰ ὑπανδρευθῶσι καὶ ἀπέτυχον εἰς τὸν ἔγγαμον βίον, οἱ δὲ γονεῖς αὐτῶν ἔκλαιον κατόπιν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀσυνέτου ἐπιμονῆς των.

Νὰ ἀποτρέπωσιν οἱ γονεῖς τὰς κόρας των ἀπὸ τὸν κοσμικὸν καὶ ἁμαρτωλὸν βίον, τοῦτο εἶναι καθήκον καὶ ὑποχρέωσις των. Οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ νὰ τὰς ἐμποδίζωσιν ἀπὸ τὴν ἰσάγγελον πολιτείαν, ἥτις κατὰ τὸν ὅσιον Ἰσαὰκ τὸν Σῦρον εἶναι «καύχημα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

5. Προτάσεις καὶ τρόποι ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος.

Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἐνδείκνυται, ὅπως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου:

α) Αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Ἀρχαὶ καλῶσιν ἐγκαίρως τοὺς ἀντιδρώντας γονεῖς ἢ ἀδελφοὺς καὶ διαφωτίζωσιν

αὐτοὺς περὶ τοῦ ὕψους τοῦ Μοναχισμοῦ, τῆς τιμῆς ἢ ὅποια προσγίνεται εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀφιερώσεως τοῦ τέκνου των καὶ περὶ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐπισποῦν ἐφ' ἑαυτοὺς, δημιουργοῦντες καὶ ἀποκτῶντες πρεσβυτὴν παρ' Αὐτῶ. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τοιαύτην ἐπέμβασιν, προλαβοῦσαν τὸν θόρυβον καὶ τὰ λοιπὰ συμπαρομαρτοῦντα.

β) Ἀπολυθῆ Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας, παρακαλουμένους ὅπως προτρέψωνται τὰς ὑπ' αὐτοὺς Ἱερὰς Μονὰς, ἵνα ὑποδεικνύωσιν εἰς τὰς ὑποψηφίας μοναχὰς τὴν λύσιν τῆς εὐθείας ὁδοῦ πρὸ τῆς ἐκ τοῦ οἴκου ἀναχωρήσεώς των, ἥτοι τὴν συνεξήγησιν μετὰ τῶν οἰκειῶν αὐτῶν, τὴν μετὰ παρρησίας ἀναγγελίαν αὐτοῖς τῆς ἀποφάσεώς των καὶ τὴν, μεθ' ὅλου τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς, τελικὴν ἐμμονὴν καὶ πραγματοποιήσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Ἰδιαιτέρως δέον, ὅπως προτρέπωνται αἱ νεᾶνιδες αὗται, ὅπως ἀναχωρῶσιν ἐκ τῶν πατρικῶν οἰκειῶν οὐχὶ κρυφίως, μηδὲν τὸ ὑλικὸν συναποκομιζουσαι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν οἰκειῶν αὐτῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν διατυπώσεως ἐκ τῶν ὑστέρων ἐναντίον αὐτῶν τυχόν κατηγορίας ἐπὶ κλοπῇ ἢ ὑπεξαιρέσει. Ἐπίσης, κατὰ τὴν τοιαύτην συνεξήγησιν μετὰ τῶν οἰκειῶν αὐτῶν δέον, ὅπως αἱ νεᾶνιδες δηλώσιν ἀπεριφρόστως αὐτοῖς, ὅτι δὲν εἶναι θύματα τῆς οἰασθῆποτε προπαγάνδας, ὅτι δὲν κατεπείσθησαν, ἀλλ' ὅτι εἰλικρινῶς ποθοῦσι τὸν βίον τῆς ἀσκήσεως.

Πιστευόμεν ἀκραδάντως, ἐκ περιστατικῶν τὰ ὅποια ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν, ὅτι προβλήματα καὶ πράγματα παρέχουσι τῇ Ἐκκλησίᾳ αἱ κρύφια ἀναχωρήσεις τῶν ὑποψηφίων μοναζουσῶν. Ἀντιθέτως, αἱ ἡρωικαὶ ἀναχωρήσεις ἡμποροῦν μὲν νὰ δημιουργήσωσι πικρίαν τινὰ ἢ στενοχωρίαν εἰς τοὺς οἰκειοὺς, ὅμως προφυλάσσουσι τὴν τε Ἐκκλησίαν καὶ τὰς Μονὰς ἀπὸ μεγαλυτέρων κακῶν.

γ) Προλαμβάνηται ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν πάση θυσίᾳ ἢ ἀνάμειξις τοῦ τύπου εἰς τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις, διὰ καταλλήλου καὶ ἐγκαίρου συνεννοήσεως μετὰ τῶν ἐκδοτῶν αὐτῶν, οἵτινες πολλάκις θὰ προτιμήσωσι νὰ μὴ δυσαρεστήσωσι τὴν Ἱ. Μητρόπολιν.

δ) Ἀποσταλῆ ἔγγραφον τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὰς ἀρμοδίας Ἱπηρεσίας τῶν Ἰπουργείων Δικαιοσύνης καὶ Δημοσίας Τάξεως, διαφωτίζον ταύτας ἐπὶ τοῦ θέματος, δι' αὐτῶν δὲ ὑπομιμνήσκον ταῖς εἰσαγγελικαῖς καὶ ἀστυνομικαῖς τοῦ Κράτους Ἀρχαῖς τὸ ἀπαρβίαστον τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τῶν ἐνῆλικῶν νεανίδων ὅπως ἀκολουθήσωσι τὸν μοναστικὸν βίον, τὴν παμμεγίστην ἀξίαν τοῦ Μοναχισμοῦ, παρακαλοῦν ἐν τέλει, ὅπως εἰς περιπτώσεις προσφυγῆς εἰς ταύτας οἰκειῶν ὑποψηφίων μοναζουσῶν καὶ πρὸ πάσης ἐνεργείας, συνεννοῶνται ἀμέσως μετὰ τοῦ οἰκειοῦ Μητροπολίτου.

ε) Ἀνασκουάσῃ ἡ Ἐκκλησία διὰ δημοσιευμάτων καὶ κηρυγμάτων τὰς παρεξηγημένας περὶ Μοναχισμοῦ

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ «ΓΚΕΡΤΣΕΙΟΥ», ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Τὴν 11ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἐγένοντο μετὰ πάσης ἐπισημότητος εἰς τὴν πόλιν τῆς Κοζάνης τὰ ἐγκαίνια τοῦ Γκερτσείου ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ὑπαγομένου ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν Μητρόπολιν Σερβίαν καὶ Κοζάνης. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου τούτου μεγαλοπνόου Ἰδρύματος συνέπεσαν μετὰ τῆς τοπικῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς, τῆς συμπληρώσεως δηλονότι 59 ἐτῶν ἀπὸ τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Κοζάνην τὴν 11ην Ὀκτωβρίου 1912. Ἡ ὥραία αὐτὴ μακεδονικὴ πόλις, διεκδικούσα ἐξ ἐπόψεως φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ κλιματολογικῶν συνθηκῶν τὸν τύπον τῶν ἀναλόγου ἀριθμοῦ κατοίκων εὐρωπαϊκῶν πόλεων, εἶχε προσλάβει ἐορταστικὴν ὄψιν, μὲ πλουσιώτατον περιεχόμενον τὰς πλείστας ἐκδηλώσεις τοῦ καταρτισθέντος καὶ ἐκτελεσθέντος ἐντοπίου προγράμματος. Ἀναμφιβόλως, τὰ ἐγκαίνια τοῦ Γκερτσείου Ἰδρύματος ἀπετέλεσαν τὸ σημαντικώτερον γεγονός τῆς ἡμέρας, διότι πρόκειται περὶ μιᾶς μεγάλης πνευματικῆς προσπαθείας, ἡ ὁποία θὰ καλύψῃ πλείστας ἀνάγκας ὄχι μόνον τῆς πόλεως τῆς Κοζάνης, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς περιοχῆς.

Προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερβίαν καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου ἔφθασαν ἐκεῖ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος, Θήρας κ. Γαβριήλ, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, ὁ ἐν Γενεύῃ ἐδρεύων Σεβασμ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως

κ. Δαμασκηνός, ἐκπροσωπῶν τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν, καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης.

Τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας 11ης Ὀκτωβρίου ἐτελέσθη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Θήρας κ. Γαβριήλ. Τὴν 10.30 πρωΐνῃν, παρουσία τῶν ἐντοπίων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰερωνύμου Δοξολογία, παρισταμένων καὶ τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν καὶ πλήθους λαοῦ, καθ' ἣν ὁ Μακαριώτατος ἀνέγνωσε εἰδικὴν εὐχὴν δοξολογίας καὶ εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἡμῶν διὰ τὰ ἐλευθέρια τῆς πόλεως. Ἀκολουθῶν, οἱ ἐπίσημοι παρηκολούθησαν τὴν παρέλασιν, παρέστησαν δὲ εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς γεωργικῆς ἐκθέσεως τῆς Νομαρχίας Κοζάνης, διοργανωθείσης μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας πρωτοβουλία τοῦ Νομάρχου Κοζάνης κ. Γεωργ. Κράγκαρη.

Τὴν 12.30 ὥραν τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον τοῦ Γκερτσείου, προβαλλόμενον ἐντὸς μιᾶς εἰδυλλιακῆς περιοχῆς καὶ παραπλεύρως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, διαδηλοῦν τὴν ἐντὸς τοῦ εὐδύμου περιβόλου τῆς Ἐκκλησίας ἑνταξίν του, κατέστη ὁ πόλος ἔλξεως διὰ πάντας τοὺς ἐπισήμους, ἐντοπίους καὶ προσκεκλημένους, καὶ δι' ὄλον τὸν λαὸν τῆς Κοζάνης. Ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαίνιων ἐγένετο μετ' ἐξεχούσης λαμπρότητος εἰς τὸν περίβολον

ἀντιλήψεις τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων, διαφωτίζουσα τὸ πλήρωμα Αὐτῆς περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Μοναχικοῦ βίου.

στ) Τιμῆση ἢ ἰδίᾳ ἢ Ἐκκλησίᾳ τὴν θέσιν τοῦ ἀπλοῦ Μοναχοῦ προκειμένου, ἵνα οὗτος ἀνυψωθῇ καὶ ἐνώπιον τῶν ὀμμάτων τῶν συγγενῶν. Πλειστάκις ἐκεῖνοι ἐμποδίζουσι τὰ τέκνα των ἀπὸ τῆς μοναχικῆς ζωῆς ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των παραδείγματα περιφρονησεως ἢ καὶ διώξεως μοναχῶν ἐκ μέρους Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων.

ζ) Ἐκτυπωθῶσι καὶ κυκλοφορήσωσιν εὐρέως εἰς νεοελληνικὴν μετάφρασιν ἀποσπάσματα λόγων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἀξίας τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὡς εἶναι λ.χ. ὁ περίφημος λόγος τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Σύγκρισις βασιλέως καὶ μοναχοῦ.

Ἄγιε Πρόεδρε,

Νομίζομεν, ὅτι ἀπουσιάζει τὸ κατάλληλον κλίμα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δημιουργοῦνται ζητήματα μὲ τὰς ὀλίγας νεάνιδας, τὰς ἐφιεμένας ὅπως ἀσπασθῶσι τὸν Μοναχισμόν. Διεκόπη ἢ ἐνδοξος παράδοσις περὶ τοῦ Ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ. Ἐὰν ἢ Ἐκκλησία δημιουργήσῃ καὶ πάλιν τὸ κατάλληλον τοῦτο κλίμα καὶ καλλιέργησῃ τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ἐπανασύνδεσιν τῆς μοναστικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, αἱ περιπτώσεις τῶν ἀντιδράσεων θὰ μειωθῶσι καὶ θὰ ἐξασθενήσωσι. Μέχρις οὗ ὅμως ἐπιτευχθῇ τοῦτο, ἄς ἀντιμεταπίζη τὰς περιπτώσεις ταύτας μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης συνέσεως καὶ προσοχῆς, μηδαμῶς ὑποχωροῦσα πρὸ τῶν πιέσεων, ἀλλὰ δουλεύουσα μετὰ παρρησίας τῷ Δεσπότη Αὐτῆς Χριστῷ, τῷ μόνῳ Θεῷ καὶ Λυτρωτῇ ἡμῶν.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ἀρχιμ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Ι. ΚΑΡΟΥΣΟΣ

τοῦ Ἰδρύματος, τηρηθείσης ὑποδειγματικῆς τάξεως ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ πρωτοκόλλου, ἐνῶ προσέδιδεν ἰδιαίτερον τόνον ἢ συμμετοχὴ νεανίδων μὲ τοπικὰς ἐνδυμασίας καὶ ἡ κύκλω παρουσία χιλιάδων λαοῦ, ὡς ἐὰν νὰ περιεθρίγκωνε τοὺς πνευματικούς του ταγούς καὶ τοὺς κόπους των ὑπὲρ αὐτοῦ.

Τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐξεπροσώπει εἰς τὴν τελετὴν ὁ περιφερειακὸς Διοικητὴς Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας Ὑπουργὸς κ. Ν. Γκαντώννας, παρίσταντο δὲ οἱ προσκεκλημένοι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ Ἀρχαί, ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου, ἅπας ὁ ἱερός κληρὸς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Τιμητικὴ θέσις εἶχε δοθῆ εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Γκέρτσον, Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν Ζυρίχῃ, ὁ ὁποῖος γενόμενος μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Δημητρίου καὶ Θεοδώρου χορηγὸς τοῦ ὁμωνύμου Ἰδρύματος, συνέδεσεν ἀρρήκτως τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του μετὰ τῆς γενετήρας τῶν Γκέρτσων πόλεως τῆς Κοζάνης. Διὸ καὶ εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν ἐγκαίνιων, ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἡμέρας, οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐτίμησαν ἰδιαίτερος τὸν Κωνσταντῖνον Γκέρτσον μετὰ τῆς συζύγου του, τοῦ υἱοῦ των καὶ τῶν λοιπῶν στενῶν συγγενῶν των, οἱ ὁποῖοι ἀφιχθέντες ἐκεῖ ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ προσφορὰ τῶν 5.000.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀνάγεσιν τοῦ Ἰδρύματος ἦτο μία οὐσιαστικὴ συμμετοχὴ εἰς τὸ πνευματικὸν ἔργον, τὸ ἐπιτελούμενον ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κοζάνης ὑπὲρ τῆς γενετήρας των, τὴν ὁποῖαν ἠθέλησαν νὰ ζήσουν διὰ προσωπικῆς ἐμπειρίας.

Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγιασμοῦ ἐτέλεσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος, ἔψαλε δὲ ὁ χορὸς τῶν ἱεροψαλτῶν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν κ. Εὐάγγελον Τζελλῶν. Μετὰ τὸν Ἀγιασμὸν ὠμίλησεν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐξέθεσε τὰ τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν μετὰ τὴν ἄλωσιν ζωὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀνέλυσε τὴν ἐννοίαν τῆς Παρθένου εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, συνέχισεν οὕτως:

Ἐνδιαφέρει τώρα νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς νεοελληνικῆς παραδόσεώς μας εἶναι ἡ φιλογένεια, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Γένος, πρὸς τὴν Πατρίδα, πρὸς τὴν γενέτειραν, πρὸς τὴν τεκοῦσαν καὶ θεραπεύουσαν. Εἰς τὴν πινακοθήκην τῶν ἐθνικῶν μας ἀνδρῶν, μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν αγωνιστῶν, μίαν πρώτην θέσιν κατέχουν οἱ Ἐδεργέται. Ἡ φιλογένεια εἶναι ἓνα φαινόμενον μοναδικὸν ἴσως εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, τὴν αἰτίαν τοῦ ὁποῖου θὰ πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν, ὄχι μόνον εἰς τὸ ἔμφυτον συναίσθημα τῆς φιλοπατρίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀγαθοποιὸν ἐπίδρασιν τοῦ Ἐθαγγελίου ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Εἶναι ἡ καλὴ χρῆσις καὶ διάθεσις τοῦ πλοῦτου, καθὼς τὴν διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἡ καρποφορία τῆς πίστεως καὶ ὁ πλουτισμὸς εἰς ἔργα καλὰ καὶ ὠφέλιμα, καλὰ μὲν ὡς

πρὸς τὰ ἐλατήριά των, ὠφέλιμα δὲ ὡς πρὸς τοὺς σκοπούς των. Οἱ μεγάλοι ἐθνικοὶ μας Ἐδεργέται εἶναι τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς Πατρίδος τιμῶνται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μνημονεύονται εἰς τὴν ἅγιαν Ἀναφορὰν. Εἶναι οἱ πιστοί, ποὺ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Ἐθαγγελίου καὶ διέθεσαν τὸν πλοῦτον αὐτῶν εἰς διακονίαν τοῦ λαοῦ. Ἐκκλησιαί, Σχολεῖα. Ὁρφανοτροφεῖα καὶ παντὸς εἴδους ἄλλα ἰδρύματα τιλοφοροῦνται μὲ τὰ ὀνόματα τῶν φιλογενῶν ἰδρυτῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ εὐαγγῆ ἰδρύματα τὰ ὀνομάζομεν ἐθνικά, ἀλλ' εἶναι κυρίως Ἐκκλησιαστικά, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι οἱ ἰδρυταὶ των ὑπῆρξαν χριστιανοὶ καὶ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Γκέρτσειον Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα Κοζάνης προστίθεται ἀπὸ σήμερον εἰς τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν εὐαγγῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας μας. Τὴν σύστασιν του ὑπηγόρευσεν ἡ ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας, τὴν δὲ ἀνέγευσεν καὶ τὸν ἀπαρισμὸν του ἐπετέλεσεν ἡ φιλοτιμία τῶν φιλογενῶν ἀδελφῶν Κωνσταντῖνου, Δημητρίου καὶ Θεοδώρου Γκέρτσου. Πιστεύομεν, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ὄντως ἔργον καλόν, καθ' ἣν ἐννοίαν ἡ θεία Γραφὴ ὀρίζει τὰ καλὰ ἔργα. Εἶναι δηλαδὴ καρπὸς τῆς πίστεως καὶ ὑπηρετεῖ «εἰς τὰς ἀναγκαῖας χρεῖας» τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Γκέρτσειον Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα Κοζάνης εἶναι ἓνα ἔργον ἀπολύτως ἀγνῶν προθέσεων, ἔξω ἀπὸ οἰανδήποτε σκοπιμότητα καὶ προσωπικὴν φιλοδοξίαν. Εἰς τὴν αἴσθησιν τῶν ἐθνικῶν μας, τὴν ὁποῖαν ὡς ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας νομίζομεν ὅτι ἔχομεν, προστίθεται ἡ γενναιοδωρὸς χορηγία τῶν Ἰδρυτῶν, ἣτις ἐτι μᾶλλον ὑποχρεώνει νὰ μεριμνήσωμεν ἀνοστάκτως διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν του. Εἶναι δὲ οἱ σκοποὶ τοῦ Γκέρτσειου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, καθὼς εἰς τὴν ἰδρυτικὴν Προῶξιν διαγράφονται, οἱ ἐξῆς: α') Ἡ προστασία καὶ εἰδικὴ ἐκπαίδεσις τῶν κορασίδων, αἵτινες ἐκ τῶν χωρικῶν κυρίως προερχόμεναι φοιτοῦν εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς πόλεως καὶ εἶναι ἐκτεθειμέναι εἰς παντοίους κινδύνους κατὰ τὸν χρόνον τῆς μαθητείας των καὶ τὴν κρίσιμον ἡλικίαν, τὴν ὁποῖαν διέρχονται. β') ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν τροφίμων τοῦ Ἰδρύματος διὰ τῶν ἀπαραιτῶν οἰκοκυρικῶν καὶ οἰκοτεχνικῶν γνώσεων, ἀναγκαῖων ἐν τῷ βίῳ καὶ χρησιμοτάτων διὰ τὴν περαιτέρω ἐπαγγελματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀποκατάστασιν των.

Εἰδικώτερον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διπλοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρύματος, θὰ λειτουργήσῃ ἐν αὐτῷ Οἰκοτροφεῖον Θελέων 150 κλιῶν, ὡσαύτως δὲ Οἰκοτεχνικὴ Σχολή, εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ μαθητεύσουν τὸ μὲν αἱ τρόφιμοι μαθητρίαι τοῦ Οἰκοτροφείου πρὸς καταρισμὸν των εἰς ἐργασίας οἰκοκυρικὰς, τὸ δὲ ἐξωσχολικαὶ κορασίδες, αἵτινες θὰ καταρτίζωνται πλήρως εἰς ἔργα οἰκιακῆς βιοτεχνίας, ἣτοι ὑφαντικὴν, ῥαπτικὴν, πλεκτικὴν καὶ ταπητοουργικὴν. Ἐπιθυμία μας εἶναι τὸ ἔργον, ποὺ ἐγκαινιάζομεν σήμερον, νὰ ἀναχθῆ εἰς πρότυπον ἐκπαιδευτικὸν καὶ μορφωτικὸν Ἰδρυμα τῆς Ἐκκλησίας, ἔχομεν δὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ τὸ ἐπιτύχωμεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Δὲν τὸ βλέπομεν ἀπλῶς ὡς μίαν στέγην, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσῃ φαγητὸν

καὶ ὕπνον εἰς ἓνα ἀριθμὸν κορασίδων καὶ θὰ τὰς ἐφοδιάζῃ μόνον διὰ τινων χρησίμων γνώσεων, ἀλλὰ τὸ ἐτοιμάζομεν ὡς ἓνα πρότυπον Σχολεῖον ὑγιoῦς θρησκευτικῆς καὶ ἑλληνοπρεποῦς μορφώσεως. Εἰς τὸν καιρὸν μας δὲν λείπει τόσον τὸ ψωμί καὶ ὁ διανοητικὸς καταρτισμὸς, ὅσον λείπει ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὁ οὐράνιος ἄστος καὶ ἡ μόρφωσις τῆς καρδίας.

Ἀκολουθῶν, ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαριστήσας τοὺς παρισταμένους ἐπισήμους διὰ τὴν φιλόφρονα παρουσίαν τῶν εἰς τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τοὺς ἰδιαιτέρως κοπιᾶσαντας διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου, ἦτοι πρὸς τὴν ἀρχιτέκτονα κ. Φραγκίσκην Παντελεημονίτου-Θεοδωροπούλου, τὸν μηχανολόγον κ. Νικόλαον Σωτηρόπουλον, τὸν ἀρχιμαῖστορα κ. Ἀργύριον Λύτταν, τὸν αἰδεσιμωτάτον κ. Χαρίσιον Γρίβαν καὶ τὸν ἀνυστάκτως ἐποπεύσαντα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ ἔργου Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κ. Ἰωάννην Δημόπουλον.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Σεβασμιώτατος ἀνεφέρθη εἰς τὸν χρηματοδοτήσαντα τὸ ἔργον κ. Κωνσταντῖνον Γκέρτσον, ἀναγνωσθείσης τῆς Πράξεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τῆς ὁποίας ἀπενεμήθη εἰς τοῦτον ὁ χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τῶν παρισταμένων ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπένευε τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν εἰς τὸν κ. Κωνσταντῖνον Γκέρτσον διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀδιαπτώτως ἐπιδεικνυμένην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην. Συγκεκνημένος ἐκ τῆς τιμητικῆς ταύτης διακρίσεως ὁ κ. Κωνσταντῖνος Γκέρτσος ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ ἀναφερθεὶς δι' ἐλαχίστων σεμνῶν λόγων εἰς τὴν δημιουργικὴν πορείαν τῆς οἰκογενείας του, συνέχισεν οὕτω.

Μὲ ζωντανὴν χαρὰν προσφέρομεν σήμερον εἰς τὴν γενέτειράν μας τὸ ἔργον αὐτό, τὸ Οἰκοτροφεῖον—Οἰκογενεῖαν Σχολὴν Θελέων. Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Σχολὴ αὐτὴ θὰ λειτουργήσῃ κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν ὡς ἓνα πρότυπον ἐκπαιδευτικὸν καὶ μορφωτικὸν Ἰδρυμα τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ τὸ ἀφιερῶμεν, καὶ θὰ ἀποβῇ πολύτιμον διὰ τὴν Κοζάνην καὶ τὴν περιοχὴν τῆς. Διότι ὄχι μόνον θὰ προσφέρῃ στέγην καὶ θαλπωρὴν εἰς τὰ ὄρφανὰ κορίτσια, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξασφαλίσῃ τόσον εἰς αὐτά, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα κορίτσια ἐξωτερικά, ἐξωσχολικῆς ἡλικίας, πλήρη κατάρτισιν εἰς ἔργα οἰκογενείας, τὰ ὁποῖα λεπτομερῶς ἀπαιθῆναι προσηγομένως ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Σεβαστίας καὶ Κοζάνης. Ἐπὶ πλεον, πᾶγμα βασικὸν καὶ σπουδαιότατον, θὰ δώσῃ εἰς τὰς τροφίμους του μόρφωσιν ἑλληνοχριστιανικὴν, ἀνάλογον πρὸς τὰς παραδόσεις μας.

Πρὶν τελειώσω, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω θερμότερα τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τὴν μεγάλην τιμητικὴν διάκρισιν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμε. Αἰσθάνομαι ἐπίσης τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσω ἰδιαιτέρως τὸν Σεβασμ.

Μητροπολίτην Σεβαστίας καὶ Κοζάνης διὰ τὸ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον, μετὰ τοῦ ὁποίου παρηκολούθησεν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐκπόνησιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, μεριμνῶν ὥστε τοῦτο νὰ καταστῇ ὅσον τὸ δυνατόν πιὸ τέλειον καὶ συγχρονισμένον. Ἐκφράζω ἀκόμη τὰς εὐχαριστίας μου εἰς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν εἰς τὴν σύστασιν καὶ ἀνέγερσιν τοῦ παρόντος Ἰδρύματος. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὑπὸ τὴν στοργικὴν ἐπιπτειάν τοῦ ἱκανωτάτου Προκαθημένου τῆς Μητροπόλεως Σεβαστίας καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου καὶ μετὰ τὴν συνεργασίαν τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν καὶ παραγόντων τοῦ Ἰδρύματος, πὺν ἐγκαινιάζομεν σήμερον, θὰ ἐπιτελεσθῇ κατὰ τὸν ἀριστερότερον τρόπον τὸν προορισμὸν του. Τοῦτο θὰ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα χαρὰ καὶ ἱκανοποίησις δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὰς ψυχὰς τῶν γονέων μας.

Ἀκολουθῶν καὶ ὑπὸ τοὺς ὕμνους τῆς ἐκκλησιαστικῆς χορωδίας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος ἀπέκοπτε τὴν ταινίαν τῆς μεγαλοπρεποῦς εἰσόδου τοῦ κτιρίου, ἐνῶ ὁ κ. Κωνσταντῖνος Γκέρτσος παρέδιδεν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Κοζάνης κ. Διονυσίον τὰ κλειδιά τῆς κεντρικῆς θύρας τοῦ Ἰδρύματος. Ἐπηκολούθησε ξενάγησις τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τοὺς πέντε ὀρόφους τοῦ κτιρίου, ἐνθα εὐρίσκονται οἱ θαλάμοι τῶν οἰκοτροφῶν-μαθητῶν δυνάμει 150 κλινῶν, πλουσιώτατοι χῶροι ἀναμονῆς, αἴθουσαι διδασκαλίας, αἴθουσα τελετῶν καὶ ψυχαγωγίας, ἐντευκτήρια, γραφεῖα, τραπεζαρία καὶ ἀναγνωστήρια. Εἰς πλείστους θαλάμους εἶχον ἤδη τοποθετηθῆ αἱ κλῖναι μετὰ τῶν καλυμμάτων, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι μετὰ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν ἐπὶ ἓν εἰσέτι τρίμηνον καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ μαγειρείου, ἐνθα ἤδη ἔχουν τοποθετηθῆ ἐγκαταστάσεις τελειοτάτου τύπου, θὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις τῆς λειτουργίας τοῦ Οἰκοτροφείου Θελέων ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1972. Εἰς τοὺς ἰσογείους χώρους τοῦ Ἰδρύματος θὰ λειτουργήσουν λίαν προσεχῶς αἱ οἰκοκυρικαὶ σχολαί, εἰς τὰς ὁποίας θὰ φοιτοῦν ἐξωτερικαὶ μαθήτριά, προκειμένον νὰ καταρτίζωνται εἰς γυναικεῖα ἐπαγγέλματα καὶ νὰ λαμβάνουν γενικότεραν μόρφωσιν διὰ τὴν δημιουργίαν χριστιανικῶν προσωπικῶν καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχή ἀντιμετώπισιν τῆς ζωῆς τῶν. Αἱ προϋποθέσεις ἐξ ἐπόψεως ἐξοπλισμοῦ, τὰς ὁποίας ἤδη παρέχει τὸ Ἰδρυμα τοῦτο, αἱ ἄρισται συνθήκαι διαβίωσης τῶν μαθητῶν, ὡς εὐχάριστος ἀτμοσφαῖρα τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς χριστιανικῆς χαρᾶς, αἱ εὐρεῖαι προοπτικαὶ ἀναπτύξεως τοῦ παραγωγικοῦ ἔργου τῶν οἰκοκυρικῶν σχολῶν, τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα τῶν μαθητῶν καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης τῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς ἀξίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος, πάντα ταῦτα, ἔχουν ἐδραιώσει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Κοζάνης τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Μητροπολίτης τῶν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συνεργαζόμενοι ἐντόπιοι παράγοντες καταβάλλουν ὑψηλὴν καὶ μεγάλην προσπάθειαν διὰ τὴν πνευματικὴν πρόοδον τοῦ τόπου.

Ἡ πεποίθησις αὕτη καὶ ἡ χαρὰ τῶν Κοζανιτῶν ἦτο ἐξωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπά των, ἐνῶ ἐπε-

Μ Ν Η Μ Η Χ Α Λ Κ Η Σ

Εἰς τὸ Συνέδριον Λειτουργῶν Ἱερατικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον συνεκροτήθη ὑπὸ τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας κατὰ τὴν 30ὴν καὶ 31ὴν τοῦ μηνὸς Αὐγούστου εἰς Ἁγίαν Βαρβάραν Δαρφίου, οἱ σύεδροι ἐξέφρασαν τὴν ὀλίψιν των διὰ τὸ κλείσιμον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης μετὰ τὸ κατωτέρω κείμενον:

Συγκεντρωμένοι εἰς τὴν Ἁγίαν Βαρβάραν Ἀθηναίων διὰ νὰ μελετήσωμεν θέματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀναλογιζόμεθα μετὰ ὀδύνην τὴν μεγάλην ἀδελφὴν μας, ἣ ὁποία δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, μετὰ ἀπὸ μίαν μαρτυρικὴν πορείαν 125 ἐτῶν, δὲν ἔχει πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ζῆ. Κτισμένη εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας Πριγκιπωνήσους, λουομένη ἀπὸ τὰ ἀνήσυχα νερά τῆς Προποντίδος καὶ ἀγκαλιασμένη ἀπὸ τὰ αἰωνόβια πεῦκά της, μετὰ τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην της καὶ τὴν κοινοβιακὴν ἀδελφότητά της, μετὰ τὰ φημισμένα ὀνόματα τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων της Φ. Βαφείδου, Β. Ἀντωνιάδου, Χ. Ἀνδρούτσου, Ἰ. Παναγιωτίδου, ἣ Χάλκη ἀπετέλεσε πνευματικὸν καὶ θεολογικὸν σύμβολον. Ἐνθυμίζουσα τὴν Κωνσταντινουπολιτικὴν παράδοσιν τῶν Πατέρων καὶ τῶν Συνόδων, τῶν Γρηγορίων καὶ Χρυσοστόμων, τῶν Φωτίων καὶ τῶν Σπουδιτῶν, ἦτο μία προφυλακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἄλλ' ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ ἰδιαίτερον γνῶρισμα τῆς κατ' ἀνατολὰς Ἐκκλησίας. Πενήντα χρόνια μετὰ τὴν

ἐξαφάνισιν τῶν ἐπτὰ ἀποστολικῶν λυχνιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως, σβύνει τώρα καὶ ἡ λυχνία τῆς Χάλκης. Μετὰ τὸν καταστροφικὸν σεισμὸν τοῦ 1894, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχεν ἐρειπώσει κτιριακῶς, ἰδοὺ τώρα ἄλλος ῥιζικώτερος σεισμός. Ἡ Ὁρθοδοξία πάντοτε πορεύεται ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσει. Δὲν εἶναι παράδοξον, ὅτι ὁ δρόμος της εἶναι γεμάτος αἶμα καὶ ἀκάνθας. Δὲν εἶναι ἐπίγειον τὸ βασιλείον της καὶ δὲν ἐδραιοῦται εἰς ἐμφανεῖς γῆνας κατακτήσεις. Τὸ ὄδοιπορικὸν της εἶναι μαρτυρικόν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά εἰς τὸν αἰῶνά μας, καθ' ἣν χάνομεν ἐπάλξεις. Τὸ 1917 εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ τὸ 1922 εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἐχάσαμεν πολλά, ἀλλ' «ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (τὴν ἐπίγειον) οὗτος σώσει αὐτήν». Ὁ κόκκος τοῦ σίτου ἔχει ἀποστολὴν νὰ ἀποθάνῃ. Αὐταὶ αἱ κατὰ κόσμον «ἀπάλλεαι» καὶ «οἱ θάνατοι» μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸ βαθύτερον μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς ὑπενθυμίζουσι, ὅτι «ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ἡμῶν ἐστί» καὶ ὅτι «διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους».

Χάνομεν ἐπάλξεις αἰσθητάς. Εἰς τὸ χέρι μας εἶναι νὰ κερδίζωμεν ἐπάλξεις ἐσωτερικάς, αἱ ὁποῖαι μετροῦνται μετὰ τὸν πῆχυν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς πίστεως. Στῶμεν καλῶς! Γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν! Ἄς πυκνώσωμεν τὰς τάξεις τῶν γρηγορούντων καὶ προσκαρτερούντων. Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι καθεστῶς ἐγκοσμιοκρατικόν, δὲν περικλείεται εἰς σχήματα. Φαίνεται, ὅτι ὁ Νυμφίος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, θέλει νὰ τὴν διατηρῇ ἀδέ-

σκέπτοντο τὸ Ἴδρυμα καὶ ἀκολούθως μετεἶχον τῆς ἑορταστικῆς δεξιώσεως εἰς εὐρυχωροτάτην ἰσόγειον αἴθουσαν, προγευόμενοι τῆς εὐγενούς, τερπνῆς καὶ χριστιανικῆς διαβιώσεως, τῆς ὁποίας θὰ τύχουν τὰ τέκνα των ἐντὸς τοῦ Γκερτσείου ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑορτῆς τῶν ἐγκαινίων, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος παρέθεσεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός, οἱ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, ὁ Ὑπουργὸς κ. Ν. Γκαντώνης, ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Δήμαρχος Κοζάνης, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Γκέρτσος μετὰ τῆς συζύγου του καὶ ἄλλων οἰκείων του, αἱ λοιπαὶ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἠγειραν προπόσεις, ὁμιλήσαντες ἐπικαίρως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηναίων κ. Ἱερώνυμος, ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός καὶ ὁ φιλοξενῶν Σεβ.

Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος. Τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν πλατείαν τῆς πόλεως οἱ ἐπίσημοι παρηκολούθησαν ἑορταστικὸν πρόγραμμα τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων.

Οὕτω, διὰ τῶν ἐγκαινίων καὶ τῆς ἐντὸς τῶν πρώτων προσεχῶν μηνῶν λειτουργίας του, τὸ Γκέρτσειον ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα Κοζάνης προστίθεται εἰς τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ὁ ζῆλος καὶ ἡ δραστηριότητος τῶν Ἱεραρχῶν μας ἀφ' ἐνός καὶ αἱ μικραὶ ἢ μεγάλαι εἰσφοραὶ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν μας ἀφ' ἑτέρου. Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, διότι εἰς τοὺς δυσχερεῖς καὶ ὑλόφρονες καιροὺς μας, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατευθύνει τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν εὐσεβῆ λαόν μας εἰς ἔργα ἀγάπης καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου: «ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ. Ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις» (Τίτου, γ', 8).

Ἀρχιμ. ΑΝΘΙΜΟΣ Δ. ΡΟΥΣΣΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ,"

Ἐκ μέρους τοῦ ἐν Μπεϊρα τῆς Μοζαμβίκης Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Α. Σανιάνου ἀπεστάλη πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἰερώνυμον ἡ δημοσιευομένη κατωτέρω ἐπιστολή, πλήρης εὐχαριστιῶν διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως βοήθειαν πρὸς τοὺς πλημμοροπαθεῖς τῆς Μοζαμβίκης.

Ἐν Μπεϊρα τῆ 25ῃ Ἰουνίου 1971

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμον.

Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Μὲ τὴν εὐχήν, ὅπως ἡ παροῦσά μου Σᾶς εὖρη ἐν πλήρει ὑγείᾳ, ἔρχομαι μὲ μεγάλην συγκίνησιν, ἀλλὰ καὶ ἱκανοποίησιν νὰ Σᾶς πληροφορήσω, ὅτι ἡ πρὸς τὴν Μοζαμβίκην τῆς Πορτογαλλίας βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ε.Ε. Σταυροῦ ἔφθασεν εἰς τὸν προορισμὸν τῆς, (Μπεϊραν) τὴν πρωτὴν τῆς 23ης λήγοντος μηνὸς Ἰουνίου, εἰς ἀρίστην κατάστασιν.

Τὴν ἐκφόρτωσιν παρηκολούθησαν οἱ: Γενικὸς Διοικητὴς τῆς περιφέρειας μας, ὁ Πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Πορτογαλλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὁ Γεν. Ναυτικὸς Διοικητὴς τῆς Μοζαμβίκης, ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῶν τελωνείων, ὁλόκληρον τὸ σῶμα τῶν Νοσοκόμων Ἀδελφῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπισήμων προσκεκλημένων τοῦ Β. Προξενίου τούτου.

Ἀφ' οὗ ἐπεθεωρήθησαν ἐπὶ τῆς προβλήτος τὰ ἀποσταλέντα εἶδη παρὰ τῶν κ. κ. Διοικητῶν καὶ λοιπῶν παρισταμένων, ἀνήλθομεν ἅπαντες ἐπὶ τοῦ πλοίου, ὅπου ἐξεφωνήθησαν λόγοι. Διὰ νὰ δώσω μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὴν παράδοσιν τῆς βοήθειας πρὸς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, προσεκάλεσα ἐκ Ροδεσίας τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ροδεσίας, Μοζαμβίκης, Ἀγκόλας, Ζαμπίας, Μαλάουϊ καὶ Μαδαγασκάρης κ. Κύριλλον, ὅστις μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ μὲ ἐτίμησεν διὰ τῆς παρουσίας του.

Πρωτὸς ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Σ. κ. Μαρσελίνο Ριμπέιρο, ὅστις ἠὲχαρίστησε τὴν Ἐκ-

σμευτον καὶ εὐζωνον, διὰ νὰ συνειδητοποιῶμεν τὴν προφητικὴν καὶ ἐσχατολογικὴν τῆς πορείαν.

Εἰς τὸ κρίσιμον αὐτὸ σταυροδρόμι τοῦ 1971, ὅσοι πιστοί, ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ἡμῶν, ἄς μὴ ἀφήσωμεν νὰ μᾶς κάμψη ὁ θρῆνος διὰ τὸν χαμὸν τῆ ἐνδόξου Σχολῆς. Ἄς μὴ κρεμάσωμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν ἐπὶ ταῖς ἰτέαις διὰ τὴν νέαν αἰχμαλωσίαν. Ἐρριζώμενοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἐπὶ τὴν Πέτραν, ἄς δίδωμεν καθημερινῶς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἐν Πνεύματι καὶ ἐν Ἀληθείᾳ, εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

κλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἐθνικὴν μας Κυβέρνησιν διὰ τὴν εὐγενικὴν χειρονομίαν κατόπιν τὸν λόγον ἔλαβον ἐγὼ καὶ ἀνεφέρθη εἰς τὴν ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν ἠγεσίαν τῆς Μακαριότητος Σας δρᾶσιν διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ χριστιανικοῦ τούτου ἔργου, τὰς ὑπερανθρώπους προσπάθειας τοῦ κ. Χατζιδάκη διὰ τὴν ὁργάνωσιν καὶ προετοιμασίαν τῶν κιβωτίων κ.λ.π., καθὼς καὶ τὴν ἐν γένει συμβολὴν τῆς Ἐθνικῆς μας Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Μακαριότητος Σας ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ Σᾶς βοηθήσῃ διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Θεαρέστου ἔργου Σας. Κατόπιν, τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς περιφέρειας μας, ὅστις, μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω νὰ ἀπευθίνω ὀλίγα λόγια εὐχαριστιῶν καὶ εὐγνωμοσύνης τῆς Πορτογαλικῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἐδῶ ἀντιπροσωπεύω, διὰ τὴν εὐγενὴ καὶ πλουσίαν δωρεὰν ταύτην. Ὑπῆρξε μία λαμπρὰ συνεργασία μεταξὺ τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐν Μπεϊρα Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Σανιάνου, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν βλέπομεν σήμερον τὰ ἀγαθὰ τῆς δωρεᾶς νὰ ἐκφορτώνωνται εἰς τὸν λιμένα μας. Ἡ συνεργασία αὕτη δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς δεῦγμα ἐνότητος, διὰ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ὑπερήφανοι».

Καὶ συνέχισεν:

«Ἄναφέρομαι ἐπίσης μὲ θαυμασμόν εἰς τὴν προσοχήν, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς προετοιμασίας τῶν δεμάτων καὶ κιβωτίων, ἧτις ἐξησφάλισεν ὄχι μόνον τὴν ἀσφαλῆ μεταφορὰν καὶ ἀποφυγὴν ζημιῶν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι εἰς κάθε κιβώτιον ἀναγράφεται εἰς τὴν Πορτογαλικὴν τὸ εἶδος τοῦ περιεχομένου, κατὰ τὸ ὅποιον θὰ βοηθήσῃ ἀφάνταστα εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἐν λόγῳ ἀγαθῶν. Μὲ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν, τὴν τόσον μελετημένην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τόσον ὁ Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, ὅσον καὶ ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Πορτογαλλίας πρέπει νὰ αἰσθάνωνται ὑπερήφανοι. Ἐκφορίζω διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Κυβερνήσεώς μου, καθὼς καὶ τοῦ Πορτογαλλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν Ε.Ε. Σταυρὸν, καὶ μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν ἀποδέχομαι τὰ ἀποσταλέντα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα τόσῃ ἀνακούφισιν θὰ δώσουν εἰς τὰ θύματα τῶν πλημμυρῶν».

Τὸν λόγον κατόπιν ἔλαβεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Κύριλλος, ὅστις ἐπίσης ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἀποσταλείσαν βοήθειαν, τονίσας ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις τῶν διαφόρων Κρατῶν, ἀλλὰ μόνον ἔρχεται ἀρωγὸς ἐκεῖ, ὅπου νομίζει ὅτι καλύπτει μίαν τῶν δέκα ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἀναθεώρησις τῆς ῥωμαιοκαθολικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρισματος.

Ἡ διὰ τῆς «ἀποστολικῆς διατάξεως» τῆς Ἀ. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου Στ' («*Divinae Consortium Naturae*») ἀναθεώρησις τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρισματος περιέχει σημεῖα τινα, ἅτινα δέον νὰ χαιρετισθῶν ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξων, διότι σημαίνουν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν βυζαντινὴν παραδόσιν. Ἐν χαρακτηριστικόν τοιοῦτο σημεῖον εἶναι τὸ ὅτι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ γίνηται χοῖσις τοῦ μετώπου τοῦ χοιρομένου, ἐνῶ ὁ λειτουργὸς τοῦ μυστηρίου θὰ λέγῃ «*Λάβε τὴν σφραγίδα τῆς Δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*». Τὸ ἔλαιον τοῦ χορίσματος ἐδλογεῖται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τὴν Μεγάλην Πέμπτην.

Καθ' ἃ τονίζει ἡ ρωμαιοκαθολικὴ γερμανικὴ ἐφημερὶς «*Regensburger Bistumsblatt*», ὡς αἰ-

τιολογία διὰ τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην παρουσιάζεται ὑπὸ τῆς παπικῆς διατάξεως τὸ ὅτι «ἡ βυζαντινὴ αὐτὴ διατύπωσις ἐκφράζει σαφέστερον τὴν οὐσίαν τοῦ Μυστηρίου, διότι ὑπομνησκει τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς».

Ἐνδόξεθα, ὅπως ἡ ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπιστροφή εἰς τὴν περὶ τῆς τελεσιουργίας τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρισματος βυζαντινὴν παραδόσιν ὀλοκληρωθῆ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Χρισματος καὶ τῆς Θείας Κοινωνίας, διὰ τῆς παροχῆς τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρισματος καὶ τῆς Θείας Κοινωνίας καὶ εἰς ἀπὸ τὰ βαπτισθέντα νήπια καὶ διὰ τῆς τελέσεως τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρισματος οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ οἰουδήποτε ἱερέως. Μόνον οὕτως, ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων ἐν τῷ Β' Οἰκουμενικῷ Συμποσίῳ τοῦ Regensburg, θὰ ἔχη δικαίωσιν τὸ ἐπ' ἀρ. 71 ἄρθρον τῆς «*Constitutio de sacra liturgia*» τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικα-

ὡς ἑαυτὸν χωρὶς διάκρισιν ἐθνικότητος, χρώματος ἢ οικονομικῆς καταστάσεως».

Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἐκάλυψαν παρατεταμένα χειροκροτήματα ἀπὸ ὄλους τοὺς παρευρισκομένους, ἀργότερον δ' ἠγγέλθησαν προσόψεις ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς μας Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὸ πέρας τῶν λόγων καὶ προσόσεων, ὁ Πρόεδρος τοῦ Πορτογαλλικοῦ Ἐρθροῦ Στανροῦ ἐνεχειρήσεν εἰς τὸν Πλοίαρχον τοῦ πλοίου κ. Β. Γιάννοπουλον ὠραῖον ἀναμνηστικὸν δῶρον καὶ ἐπλεξεν ἐγκώμιον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ναυτικὴν Ἐταιρείαν, ἣτις προσεφέρθη καὶ μετάφερον δωρεὰν τὴν ἐν λόγῳ βοήθειαν. Ἀποστέλλω πέντε ἀντίτυπα τῆς τοπικῆς ἐφημερίδος, ἣτις ἐδημοσίευσεν σχετικῶς.

Ἐπιβάλλων τὰ σέβη μου, φιλῶ τὴν δεξιάν Σας καὶ ζητῶ τὴν εὐχὴν Σας.

Π. Α. ΣΑΝΙΑΝΟΣ
Πρόεδρος

Ἐξ ἄλλων, ἡ Ὁμοσπονδία Τραπεζοῦπαλληλικῶν Ὁργανώσεων Ἑλλάδος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μακαριώτατον τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν:

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον,

Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου 1971

Θέμα: «Ἀνάδειξις Ἁγίων Προστατῶν τῆς τάξεως Τραπεζικῶν ὑπαλλήλων».

Μακαριώτατε,

Προαγόμεθα διὰ τῆς παρουσίας ν' ἀναφέρωμεν εἰς Ὑμᾶς, ὅτι τὴν τελετὴν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Ὁσίου Ἀνδρονίκου καὶ

τῆς συζύγου Αὐτοῦ Ἀθανασίας ὡς προστατῶν τῆς τάξεως τῶν Τραπεζικῶν Ὑπαλλήλων προσδιορίσαμεν διὰ τὴν 9ην Ὀκτωβρίου, Σάββατον, ἡμέραν ἑορτασμοῦ τῆς μηνῆς τούτων, καὶ ὥραν 10 π.μ., θέλει δὲ τελεσθῆ αὕτη ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ τῆς Μητροπόλεως μετὰ πάσης ἐπισημότητος, χοροστατούντων Ὑμῶν, ὡς ὑπεβάλαμεν σχετικὴν παράκλησιν διὰ προηγουμένου ἐγγράφου μας. Α.Π. 2381/1215/20.5.71, τὴν ὁποίαν εὐελπιστοῦμεν, ὅτι θέλετε ἀποδεχθῆ.

Θὰ κληθῶν, ὅπως παραστοῦν εἰς τὴν τελετὴν ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, αἱ Διοικήσεις Τραπεζῶν, ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ ἐπαγγελματικοῦ κόσμου, τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν, τοῦ Τύπου, Ραδιοφωνίας, Τηλεεράσεως κ.λ.π. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, θὰ πραγματοποιηθῶν ἐκδηλώσεις εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, ὅπου λειτουργοῦν Ὑποκαταστήματα Τραπεζῶν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναδείξεως τῶν ἀνωτέρω Ἁγίων Προστατῶν τῆς τάξεώς μας καὶ εἰς ἐκδήλωσιν τοῦ βαθυτάτου Θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ταύτης, θέτομεν εἰς τὴν διάθεσιν Ὑμῶν πρὸς δρχ. 100.000, ἵνα διαθέσητε τοῦτο κατὰ τὴν κρίσιν Ὑμῶν.

Παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, ὅπως ἔχωμεν τὴν ἐγκρίσιν, ἵνα κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῇ Μητροπόλει Ἀθηνῶν ὁμιλήσῃ δι' ὀλίγων ἐπὶ τοῦ θέματος ὁ κ. Ἰωάννης Περαντώνης, Θεολόγος, ἐκ τῶν ἀνωτέρων Στελεχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Εὐχαριστοῦντες τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ἀπεκδεχόμενοι τὰς εὐλογίας Αὐτῆς,

Διατελοῦμεν Αὐτῇ

Μετὰ βαθυτάτου Σεβασμοῦ καὶ ἐξαιρέτου τιμῆς

Ὁ Πρόεδρος
Π. Παπαρροδόπουλος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Στυλ. Παπαϊωάννου

νοῦ, καθ' ἣν τὴν τελεσιουργία τοῦ Χρισματος θὰ ἔδει νὰ ἀναθεωρηθῆ εἰς τρόπον, ὥστε (νὰ ἀναλάμπῃ σαφέστερον ἢ ἐσωτάτη σύνδεσις τοῦ Μυστηρίου τούτου μεθ' ὅλης τῆς χριστιανικῆς μνήσεως) («*ut huius Sacramenti intima connexio cum tota initiatione christiana clarius eluceat*»).

«Αὐξουσα τάσις ἐπιστροφῆς εἰς τὰς πηγὰς».

Εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ συγκροτηθὲν Ἀ' Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Ἑταιρείας τοῦ Δικαίου τῶν καθ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησιῶν, ὁμιλῶν ὁ μετασχὼν αὐτοῦ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων, ὀρθῶς ἐτόνισε τὰ ἐξῆς: «Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ τόσον ἐν τῇ θεωρίᾳ, ὅσον καὶ ἐν τῇ πράξει, ὅσον εἶναι δυνατόν, τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, ἥτοι τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους συνέταξαν Ἅγιοι Πατέρες καὶ Τοπικαὶ καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῆς Ἐκκλησίας πρὸ τοῦ ἀνυχοῦς μεγάλου σχίσματος. Ὅθεν ἡ πρωτοβουλία καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας ἐρχεται λίαν ἐπικαιρῶς κατὰ τοὺς παρόντας καιροὺς, οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζονται ἀπὸ μίαν αὐξουσαν τάσιν ἐπιστροφῆς εἰς τὰς πηγὰς, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως».

Τὸ γεγονός τοῦτο θὰ συντελέσῃ θάττον ἢ βράδιον εἰς «τὴν ἐπιθυμητὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ὕστερα ἀπὸ ἐπιμελεημένας καὶ βαθεῖας θεολογικὰς συζητήσεις, μελέτας καὶ ἀποφάσεις, ἐν τῷ πνεύματι τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ὡς αὕτη ἐξεδηλώθη μεταξὺ τοῦ Ἁγιωτάτου Πάπα καὶ τῆς Α. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου. Αἱ προμνημονευθεῖσαι ἀποφάσεις τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως εἶναι γνωστόν, ὑπόκεινται εἰς τὴν προϋπόθεσιν τῆς παραδοχῆς των, συνεπῶς καὶ τελικῶς, ὑπὸ τοῦ Πληρώματος».

Ἐντεῦθεν, εὐχόμεθα, ὅπως αἱ ἐργασίαι τῆς μνημονευθεῖσης Ἑταιρείας στεφθοῦν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας.

Σημαντικὸν βῆμα.

Γενικῆς χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως αἴτιον εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἤρξαντο συγκροτούμενα καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ Συνέδρια μοναστικῶν παραγόντων. Τὸ Β' ἐξ αὐτῶν ὀργανώθη προσφάτως ἐν τῇ ἰ. μονῇ «Θεομήτορος» Ἑλιουπόλεως, μετὰ τὴν συμμετοχὴν πενήτηντα περίπου ἡγουμενισσῶν.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο, — ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κηρύξαντος τὴν ἐναρξιν αὐτοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηρῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ τοῦ κηρύξαντος τὸν θεῖον Λόγον μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐναρκτηρίου Θ. Λειτουργίας Προέδρου τῆς ἀρμόδιας Μονίμου Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτου Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ —, ἡσχολήθη κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς συγκροτήσεώς του περὶ σπουδαιότατα θέματα, οἷα εἶναι τὰ ζητήματα τῆς κρίσεως τοῦ μοναχικοῦ βίου, τῆς καλ-

λιουργίας τῶν μοναχικῶν κλήσεων, ὡς καὶ τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς τοῦ μοναχισμοῦ.

Ὡς εἶναι φανερόν, τοιαῦτα συνέδρια θὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ συνειδητοποιήσωμεν ἐνθεν μὲν τὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων θαυμαζομένην ὀρθόδοξον παράδοσιν εἰς τὸν τομέα τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἐτέρωθεν δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς καταβολῆς συντόνων προσπαθειῶν πρὸς ἀνανέωσιν αὐτοῦ. Ἐὰν αὐτοὶ οἱ Προτεστάται, διὰ τῆς ἰδούσεως μοναχικῶν ἀδελφοτήτων, προχωροῦν εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ, πολὺ περισσότερον δεόν ἡμεῖς νὰ καταβάλλωμεν συντόνους προσπάθειαι, ἵνα ἐπαναφέρωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχαίαν του αἴγλην καὶ δόξαν. Σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ μνημονευθεῖσα ἐναρξὶς συγκροτήσεως Συνεδρίων τῶν μοναστικῶν παραγόντων.

«Ἡμέραι ἀναπαύσεως»

δι' ἱερεῖς καὶ πρεσβυτέρας.

Εἰς τὰ διάφορα μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται πρὸς τόνωσιν τοῦ ἔργου τῶν εὐλαβεστάτων ἐφημερίων, προσετέθη ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν ὀργανώσις ἐιδικῶν δι' αὐτοὺς («ἡμερῶν ἀναπαύσεως») εἰς τὰς νέας ἐιδικὰς ἐγκαταστάσεις τῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ὅντω, κατὰ τὸν Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον, ὀργανώθησαν ἀπ' ἐνός δύο περιοδοὶ τοιοῦτων ἡμερῶν διὰ τοὺς ἐφημερίους τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ ἀπ' ἑτέρου μία διὰ τὰς πρεσβυτέρας.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος συνάξεις ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τῶν ἐφημερίων ἀπ' ἐνός καὶ τῶν πρεσβυτερῶν ἀπ' ἑτέρου, ἐμψυχωθεῖσαι ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Σεραφεῖμ, ἔσχον, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν τῶν μετασχόντων αὐτῶν, μεγάλην ἐπιτυχίαν. Ἡ ὁμαδικὴ ἐν ἀδελφικῷ πνεύματι ζωὴ, αἱ πρωῖναι καὶ ἐσπεριναὶ Ἀκολουθίαι καὶ ἡ τέλεσις τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τὸν ἐντὸς τοῦ κατασκηνωτικοῦ χώρου κατανκτικὸν Ναὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγίου Μοδέστου, αἱ ἀγιογραφικαὶ συμμελέται, ἡ κοινὴ Τράπεζα μετὰ τὴν εὐχάριστον ἀτμόσφαιραν, αἱ συζητήσεις ἐπὶ ἐνδιαφερόντων θεμάτων, αἱ πνευματικοῦ περιεχομένου ὁμιλίαι, οἱ περίπατοι εἰς τὸ δάσος ὠραιότητος ὀρεινῆς περιοχῆς, ἡ κοινὴ ψαλμωδία καὶ τὸ κοινὸν ἄσμα, πάντα ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἀποτοξίνωσιν τῶν μετασχόντων καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἀνανέωσιν αὐτῶν.

Τὸ πείραμα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης ἀπέδειξεν, ὅτι, ἐὰν αἱ («ἡμέραι ἀναπαύσεως») διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ διὰ τὰς πρεσβυτέρας ἐπεκταθοῦν εἰς πάσας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ ὀργανωθοῦν συστηματικῶς, θὰ δημιουργηθῆ ἐν σπουδαιότατον μέσον ἀνυψώσεως τῆς πνευματικῆς στάθμης τοῦ ἱεροῦ μας κλήρου καὶ τῶν ἱερατικῶν οἰκογενειῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερόνυμος, κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 1ης ἕως 31ης Ὀκτωβρίου 1971:

Προήδρευσε τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. καὶ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε.

— Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου τοῦ Κληροδοτήματος Προμπονά.

— Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ τοῦ Κασιματείου Κληροδοτήματος.

— Τὴν 8ην Ὀκτωβρίου τοῦ Κληροδοτήματος Μελισσοῦρου.

— Τὴν 15ην Ὀκτωβρίου τῆς Ἐφορείας τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου.

— Τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τὴν 22αν Ὀκτωβρίου τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου τοῦ Δ.Σ. τοῦ Βαφειάδακειου Κληροδοτήματος.

Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου συσκέψεως διὰ τὰ προβλήματα τῶν πωλυτέκνων.

— Τὴν 29ην Ὀκτωβρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς, καὶ

— Τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου τοῦ Δημητριάδειου Κληροδοτήματος.

Ἐτέλεσε τὴν 3ην Ὀκτωβρίου τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, παρισταμένων καὶ τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Συμβολαιογράφων.

— Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, ἐπὶ τῇ ἑτησίᾳ ἑορτῇ τῶν Τραπεζικῶν Ὑπαλλήλων.

— Τὴν 17ην Ὀκτωβρίου τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Γένους.

— Τὴν 24ην Ὀκτωβρίου τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ καὶ τὴν χειροτονίαν εἰς δίακονον τοῦ μοναχοῦ Παύλου Παπαλεξίου.

Προέστη τὴν 3ην Ὀκτωβρίου τῆς λιτανεύσεως τῆς Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, Πολιούχου Ἀθηνῶν.

— Τὴν 10ην Ὀκτωβρίου τῆς τελετῆς τῆς μεταφορᾶς τῆς Ἁγίας Κάρας τοῦ Ἁγίου Ἱεροθέου, μεταφερθείσης ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγ. Ἱεροθέου Μεγάρων εἰς τὸν ὁμώνυμον Ναὸν Περιστερίου.

— Τὴν 11ην Ὀκτωβρίου εἰς τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Γκερτσείου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ἐν Κοζάνῃ.

— Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τῆς Μέσης καὶ τῆς Ἀνωτέρας Ἱερατικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης.

— Τὴν 24ην Ὀκτωβρίου τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ Σταθμοῦ Ἀυτοκινήτων Ο.Τ.Ε. Καλλιθέας.

— Τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τῆς Μέσης Ἱερατικῆς Σχολῆς Λαμίας.

— Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου τῆς τελετῆς τοῦ Ἀγιασμοῦ, ἐπὶ τῇ ἐνάξει τῶν ἐργασιῶν τῆς διομορφώσεως τοῦ χώρου πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Προφήτου Ἥλιου Τουρκοβουνίων.

Παρηκολούθησε τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Περμασσός», τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Κοιν. Ὑπηρεσιῶν κ. Π. Λαμπράκου, ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς «ΗΜΕΡΑΣ τῶ ΠΑΙΔΙΟΥ».

Παρέστη τὴν 16ην καὶ 18ην Ὀκτωβρίου εἰς τὰς πρὸς τιμὴν τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιπροέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Agnew δευτέρου δεξιῶσεως ἐν μὲν τῷ Ξενοδοχείῳ King George ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου, ἐν δὲ τῷ Ξενοδοχείῳ Hilton ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Πρεσβευτοῦ κ. Tascia.

— Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου εἰς τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καθ' ἣν ὁμίλησεν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Παλάντιος με θέμα «ἡ ψυχὴ τοῦ Ἔθνους κατὰ τοὺς ἀγῶνας του».

— Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου εἰς τὴν πανηγυρικὴν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κ. Μερεντίτη ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

— Τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου εἰς τὴν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Μεγ. Βρετανία δοθεῖσαν δεξιῶσιν.

Ἀποτελεῖ ἐξάαιρετον συμβολήν.

Ἐν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἐκδοτικῶν γεγονότων τοῦ τρέχοντος ἔτους εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Düsseldorf ἐκδοτικοῦ οἴκου «Patmos» ἐκδοσις πολυτελοῦς ὀγκώδους τόμου ἐξ 840 σελίδων μεγάλου σχήματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐγχειρίδιον τῶν γνώσεων περὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν» («Handbuch der Ostkirchenkunde»), πρὸς σύνταξιν τοῦ ὁποίου εἰργάσθησαν διαπρεπεῖς φίλοι τῶν Ὁρθοδόξων καὶ Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, οἳ εἶναι οἱ Endre von Ivanka, Julius Tyrciac καὶ Paul Wiertz ὡς ἐκδόται καὶ οἱ Nikolaus von Arseniew, Irenée-Henry Dalmais, Irenäus Doens, Pierre Duprey, Johann von Gardner, Joseph Gill, Michael Lacko, Wilhelm Nyssen, Hans-Joachim Schulz, Bernard Schulze, Thomas Spidlík, Irenäus Totzke καὶ Wilhelm de Vries ὡς συνεργάται.

Τὸ ἔργον τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἐκτενὴς βιβλιογραφικὴ ἀνάλυσις θὰ παρουσιασθῇ εἰς προσεχῆς φύλλον τῆς («Ἐκκλησίας»), ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ οὐσιαστικώτερον τὸν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν διάλογον τοῦ Ἀντικοῦ κόσμου, διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτὸν ἐπαρκῶν γνώσεων περὶ τῆς ἱστορίας, τῆς θεολογίας, τῆς λατρείας, τῆς τέχνης καὶ τῆς καθ' ὅλον πνευματικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν λοιπῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐκτὸς σημείων τινῶν, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ εἴχομεν ἐπιφυλάξεις, ὡς εἶναι λ.χ. ἡ συναριθμησις μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς «Μετροπόλια» ἢ τῆς «Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας», κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον καλύπτει ἐν σημαντικῶν κενόν, διότι ἀποτελεῖ ἐξάαιρετον συστηματικὴν καὶ ἀρκούντως διονυχιστικὴν συμβολήν εἰς τὴν γνωριμίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων καὶ λοιπῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων τῆς Δύσεως.

Ἐπεσκέφθη τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τὴν Μέσσην Ἱερατικὴν Σχολὴν Λαμίας.

Τὴν 19ην Ὀκτωβρίου τὸν Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γερ. Φραγκάτον.

— Τὴν 23ην Ὀκτωβρίου τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν κ. Ἰωάννην Κούλην.

Συνέφαγε τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης μετὰ τῶν παρεπιδημούντων ἐνταῦθα Σεβ. Ἀξώμης κ. Μεθοδίου, Καρθαγένης κ. Παρθενίου καὶ Ἰωαννουπόλεως κ. Παύλου.

— Τὴν 14ην Ὀκτωβρίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης μετὰ τῶν τοκτικῶν καὶ ἀναπληρωματικῶν μελῶν τοῦ Κ. Συμβουλίου Ο.Δ.Δ.Ε.Π. καὶ τὴν 16ην Ὀκτωβρίου μετὰ 32 ἐκ Σερβίας Ἱεροσπουδαστῶν καὶ τῶν συνοδούντων αὐτοὺς Διευθυντοῦ καὶ καθηγητῶν των.

Παρεκάθησε τὴν 16ην καὶ τὴν 17ην Ὀκτωβρίου εἰς τὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀντιπροέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Agnew παρατεθέντα γεύματα ὑπὸ μὲν τῆς Α.Ε. τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Παπαδόπουλου ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Βασιλεὺς Γεώργιος, ὑπὸ δὲ τῆς Α.Ε. τοῦ Πρεσβευτοῦ τῶν Η.Π.Α. κ. Tasea ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Hilton.

Ἐχοροστάτησε τὴν 28ην Ὀκτωβρίου κατὰ τὴν ἐπίσημον Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ.

Ἐδέχθη τὴν 1ην Ὀκτωβρίου: τὸν Ὑπουργὸν Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γερ. Φραγκάτον, τὸν κ. Ἀναστάσιον Παρπαίρη, Ἀναπληρωτὴν Γενικὸν Δ/ντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, τὸν κ. Γ. Ντινόπουλον, Οἰκ. Ἐπιθεωρητὴν Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Μάξιμον Ψιλόπουλον, τὸν κ. Θ. Ραυτόπουλον, τὸν κ. Φ. Στρατηγόν, τὸν κ. Λουκᾶν Παπαγγελῆν, Γεν. Γραμματέα Τύπου Ὑπ. Πρεσβείας, τὸν κ. Στ. Παπαδάκη, τὸν Σύνδεσμον Ν.Α.Τ.Ο., τὸν κ. Γ. Καλτσάν, Ὑπαρχηγὸν Ἀστυνομίας Πόλεων, τὸν κ. Ἀρ. Σεντούκαν, ἱατρόν καὶ τὸν κ. Χ. Παπαδόπουλον, Γεν. Πρόξενον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

— Τὴν 4ην Ὀκτωβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον, τὸν Ἀρχιμ. κ. Ἀνθιμον Ρούσσαν, Δ/ντὴν Ὑπηρεσιῶν Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Εἰρηνοπόλεως κ. Συμεῶν, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Ἐλευσίνος κ. Τιμόθεον, τὸν Δρακ. Κων. Κωνσταντόπουλον, Ἐπίτιμον Σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, τὴν Α.Ε. τὸν Α' Ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακόν.

— Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου τὸν κ. Κ. Ἀσλανίδην, Γεν. Γραμματέα Ἀθλητισμοῦ, καὶ τὴν Καν Affanasief.

— Τὴν 7ην Ὀκτωβρίου τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν Καθηγητὴν κ. Ἰωάννην Κούλην, τὸν κ. Κ. Σκουτέρην, τὸν κ. Γ. Τζατζάνην, τὸν κ. Μ. Κοτρωτόπουλον, Πρόεδρον Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηνῶν, τὸν κ. Γ. Κόκκινον, Πρόεδρον Πρωτοδικῶν Ἀθηνῶν.

— Τὴν 8ην Ὀκτωβρίου τὸν κ. Κορν. Ρουτσώνην, ὑψηλὴν Ψυχιατρικῆς, τὸν κ. Χρ. Ἀλεξόπουλον, Μουσουργόν, τὴν Καν Ἐλένην Λελοῦδα, τὴν Καν Ρίταν Σώχου, τὸν κ. Σπ. Περιστερήν.

— Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου τὸν Prof. καὶ τὴν Καν Bandy.

— Τὴν 13ην Ὀκτωβρίου τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Βασίλειον Τζοβλᾶν, τὸν κ. Νικ. Μαστρογιαννόπουλον, Δ/ντὴν Θρησκευμάτων Ὑπουργείου Παιδείας, τὴν Καν Θ. Βοϊλά, τὸν Αἰδεσιμώτατον κ. Στ. Κωτσονόπουλον, ἐξ Αὐστραλίας.

— Τὴν 14ην Ὀκτωβρίου τὴν Α.Ε. τὸν Ὑφυπουργὸν Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Π. Παπαπαναγιώτου, τὸν καθηγητὴν Ἑρρίκον Σκάσσην, Ἀκαδημαϊκόν, καὶ τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀναστάσιον Γιαννουλάτον.

— Τὴν 15ην Ὀκτωβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Παραμυθίας κ. Παῦλον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γαλλίας κ. Μελέτιον, τὸν Αἰδεσιμώτατον κ. Γ. Τσέσην, Διευθυντὴν παρὰ τῷ Π.Σ.Ε.

— Τὴν 16ην Ὀκτωβρίου τὸν Οἰκονομικὸν Ἐπιθεωρητὴν κ.Κ. Λαγόν, τὸν τέως Ὑπουργὸν κ. Γ. Δουβαλόπουλον, τὸν κ. Β. Γεωργούλην, Ὑψηλὴν Ἱατρικῆς.

— Τὴν 18ην Ὀκτωβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φλωρινῆς κ. Αὐγουστίνον, τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἠλίαν Μαστρογιαννόπουλον, τὸν κ. Γ. Καρράν, Διευθύνοντα Σύμβουλον Τ.Α.Κ.Ε., τὸν κ. Γ. Βακαλόπουλον καὶ τὴν Καν Κώστιτις.

— Τὴν 19ην Ὀκτωβρίου τὸν κ. Γ. Χρυσουλάκη, δικηγόρον, τὸν κ. Γ. Καπνιάν, τὸν κ. Γερμανὸν Βλαστόν, Πρόεδρον Πρωτοδικῶν.

— Τὴν 20ην Ὀκτωβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λαοδικείας (Ἀντιοχείας) κ. Ἰγνάτιον.

— Τὴν 21ην Ὀκτωβρίου τὸν ἐπιχειρηματίαν κ. Γ. Κορωναίου, τὸν κ. Θ. Καροκάσην, Δήμαρχον Καισориανῆς, τὸν κ. Tr. Willmotte.

— Τὴν 22αν Ὀκτωβρίου τὸν κ. J. Paton, Δ/ντὴν τῆς Παγκοσμίου Ἑκκλ. Ὑπηρεσίας, τὸν στρατηγὸν κ. Παπαλουκᾶν, Δ/ντὴν Ἀπαθῆμου Ἑλληνισμοῦ Ὑπουργείου Πρεσβείας.

— Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου τὴν Α.Ε. τὸν κ. Ὑφυπουργὸν Ἐξωτερικῶν Χρ. Ζανθοπούλου - Παλαμᾶν, τὸν κ. Κ. Γκατζώφλην, Γεν. Δ/ντὴν ΗΛ-ΠΑΠ.

— Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου τὴν Καν Ρέναν Τριαντοφυλλίδου, τὸν κ. Μιχαήλ Ἀδόμη, τὸν κ. Ἀντ. Μπελούση, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σουηδίας κ. Πολύεκτον, τὸν κ. Ἰωάννην Μοσχόπουλον, Πρεσβευτὴν ἐν Λιβάνω.

— Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου τὸν Αἰδεσιμώτατον κ. Ἰωάννην Πετρόπουλον.

— Τὴν 29ην Ὀκτωβρίου τὸν κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου, τὸν Αἰδεσιμώτατον κ. Κων. Φούσκαν, Δ/ντὴν Ριζαρείου Σχολῆς, τὸν κ. Καλκαυδῆν, Ἀντισμήναρχον.

— Τὴν 30ην Ὀκτωβρίου τὸν κ. Χρ. Διακόπουλον, Δ/ντὴν Ε.Τ.Β.Α. καὶ τὸν κ. Γεώργιον Δράκον, Βιομήχανον.

ΜΟΝΙΜΟΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἀνακοίνωσις θέσεων ὑποτροφῶν Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν διὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1972-1973.

Ἡ Γραμματεία τῆς Ἀλληλοβοηθείας τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ὑποθέσεων Ἐξωτερικῶν ἀνακοινεῖ, ὅτι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν προσφέρει καὶ διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1972-1973 ἀριθμὸν ὑποτροφῶν διὰ σπουδᾶς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰς πτυχιούχους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καθὼς καὶ εἰς τινὰς μὴ θεολόγους, οἱ ὅποιοι ὁμως προτίθενται νὰ θέσουν τὸν ἑαυτὸν των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Χῶραι προορισμοῦ εἶναι αἱ: Γερμανία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία, Ἑλβετία, Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς καὶ Καναδᾶς.

Αἱ ὑποτροφίαι αὗται, ἀποτελοῦσαι ἐκδήλωσιν ἀγάπης καὶ χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, δὲν ἀποσκοποῦν πρωτίστως εἰς τὴν ἀτομικὴν προώθησιν καὶ ἀκαδημαϊκὴν σταδιοδρομίαν τῶν ὑποτρόφων, ὅσον εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ἐμπειριῶν καὶ κολλιτέραν προπαρασκευὴν τῶν μελλόντων ἐκκλησιαστικῶν ἐργατῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς διοκονίας καὶ μαρτυρίας τῆς πίστεως ἐν τῷ κόσμῳ.

Διὰ πλείονας πληροφορίας, αἰτήσεις καὶ ὑποβολὴν δικαιολογητικῶν ἀπευθυντέον εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας, Ἰωάννου Γενναδίου 14, τηλ. 738-671.

Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων: διὰ Μεγάλην Βρετανίαν, Καναδᾶ, Ἀφρικὴν, Αὐστραλίαν, Λατινικὴν Ἀμερικὴν μέχρι τῆς 15 Νοεμβρίου 1971.

Διὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς Χώρας (πλὴν τῆς Μ. Βρετανίας) μέχρι τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1971.

Βασική προϋπόθεση ἢ ἐπαρκῆς γνώσις μιᾶς τῶν τριῶν γλωσσῶν. Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς, Γερμανικῆς.

Ἀνακοίνωσις εἰδικῶν ὑποτροφιῶν διὰ κληρικούς καὶ ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους.

Ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας προσφέρονται μὲς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1972 εἰδικαὶ ὑποτροφίαι τριμήνου διάρκειας, αἱ ὁποῖαι προορίζονται διὰ κληρικούς ἢ προσφέροντας τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν Ἐκκλησίαν λοίκοις. Σκοπὸς τῶν ὑποτροφιῶν τούτων εἶναι ἡ ἀντολλαγή ἐμπειριῶν καὶ ἡ μελέτη τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀντιμετωπίζονται διάφορα πρακτικὰ καὶ ὀργανωτικὰ προβλήματα ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῷ ἔργῳ τῆς Γερμανικῆς Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τοῦ τομέως, εἰς ὃν ἐργάζεται ὁ ἐνδιαφερόμενος.

Οἱ ὑπότροφοι δύνανται νὰ εἶναι ἄγαμοι ἢ ἔγγαμοι καὶ ἡλικίας μέχρι 50 ἐτῶν.

Διὰ πλείονας πληροφορίας καὶ ὑποβολὴν οἰτήσεων ἀπευθυντέον εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλεβοηθείας (Ἱ. Γενναδίου 14, Μονὴ Πετράκη) τηλ. 738-671).

Προθεσμία: τὸ ἀργότερον μέχρι τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1971.

Βασικὴ προϋπόθεσις ἢ ἐπαρκῆς γνώσις τῆς Γερμανικῆς γλώσσης.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Τὴν Κυριακὴν 5 Σεπτεμβρίου ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης ἐπισημότητος εἰς τὴν Μυτιλήνην αἱ ἀπὸ πολλῶν προγραμματισθεῖσαι ἐκδηλώσεις ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐθνικῆς 150ετηρίδος, πρὸς τιμὴν τοῦ ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Ἐθνικοῦ Ἱεράρχου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίου τοῦ Λαβρίου. Τὴν πρωΐαν ἐτελέσθη, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν μέσῳ χιλιάδων λαοῦ, ἐπιβλητικὸν μνημόσυνον ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, προσέβραχοντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰοκῶβου, συμπαραστατομένου ὑπὸ τοῦ ἱερῷ κλήρου τῆς πόλεως. Εἰς τὸ μέσον τοῦ Ναοῦ εἶχε στηθῆ ἐπιβλητικὸν κενοτάφιον μετὰ τὰ ἀρχιερατικὰ διάσημα τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀπεβίωσεν εἰς τὴν Πίζαν τῆς Ἰταλίας τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1828. Παρήσαν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἀντώνιος Μπερνάρης, ὡς καὶ ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων κ. Δημητράκος καὶ αἱ Ἀρχεὶ τῆς Νήσου. Πρὸ τῆς σερκοφάγου, εὐρισκομένης ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, ὅπου ἀναπαύεται τὸ λείψανον τοῦ Ἱεράρχου, τὸ μετεφερθὲν ἐκ τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸ 1962, ὠμίλησεν ὁ Σεβασμ. Μυτιλήνης καὶ ἀμέσως ὁ Ὑπουργὸς κ. Μπερνάρης κατέθεσε δάφνινον στέφανον ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, τὸ ὁποῖον ἀνήγειρεν ἡ Ἱερά Μητρόπολις μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς Γραμματείας Ἀθλητισμοῦ καὶ ἄλλων μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ Ἰδρυματος, διὰ τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν. Οἱ ἐπίσημοι μετὰ τοῦ κόσμου τῶν γραμμάτων παρηκολούθησαν τὴν πρώτην διάλεξιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρυματος μετὰ θέμα «Ὁ Οὐγγροβλαχίος Ἰγνατίος καὶ τὸ ἔργον του». Σημειωτέον, ὅτι τὸ ἐγκαίνιασθὲν Ἰδρυμα ἀφιερώθη εἰς τὸν Οὐγγροβλαχίος Ἰγνατίον, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, εἰργάσθη ἰδιαιτέρως διὰ τὴν παιδείαν τοῦ ὑποδούλου Γένους κατὰ τοὺς προεπαναστατικούς χρόνους. Τὸ νέον Ἰδρυμα περιλαμβάνει αἰθούσας ψυχαγωγίας, αἰθουσαν διὰ πνευματικὰς ἐκδηλώσεις (Κατηχητικὰ μαθήματα, Χριστιανικὸν Κινηματογράφον, διαλέξεις), Ἀναγνωστήρια, βιβλιοθήκην, Ναὸν, γήπεδον, χώρους ὑγιεινῆς καὶ ὠραῖον πάρκον.

Κατόπιν, παρουσιάσθη τῶν Ὑπουργῶν, τῶν Ἀρχῶν καὶ τῆ συμμετοχῆ τοῦ λαοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐνεκαίνισε

τὸν «Οἶκον Εὐγηρίας», ὅστις εὐρίσκεται παρὰ τὰ δύο Ἰδρύματα τῆς Ἐκκλησίας, Γηροκομεῖον καὶ Πτωχοκομεῖον, ὁμιλήσας σχετικῶς περὶ τοῦ νέου τούτου Ἰδρυματος.

Τὴν 12ην Σεπτεμβρίου, ἡμέραν Κυριακὴν, ἐτελέσθη μετὰ πάσαν μεγαλοπρέπειαν, τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀρχῶν καὶ πλῆθους λαοῦ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Μυτιλήνης, πάνδημον ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν σφαιρισθέντων ἐν Κυδωνίαις τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ὅτε ὁλόκληρος ἡ Ἑλληνικὴ πόλις τῶν Κυδωνιῶν ἐγένετο ὁλοκαύτωμα, ἐν συσχετισμῷ μετὰ τὸ μνημόσυνον τῶν μαρτύρων, οἵτινες κατὰ Σ/βριον 1922, ὅτε ἔλαβε χώραν ἡ μικρασιατικὴ τραγωδία, ἐτελειώθησαν μαρτυρικῶς, ἦτοι τῶν ἀειμνήστων ἀρχιερέων Κυδωνιῶν Γρηγορίου καὶ Μοσχουσιῶν Ἀμβροσίου, ἐνταφισθέντων, ὡς γνωστόν, ζώντων ὕστερα ἀπὸ πολυδύνα βασιανιστήρια μετὰ τῶν ἱερέων καὶ ἱεροψαλτῶν τῶν δύο μαρτυρικῶν πόλεων, ἐτι δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτυρικῶς τελειωθέντων ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων, ἀνερχομένων εἰς 15.000. Παρήσαν καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐνώσεως Κυδωνιατῶν Ἀθηνῶν. Ἐπιμνημόσυνον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ κ. Εὐάγγελος Δαδιώτης, συγκινησας βαθύτατα τὸ ἐκκλησιαστικόν. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μνημοσύνου ἐκρούοντο πενθίμως οἱ κώδωνες. Μετὰ τὴν Ἀπόλυσιν, ἐψάλη κατανυκτικὸν τρισάγιον πρὸ τῶν προτομῶν τῶν ἔθνομαρτύρων Ἱεραρχῶν, ὅτε ὠμίλησεν ὁ θεολόγος κ. Γεώργ. Σωτηρίου. Ἐπηκολούθησεν ἡ κατὰθεσις στεφάνων καὶ ἐγένετο κατόπιν δεξίωσις εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν.

Ἱ. Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Τὴν 27ην καὶ 28ην Σεπτεμβρίου τρ. ἔ. συνήλθεν ἐν τῇ Ἱερῷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Σίλα τὸ Ζ' κατὰ σειράν Ἱερατικὸν Συνέδριον τῶν Ἐφημεριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου μετὰ θέμα: «Ὁ Ἱερεὺς καὶ τὸ Θυσιαστήριον».

Εἰς τὸ ἐν λόγω Συνέδριον, ἔλαβον μέρος 78 Ἱερεῖς ἐκ τῶν 90 ὑπηρετούμενων. Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἦτο ὁ Αἰδεσιμολ. π. Δημήτριος Μήτσης.

Ἐπηκολούθησε συζήτησις κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξητάσθησαν πλεῖστα σημεῖα, ἀναγόμενα εἰς τὴν ιδιότητα τοῦ Ἱερέως ὡς λειτουργοῦ.

Αἱ συζητήσεις διεξήχθησαν ἐν μέσῳ κατανυκτικῆς ἀτμοσφαιρας καὶ λίαν ἐποικοδομητικῶς.

Τόσον κατὰ τὴν πρώτην, ὅσον καὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν προηγήθη ὑποδειγματικὴ Θεία Λειτουργία, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐγένοντο λειτουργικαὶ παρατηρήσεις καὶ συστάσεις.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης,

Ἐδελχθὴ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνα, ἐπανακάμψαντα ἐκ τῆς σεισμοπλήκτου περιοχῆς τοῦ Μπρίγκιολ καὶ ἐκθέσαντα Αὐτῷ τὰ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐκεῖσε τραγικῆς καταστάσεως, τῆς ἐκ τοῦ προσφάτου τρομακτικοῦ σεισμοῦ δημιουργηθείσης, ὡς καὶ τῶν ληφθέντων μέτρων βοηθείας ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ Π.Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Πατριάρχης συνεχάρη θερμῶς τὴν Α. Σεβασμιότητα, δι' ὅπερ ἐπέτελεσε θαυμαστὸν ἔργον ἐν τῇ ἀποστολῇ ταύτῃ.

Τὸν ἀφιχθέντα, τὸ ἑσπέρας 8ης Ἰουνίου ἀεροπορικῶς εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, Πανιερ. Μητροπολίτην Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνόν, Διευθυντὴν τοῦ ἐν Γενεῦθ Πατριαρχικοῦ Κέντρου, μεθ' οὗ ἔσχεν μακρὰν συνομιλίαν ἐπὶ διαφόρων διεκκλησιαστικῶν θεμάτων.

Εἰκοσαμελῆ ὄμιλον ΡΚε.θολικῶν προσκυνητῶν, ἐκ διαφόρων Χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐκατονταμελῆ ὄμιλον ὁμογενῶν ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Ἀθηνῶν, οἵτινες ὠδηγήθησαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐνθα, ἀφοῦ ἐψάλησαν

τά τροπάρια «Εὐλογητὸς εἶ Χριστὸς ὁ Θεός...», τῶν Ἀποστόλων, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Παναγίας, ὁ Πατριάρχης ἐν βαθεΐα συγκινήσει νύχαρίστησεν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὁμογενείας καὶ προσωπικῶς τοὺς προσκυνητὰς διὰ τοὺς ὑποστάντας κόπους καὶ θυσίας, συνεχάρη αὐτοὺς καὶ δόξα κληρον τὸ σῶμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου ἐπιτελεῖται εἰς δόξαν Χριστοῦ, ἐν τῇ διατηρήσει τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ἱερᾶς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν ἱερῶν παραδόσεων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους καὶ τῶν ἰδεωδῶν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἀνέθηκεν αὐτοῖς, ὅπως ἐπανερχόμενοι διαβιβάσωσι τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας Αὐτοῦ εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ τὰς Κοινότητες αὐτῶν.

Προερχόμενος ἐκ Θεσσαλονίκης ἀφίκετο εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, τὸ ἑσπέρας τῆς Τρίτης, 29ης Ἰουνίου ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Μιλητουπόλεως κ. Στυλιανός, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς Μονῆς Βλατάδων, ὑπαντηθεὶς ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὑπὸ τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου κ. Φιλίππου καὶ καταλύσας ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Πλάζα, ὡς φιλοξενούμενος τῶν Πατριαρχείων.

Τὴν ἐπομένην, προσελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ ἀγάπης.

Κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον, συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδριάσεις.

Κατ' αὐτὰς ἐθεωρήθησαν, ἐμελετήθησαν καὶ ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις ἐπὶ ζητημάτων, ἀναγομένων εἰς διαφόρους τομεῖς τῆς δραστηριότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἥτοι Παγχριστιανικῶν, Διορθοδόξων, Κανονικῶν, Διοικήσεως Ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου, Ἁγίου Ὄρους, Ἱερῶν Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν καὶ ἄλλων.

Συνεδρία 3ης Ἰουνίου 1971.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδριάσεως, ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης:

α) Ἀνεκινώσατο, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Μελίτων ἀνεχώρησε, συνοδεία τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Βαρθολομαίου Ἀρχοντώνη, Δ.Θ., τὴν παρελθούσαν Δευτέραν, 31ην τοῦ μηνὸς ἀεροπορικῶς, μέσῳ Ἀγκύρας, εἰς τὴν σεισμόπληκτον περιοχὴν τοῦ Μπίγκιολ κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ Π.Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου προβῆ εἰς ἐπιτόπιον διαπίπτωσιν τῶν ἀναγκῶν τῶν σεισμοπαθῶν καὶ ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν εἰσηγηθῆ εἰς τὸ Συμβούλιον τὸν καλλίτερον τρόπον βοήθειας, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος ἀνοικοδομησεως τοῦ Μπίγκιολ.

Εἴτ' ἀνεγνώσθησαν τηλεγραφήματα, γράμματα καὶ ἐκθέσεις:

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λοφτοῦ κ. Μαξίμου (ἡδη Πατριάρχου Σόφιας) περὶ τῆς προσεχοῦς συναντήσεως τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Μεταχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν.

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου:

α) Γνωρίζοντας τὴν πρόθεσιν Αὐτοῦ, ὅπως μεταβῆ εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ

β) ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ἐν Νέα Ὑόρκη Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Μητροπόλεως εἰς αὐτοκέφαλον.

Τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας κ. Βασιλείου, περὶ τῆς προσεχῶς συγκληθησομένης Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν.

Τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου κ. Ἰωάννου Βίλλεμπραντς, Προέδρου τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς Ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν, περὶ τοῦ ἐπιλεγέντος Παπικοῦ θέματος διὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰρήνης, τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1972.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Οὐτρέχτης κ. Μαρίνου Κόκ, διαβιβάζοντας ἐπιστολὴν τῆς Διεθνούς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Ἑνώσεως Οὐτρέχτης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς προωθήσεως τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς.

Συνεδρία 8ης Ἰουνίου 1971.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδριάσεως, ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης συνεχάρη:

α) Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Γέροντι Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνι, ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ, ἣν ἐπετέλεσεν ἐν τῇ σεισμόπληκτῳ περιοχῇ τοῦ Μπίγκιολ, καὶ

β) τῇ Ἐφορείᾳ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐπὶ τῇ πανηγύρει τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἀκολούθως, ἀνεγνώσθησαν γράμματα, τηλεγραφήματα καὶ ἐκθέσεις:

Τοῦ Ἐξοχ. κ. Νιχάτ Ἐρίμ, Πρωθυπουργοῦ, εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν Αὐτῷ συμπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς ἐπισυμβάσιν ἐν Μπίγκιολ σεισμοῖς.

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συγκλήσεως τῆς Διορθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν.

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ποιμένος, ἀγγέλλοντος τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξιν Αὐτοῦ ὡς Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας.

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου:

α) Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συγκλήσεως τῆς Διορθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, καὶ

β) διαβιβάζοντας γράμμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου πρ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, περὶ παροχῆς αὐτῷ ἀδείας μεταβάσεως εἰς Ἁγιὸν Ὄρος.

Τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς:

α) Εἰσηγομένης τὴν ἔγκρισιν τοῦ Καταλόγου ὑποψηφίων Ἀρχιερέων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Δ. Εὐρώπῃ ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ὁρθοδόξων Ρωσικῶν Παροικιῶν.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εὐγενίου, περὶ:

α) Τῶν διεξαχθεισῶν ἐν Ἀντὶς-Ἀμπέμπρα τελετῶν καὶ ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει τοῦ νέου Πατριάρχου Αἰθιοπίας κ. Θεοφίλου, καὶ

β) τῆς ἐπισκέψεως, πρὸς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης, τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου κ. Ἰωάννου Βίλλεμπραντς, Προέδρου τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς Ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Συνεδρία 15ης Ἰουνίου 1971.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδριάσεως, ἀνεγνώσθησαν τηλεγραφήματα, γράμματα καὶ ἐκθέσεις:

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἡλίας, γνωρίζοντος τὴν ἀποκατάστασιν τῶν κανονικῶν σχέσεων μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν Βοστώνης κ. Βασιλείου καὶ Τολέδου κ. Μιχαήλ.

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ποιμένος:

α) Εἰρηνικὴ Ἐπιστολὴ.

β) Περὶ τῆς Διορθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, καὶ

γ) περὶ τῶν ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ ὑπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Γεώργιον Ὁρθοδόξων Παροικιῶν.

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Αἰθιοπίας κ. Θεοφίλου, εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν ἐκπροσώπησην τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς τελετὰς τῆς ἐνθρονίσεως Αὐτοῦ.

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰερωνύμου, εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν Αὐτῷ φιλοξενίαν, ἐν τῷ ἐν Σαμπεζῦ τῆς Γενεύης Πατριαρχικῷ Κέντρῳ.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Παρισίοις Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Ἰακώβου, περὶ τοποθετήσεως καὶ δευτέρου Ρώσου Ἐπισκόπου ἐν Γερμανίᾳ.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναίου, ὑποβάλλοντος ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης προσφέρειται ὡς τόπος ἀνεπισήμου συναντήσεως Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων Θεολόγων.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανοῦ, περὶ τοῦ ἔορτασμοῦ τῆς 900ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Νορβηγικῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦ Ἑλλογιμ. κ. Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὑποβάλλοντος φωτοτυπικὸν ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς συναντήσεως Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχαλκηδονίων ἐν Ἄντις - Ἀμπέμπρα.

Τῆς Παγκοσμίου Ἀδελφότητος Ὁρθοδόξων Ὁργανώσεων Νεολαίας «Σύνδεσμος», περὶ τῆς προσεχῶς συνερχομένης 8ης Γενικῆς Συνελεύσεως αὐτοῦ.

Συνεδρία 22ας Ἰουνίου 1971.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδρίας, ἀνεγνώσθησαν γράμματα, τηλεγραφήματα καὶ ἐκθέσεις:

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰερωνύμου, εὐχαριστοῦντος διὰ τὰ συγχαρητήρια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς ὀνομασθηρίοις Αὐτοῦ.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, περὶ:

α) Τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς Ὁρθοδόξων Ἱεραρχῶν ἐν Ἀμερικῇ, καὶ

β) ὀργανομένης ἐπισκέψεως ἐνταῦθα τριακονταμελοῦς ομίλου Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βελγίου κ. Αἰμιλιανοῦ, αἰτουμένου τὴν συμπαραστάσιν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς διοργανώσιν Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος ἐν Λουξεμβούργῳ.

Τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Δαμασκηνοῦ Γεωργακοπούλου, Ἐφημερίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Τεχεράνης, περὶ τῶν ἐν Περσίᾳ ἔορτῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 2500 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Περσικῆς Βασιλείας.

Συνεδρία 28ης Ἰουνίου 1971.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδρίας, ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἀνεκoinώσατο, ὅτι:

α) Τυχῶν τῆς κανονικῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφίκετο εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν ὁ παρὰ τῷ Π. Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν Μόνιμος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανός, οὗτινος ἐπέλεξε τὸ ἔγκλημα, δι' ὅπερ ἐπιτελεῖ ἔργον.

Εἰτ' ἀνεγνώσθησαν γράμματα, τηλεγραφήματα καὶ ἐκθέσεις:

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰερωνύμου, παρακαλοῦντος, ὅπως ἀποσταλῶσιν αὐτῷ στοιχεῖα περὶ τῆς ὀργανώσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς καταχώρησιν ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑπαγωγῆς ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆς ὑπὸ τὸν Σεβ.

Ἀρχιεπισκόπου κ. Μιντισλάβ Ὁρθοδόξου Οὐκρανικῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὁρθοδόξου Λευκορωσικῆς Ὁμάδος.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, ὑποβάλλοντος ἀντίγραφον ἐκθέσεως τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου Αἰδεσιμολ. Ἀλεξίου Κνιάζεφ, ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ἐν αὐτῷ.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Ἰακώβου, Προέδρου τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Παλαιοκαθολικῶν, αἰτουμένου τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

— Περὶ τῶν διεξαχθειῶν ἐν Μόσχᾳ τελετῶν ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ποιμένος, καὶ περὶ συνομιλίας, ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ Σεβ. Καρδιναλίου κ. Ἰωάννου Βίλλεμπραντς.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Γεωργίου ἐν Παρισίοις, εισηγουμένου τὴν ἐκλογὴν Βοηθῶν παρ' αὐτῷ Ἐπισκόπων.

Τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Δέρβης κ. Κοσμᾶ, περὶ τῆς πραγματοποιηθείσης πρώτης ἐπισκέψεως τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιόχειας κ. Ἠλία εἰς Λίβανον.

Τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὄρους, περὶ τῆς ἐκλογῆς, ὡς Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ Πανοσιολ. Ἱερομονάχου κ. Γαβριήλ.

Τοῦ Ἐντιμολ. κ. Κυρίλλου Κνιάζεφ, εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ αὐτῷ τοῦ ὄφικίου τοῦ Ἀρχοντος Πρωτονοταρίου.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9/1970 Κανονισμοῦ μίᾳ θέσει μετακλητοῦ Διοικητικοῦ κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (κλάδος Αα 5 τοῦ ἄρθρου 178 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9/1970 Κανονισμοῦ), θεσπισθεῖσα διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 27/71 Κανονισμοῦ, καλοῦνται οἱ βουλομένοι, ὅπως καταλάβωσι ταύτην, ἕνα ἐντὸς 20ῆμέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι τῇ Ἀρχιγραμματείᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (ὁδὸς Ἰωάν. Γενναδίου 14, Ἀθῆναι τ.τ. 140), σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κεκανονισμένων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 1ῃ Νοεμβρίου 1971

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀργυρουπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου 1971.

† Ὁ Ἀθηνῶν ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τήν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Μεταξοχωρίῳ Ἁγίας ἐνοριακοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Παρασκευῆς, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ἀρθρ. 34 παραγρ. 1 περίπτ. δ' ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.

Ἐν Βόλῳ τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου 1971

† Ὁ Δημητριάδος ΗΛΙΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» τῆς Δ.Ι.Σ., προκειμένου νά προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τήν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Παναγίας Ἐλεούσης Ἁγίας Βαρβάρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νά καταλάβωσι τήν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νικαίᾳ τῇ 25ῇ Ὀκτωβρίου 1971

† Ὁ Νικαίας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 2200/1940 Α.Ν. προκειμένου νά προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κάτωθι κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ἐλεκίστρῳ Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου, 2) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Μπεγουλακίῳ Ἱ. Ν. Ἁγίων Ἀποστόλων, 3) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ἐλληνικῷ Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου, 4) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Σεροχωρίῳ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίων Θεοδώρων, 5) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Κρυσταλλοβρύσει Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου, 6) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Βερίνῳ Ἱ. Ν. Γεν. Θεοτόκου, 7) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Πετρωτῷ Ἱ. Ν. Ἁγίων Ἀποστόλων, 8) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Φλώκῳ Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἰωάννου, 9) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Χιόνῳ Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἀθανασίου, 10) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Λακκοπέτρῳ Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου, 11) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ἀποστόλου Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἰωάννου, 12) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Καταρράκτῃ Ἱ. Ν. Ἁγίου Νικολάου, 13) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Γαλάρῳ Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 19ῇ Ὀκτωβρίου 1971

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 23-24 τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας» εἰς τὴν σελ. 561, α' στήλη καὶ ἐν παραγράφῳ IV παρελήφθη ἐκ παραδρομῆς ἢ λ. οὐδέποτε. Τὸ ὄρθον κείμενον ἔχει οὕτως: "Ὅχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ μακρότατον αὐτὸ χρονικὸν διάστημα οὐδέποτε ἐφηρμόσθη ἢ κατὰ τακτὰ διαστήματα σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας.

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων **ΣΕΡΑΦΕΙΜ**

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 200 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 9 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ Φιλόπατρις Ἅγιος Δημήτριος. Α'.

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Α'. Διάσκεψις τῆς Προπαρασκευαστικῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀγιογραφικὰ Κείμενα περὶ τοῦ Γάμου.

Νικ. Ἀ. Νησιώτου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας εἰς τὰς Διορθοδόξους Ἐκκλησιαστικὰς σχέσεις σήμερον.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ἐν ὄψει τῆς Συνόδου, Τὸ νόημα τοῦ Μοναχισμοῦ.

Ἀρχιμ. Ἀναστασίου Γ. Γιαννουλάτου, Δρ. Θ., Ὁ Ὄρθρος τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Ἀρχιμ. Καλλινίκου Καρούσου, Αἱ ἀντιδράσεις τῶν οικείων τῶν ἐπιεμένων ὅπως μονάσωσι νεανίδων.

Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Δ. Ρούσσα, Τὰ Ἐγκαίνια τοῦ «Γκερτσείου» Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος.

Μνήμη Χάλκης.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν».

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων κ.λ.π.

**ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ**

Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλέφ. 710.734.